

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542: ศึกษากรณีการค้าอาวุธสงคราม

นางสาวภาสินี แผงสภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

ANTI-MONEY LAUNDERING ACT B.E. 2542: STUDY IN WAR WEAPONS TRADING AND
TRAFFICKING

Miss Pasinee Pangsapha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พ.ศ. 2542: ศึกษากรณีการค้าอาวุธสงคราม

โดย

นางสาวภาสินี แพงสภา

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ พรหมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตตะ)

ภาสินี แฟงสกา : พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542: ศึกษากรณีการค้าอาวุธสงคราม. (Anti-Money Laundering Act 2542: Study in war weapons trading and trafficking) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ดร. ปารีณา ศรีวนิชย์, 114 หน้า.

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามนั้น พบว่าในปัจจุบันยังมีปัญหาจากการบังคับใช้อยู่ ซึ่งได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของขอบข่ายของการริบทรัพย์สินที่ยังไม่สามารถริบทรัพย์สินส่วนที่เป็นรายได้ ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย ถ้อยคำที่ยังคลุมเครือของกฎหมาย การบัญญัติความผิดมูลฐานที่ยังแคบอยู่ การที่กฎหมายไม่สามารถควบคุมมิให้มีการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ ความไม่เหมาะสมของระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมและระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว และยังขาดมาตรการการขึ้นทะเบียนผู้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการฟอกเงิน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ผู้เขียนได้มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้กฎหมายมีประสิทธิภาพในประเด็นดังกล่าวมากขึ้น ซึ่งได้แก่ การแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในบางประการ โดยการปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมบทบัญญัติให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติการตามกฎหมายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้เสนอแนะให้บัญญัติกฎกระทรวงขึ้นเพื่อความชัดเจนในรายละเอียดของกฎหมาย โดยแจกแจงไว้ในกฎกระทรวงว่าให้พระราชบัญญัติหรือกฎหมายใดบ้างเป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 3(21) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ผู้เขียนยังเห็นว่าระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นยังสั้นเกินไป เห็นสมควรแก้ไขกฎหมายเพื่อขยายระยะเวลาให้เจ้าหน้าที่มีเวลาสืบเสาะหาหลักฐานได้มากขึ้น รวมถึงการขยายระยะเวลาการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวด้วย และที่สำคัญที่สุดคือประเด็นที่ประเทศไทยยังไม่มี การจัดทำการขึ้นทะเบียนรายชื่อของบุคคลผู้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของอาวุธที่มีอานุภาพร้ายแรง ตามคำแนะนำข้อที่ 7 ของ FATF ซึ่งเป็นประเด็นที่ควร จะเร่งแก้ไข ประเด็นปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นประเด็นที่จะต้องเร่งทำการแก้ไขเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยให้ทัดเทียมนานาประเทศ

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อ.....
ปีการศึกษา.....2556.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5486016034 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : ANTI-MONEY LAUNDERING/ MONEY LAUNDERING/ WEAPON/
TRAFFICKING/ TRADE WEAPON.

PASINEE PANGSAPHA : ANTI-MONEY LAUNDERING ACT 2542: STUDY IN
WAR WEAPONS TRADING AND TRAFFICKING. ADVISOR: ASSOC. PROF.
PAREENA SRIVANICH, Ph.D., 114 pp.

The Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 in the offense of war weapons trading and trafficking was found that there's problem of law enforcement such as the uncertainty of the property forfeiture scope which cannot be confiscated criminal income, the vagueness of law wording, narrow predicate offense meaning, the law cannot control corruption by government officer, the improper period of the temporary seizure or property attachment and the lack of criminals registration to prevent the spread of war weapons by blogging them from money laundering capital access. The suggestions for the according problems are to amend the law provision in some issues to be as followed; modify and amend the provisions comply with current situation and enact the Ministerial Regulation to clarify the Act by listing the name of the Act that is restrictive to be the offense under Section 3 (21) of the Anti -Money Laundering Act B.E. 2542. Moreover the period to cease the suspected transaction is too short and need to be extended because the officer will have more time to find the evidences to prove the criminals wrong. The most important issue is Thailand doesn't do blacklist panel called "Thailandlist" to prevent the spread of war weapons by blogging them from money laundering capital access as stated in Article 7 of the FATF recommendations. All the said issues should be resolved in short time and need to accelerate change for strengthen the anti- money laundering laws of Thailand to expand international standard.

Field of Study : Laws.....Student's Signature.....

Academic Year : 2013.....Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาและความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดี
ยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาริณา ศิริวนิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ
ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนตรวจแก้ไขด้วยความเสียสละและควบคุมอย่าง
ใกล้ชิด

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ ท่านศาสตราจารย์
วีระพงษ์ บุญญาภาส ท่านอาจารย์อรุณพ ลิขิตจิตตะ (รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน) ที่ให้เกียรติร่วมเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้ และให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือผู้เขียนเกี่ยวกับข้อมูลเชิงลึก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน
มาก ท่านวิทยา นิตธรรม (ผู้อำนวยการส่วนกฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย)
ที่กรุณาให้ข้อมูลทางกฎหมายที่ไม่ได้ตีพิมพ์สู่สาธารณะ ตลอดจนบรรดาคณาจารย์ท่านต่าง ๆ อีก
หลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม ซึ่งได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ทางด้านกฎหมายให้กับผู้เขียน นอกจากนี้ยัง
ขอขอบคุณและชื่นชมนางสาวชัญญาณภักข์ ล้อมณีนพรัตน์ (น้องฝ่าย), น้องปุ๋ย, น้องโอ้, น้องนุ่น,
น้องเฟาะ, น้องหมอน, น้องนุ่น, น้องไอซ์, น้องไอต, น้องฝ่ายและ น้องเบิร์น, น้องแพร์ เพื่อนรุ่นน้องที่
คอยช่วยเหลือผู้เขียนในการให้คำแนะนำต่าง ๆ และกระตุ้นให้ผู้เขียนมีความมุ่งมั่น และสร้าง
บรรยากาศที่สนุกสนานตลอดระยะเวลาในการศึกษาปริญญาโทนี้ รวมถึงคุณปู่ พ.ต.ท. สวัสดิ์
แพ่งสภา คุณย่า นางประทีน แพ่งสภา คุณพ่อ นายทวิศักดิ์ แพ่งสภา คุณแม่ ด.ต. (หญิง) นิภา
แพ่งสภา รวมถึงนายวิรสุทธิ อธิธิรัญวงศ์ และครอบครัวที่คอยให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ตลอดมา

สุดท้ายนี้จะขอกล่าวถึงบุคคลที่กล่าวมาซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจ คอยสนับสนุนและช่วยเหลือ
ผู้เขียนตลอดเวลา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	5
บทที่ 2 ความทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงินและการค้าอาวุธสงคราม.....	6
2.1 การฟอกเงินและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน.....	7
2.1.1 การฟอกเงิน.....	7
2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน.....	11
2.1.3 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย.....	18
ก) หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอก เงิน พ.ศ. 2542.....	18
ข) การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน.....	20
ค) หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายฟอกเงินของไทยและต่างประเทศ.....	22
ง) ประโยชน์และสิ่งที่ได้รับจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	25
2.2 การค้าอาวุธสงคราม.....	28

2.3	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการค้าอาวุธของไทย.....	34
	ก) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490.....	35
	ข) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530.....	38
	ค) พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธ ยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม.....	40
	ง) พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550.....	42
2.3.1	ลักษณะของการค้าอาวุธสงครามอันเป็นความผิด.....	44
2.3.2	ลักษณะขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงคราม.....	49
2.3.3	สถิติการค้าอาวุธสงคราม.....	50
2.2.4.1	สถิติการนำเข้าอาวุธสงครามเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ และแอฟริกาใต้.....	51
2.2.4.2	สถิติการส่งออกอาวุธสงครามเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ และแอฟริกาใต้.....	52
บทที่ 3	การฟอกเงินกับการค้าอาวุธสงคราม.....	55
3.1	หลักเกณฑ์และแนวคิดในการกำหนดให้การค้าอาวุธสงครามเป็นความผิด มูลฐานในกฎหมายฟอกเงิน.....	55
3.2	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินและการควบคุมการซื้อขายอาวุธ ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	58
3.2.1	กฎหมายเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของสหรัฐอเมริกา.....	60
3.2.2	กฎหมายฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	63
3.3	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินและการควบคุมการซื้อขายอาวุธ ของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้.....	69
3.3.1	กฎหมายเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้.....	70

	หน้า
3.3.2 กฎหมายฟอกเงินของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้.....	72
3.4 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินและการควบคุมการซื้อขายอาวุธ ของประเทศนิวซีแลนด์.....	75
3.4.1 กฎหมายเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของประเทศนิวซีแลนด์.....	76
3.4.2 กฎหมายฟอกเงินของประเทศนิวซีแลนด์.....	78
3.5 สาเหตุที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินไม่ประสบความสำเร็จ.....	80
3.6 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินในความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม ของไทย.....	81
บทที่ 4 วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน: กรณีการค้าอาวุธสงคราม.....	87
4.1 วิเคราะห์ปัญหาด้านขอบข่ายของการริบทรัพย์สิน.....	87
4.2 ประเด็นเรื่องความชัดเจนของกฎหมาย.....	88
4.3 วิเคราะห์ประเด็นเรื่องถ้อยคำของกฎหมาย.....	89
4.4 ประเด็นของการบัญญัติความผิดมูลฐาน.....	90
4.5 วิเคราะห์ประเด็นการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ.....	90
4.6 วิเคราะห์ประเด็นความเหมาะสมของระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมและระยะ เวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว.....	92
4.7 วิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับมาตรการการขึ้นทะเบียนผู้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่ง เงินทุนเพื่อการฟอกเงิน.....	95
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	98
5.1 บทสรุป.....	98
5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบ ปรามการฟอกเงินในความผิดที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม.....	101
รายการอ้างอิง.....	109
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	114

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การลักลอบค้าอาวุธสงครามในประเทศไทยเกิดขึ้นมานานแล้ว แต่ไม่เป็นที่รับรู้ของประชาชน นั่นเป็นเพราะมีผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลังการลักลอบค้านี้ช่วยเหลือปกปิดเรื่องดังกล่าว โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่และอำนาจของตนทั้งในทางการเมือง และตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการมาเป็นเครื่องมือในการรักษาเรื่องนี้ให้ยังคงเป็นความลับ ถึงแม้ว่าผู้ใกล้ชิดหรือบุคคลากรในองค์กรเดียวกันจะทราบว่าผู้ใดเป็นผู้มีส่วนในการลักลอบค้าอาวุธนี้ หรือแม้กระทั่งทราบว่าหัวหน้าองค์กรที่ลักลอบค้าอาวุธสงครามนี้เป็นใคร แต่ก็ไม่สามารถที่จะออกมาประกาศได้ว่าใครคือผู้ลักลอบค้าอาวุธสงคราม ผู้คนเหล่านี้จึงได้แต่รับทราบและนิ่งเฉย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความเกรงกลัวต่ออำนาจ หรืออาจจะเป็นเพราะบุคคลเหล่านี้มีส่วนได้ส่วนเสียในผลประโยชน์อันมหาศาลนี้ด้วยเช่นกัน

สถิติการค้าอาวุธสงครามในประเทศไทย พบว่ามีการขายหรือส่งออกอาวุธสงครามมากกว่าสถิติการนำเข้าหรือซื้ออาวุธสงคราม นั่นเป็นเพราะประเทศไทย เป็นทางผ่านในการกระจายอาวุธสงคราม หรือเป็นจุดพักชั่วคราว และส่งต่ออาวุธให้กับประเทศอื่นๆ ต่อไปอีกทอดหนึ่ง ลักษณะของการลักลอบค้าอาวุธสงครามในไทยนั้น แน่ใจว่าไม่สามารถทำได้ด้วยคนเพียงคนเดียว แต่จะต้องทำเป็นกระบวนการ แบ่งหน้าที่กันทำ เพื่อทำให้เกิดความแนบเนียนในการลำเลียงขนส่งอาวุธที่ผิดกฎหมายนี้ให้รอดพ้นจากสายตาของเจ้าหน้าที่รัฐไปได้ ส่วนผลตอบแทนที่ได้รับจากการลักลอบค้าอาวุธสงครามนี้มีจำนวนมหาศาลมาก จึงไม่น่าแปลกใจว่าเหตุใดจึงมีคนยอมเสี่ยงชีวิตและอิสรภาพเพื่อที่จะทำงานนี้แลกกับสิ่งที่จะได้มา ส่วนการที่จะทำให้คนทั่วไปคิดว่าเงินดังกล่าว เป็นเงินที่ได้มาอย่างถูกกฎหมาย เหล่าอาชญากรจึงต้องคิดหาวิธี เพื่อแสดงว่าได้เงินมาจากธุรกิจที่ถูกกฎหมายโดยการสร้างธุรกิจอื่นที่ถูกกฎหมายเพื่อบังหน้า

ว่าทำธุรกิจนี้ต้นจึงได้เงินมา หรือนำเงินที่ได้มาไปทำการฟอกเงิน เพื่อติดตามท้าวไปถึงความ
สุจริตของตน และความบริสุทธิ์ของแหล่งที่มาของเงินนั้น

แต่เดิมประเทศไทยยังไม่ตื่นตัวถึงปัญหานี้มากนัก แต่เมื่อไม่นานมานี้มีข่าวเกี่ยวกับการ
การลักลอบค้าอาวุธสงครามอย่างผิดกฎหมาย เกิดสงครามกลางเมืองมากมายในแต่ละประเทศ
รวมทั้งมีการฟอกเงินซึ่งเป็นเงินที่ได้มาจากการลักลอบค้าอาวุธสงคราม ทำให้ FATF หรือ
Financial Action Task Force ซึ่งเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน
เกี่ยวกับการฟอกเงิน และเป็นหน่วยงานนานาชาติทำหน้าที่กำหนดนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ใน
การสร้างมาตรฐานระหว่างประเทศและการพัฒนาและส่งเสริมนโยบายทั้งในระดับชาติและ
ระดับนานาชาติเพื่อต่อต้านการฟอกเงินและการจัดหาเงินทุนการก่อการร้ายนั้น ได้ตระหนักถึง
ปัญหาการลักลอบค้าอาวุธสงครามนี้ และผลักดันให้ประเทศไทยนำความผิดที่เกี่ยวกับการ
ลักลอบค้าอาวุธสงคราม มาบัญญัติเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงินของไทย
เพื่อประโยชน์ในการติดตามทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้ทั้งหมด

ประเทศไทยได้ทำตามคำแนะนำของ FATF โดยเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2556 ได้
กำหนดให้การฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอันเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามเป็น
ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินของไทย โดยระบุไว้ในมาตรา 3(21) แห่งพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 แต่เนื่องจากประเทศไทยยังใหม่มาก
สำหรับความผิดมูลฐานนี้ ในทางปฏิบัติจึงอาจมีปัญหาหรืออุปสรรคที่จะนำความผิดมูลฐานข้อ
นี้มาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษากฎหมายฉบับนี้ เพื่อค้นหาปัญหา
ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้จริง รวมทั้งนำเอาปัญหาที่ประเทศต่าง ๆ ประสบพบเจอมาช่วย
ในการประเมินปัญหาและค้นหาทางออกเพื่อให้กฎหมายฉบับนี้ประสบผลสำเร็จดังความมุ่ง
หมายของกฎหมายที่จะสามารถติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมด
นั่นเอง

1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาและความจำเป็นเกี่ยวกับการค้าอาวุธและกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการค้าอาวุธ
2. เพื่อศึกษากฎหมายฟอกเงินในความผิดอันเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามทั้งของไทยและของต่างประเทศ อันได้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้และนิวซีแลนด์
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินในความผิดอันเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามและนำมาปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยให้มีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น

1.3. สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

เนื่องจากในประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบค้าอาวุธสงคราม ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับเงินจำนวนมาก และกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการค้าอาวุธสงครามของไทยนั้นยังไม่สามารถช่วยลดสถิติการลักลอบค้าอาวุธสงครามลงได้ เพราะบทลงโทษที่มีอยู่ยังไม่ร้ายแรงเพียงพอที่จะทำให้อาชญากรเกรงกลัวต่อความผิด ดังนั้นการนำเอาอนุภาพของกฎหมายฟอกเงินที่สามารถติดตามทรัพย์สินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเข้ามาใช้บังคับ จะช่วยยับยั้งการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้าอาวุธสงครามได้ และเนื่องด้วยความผิดอันเกี่ยวกับการลักลอบค้าอาวุธสงคราม เพิ่งจะได้รับการบัญญัติให้เป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงินของไทย การศึกษาประเด็นปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายของต่างประเทศ ภายหลังจากที่ได้ประกาศใช้กฎหมายฟอกเงินนี้ จะทำให้พบปัญหาจากการบังคับใช้ซึ่งเป็นปัญหาในด้านความบกพร่องของบทบัญญัติในบางส่วน ทำให้ต้องแก้ไขกฎหมายในประเด็นตามที่จะได้นำเสนอในตอนท้าย

1.4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ จะศึกษาบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมุ่งเน้นที่ส่วนของความผิดมูลฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงคราม รวมทั้งพิจารณาไปถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการค้าอาวุธสงครามทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อค้นหาปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการค้าอาวุธสงครามของต่างประเทศ และนำมาปรับปรุงกฎหมายฟอกเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงครามของไทย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ เพราะเนื่องจากประเทศไทยเพิ่งจะประกาศให้มี ความผิดมูลฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงคราม ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงอาจจะทำให้มองปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายไม่ชัดเจนนัก การนำปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายในต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เสริมด้วยน่าจะเกิดประโยชน์มากในประเด็นนี้

1.5. วิธีการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้วิธีดำเนินการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาวิจัยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ของไทยและต่างประเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงครามทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการรวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ด้วบทกฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทความ รายงาน บทวิจัย สนธิสัญญา หนังสือ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

การวิจัยสนามโดยปรึกษาและหาข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีความรู้และความใกล้ชิดกับการค้าอาวุธสงคราม

การสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงคราม

1.6. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและความจำเป็นเกี่ยวกับการค้าอาวุธและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการค้าอาวุธ
2. ทำให้ทราบถึงรายละเอียดและลักษณะของกฎหมายฟอกเงินในความผิดอันเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามทั้งของไทยและของต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินในความผิดอันเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามและนำมาปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

ความทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงินและการค้าอาวุธสงคราม

ก่อนที่ประเทศไทยจะมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดอันเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามนั้น ประเทศไทยมีกฎหมายอาญาและกฎหมายเฉพาะที่ใช้ควบคุมการค้าอาวุธสงครามอยู่ แต่คุณภาพของกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถติดตามวิวัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาได้ทั้งหมด ครอบคลุมเพียงบางส่วนเท่านั้น ส่วนที่เหลือนั้นยังคงอยู่กับอาชญากรหรือบรรดาญาติ หรือสมาชิกองค์กรอาชญากรรม ซึ่งเงินจำนวนที่เหลืออยู่นี้ยังคงมีจำนวนมากพอที่จะนำไปเป็นทุนต่อยอดการกระทำความผิดอื่นต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ ทำให้อาชญากรเกิดความรู้สึกว่าแม้ตนทำผิด และถูกจับได้ แต่ผลประโยชน์ที่ตนหรือลูกหลานของตนและสมาชิกกลุ่มของตนจะได้รับนั้น ยังคงมีจำนวนมากและคุ้มค่ากับการที่จะแลกมาด้วยความเสี่ยงในชีวิตและเสรีภาพของตนเอง อาชญากรจึงกล้าที่จะทำผิด แม้กฎหมายจะบัญญัติห้ามไว้ก็ตาม จะเห็นได้ว่าแม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายอาญาธรรมดา และกฎหมายเฉพาะที่ใช้ควบคุมการค้าอาวุธสงครามบังคับใช้อยู่แล้ว แต่หาได้เพียงพอไม่ในการที่จะหยุดหรือยับยั้งมิให้มีการลักลอบค้าอาวุธสงครามอีก เสมือนเป็นกฎหมายที่แก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ หาใช่ต้นเหตุไม่ ซึ่งต้นเหตุที่ทำให้อาชญากรยังคงค้าอาวุธสงครามนั้น คือ “เงิน” ค่าตอบแทนจำนวนมหาศาลนั่นเองที่เป็นหัวใจสำคัญในการจูงใจให้อาชญากรตกลงใจยอมเสี่ยงที่จะกระทำความผิด เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินจำนวนมหาศาลนี้ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาคือต้นเหตุอย่างแท้จริง กฎหมายจะต้องสามารถหยุดวงจรของเงินจำนวนมหาศาลนี้ โดยทำให้อาชญากรรู้สึกถึงการได้ไม่คุ้มเสียหากถูกจับตัวได้เพราะกฎหมายฟอกเงินมีอำนาจที่จะริบเงินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดิน โดยมีให้อาชญากรหลงเหลือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้มาจากการค้าอาวุธสงครามโดยผิดกฎหมายเลย

การบัญญัติให้ความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินจึงเป็นนิมิตรหมายที่ดีที่ทำให้การควบคุมการฟอกเงินในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ

และรัดกุมมากยิ่งขึ้น โดยสามารถแก้ไขปัญหาการฟอกเงินจากการค้าอาวุธสงครามได้จากต้นเหตุ คือติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ทั้งหมด ซึ่งหลังจากที่ความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการฟอกเงินโดยการค้าอาวุธสงครามนี้ได้ถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่จะต้องศึกษาคือ การที่จะให้กฎหมายดังกล่าวมีอำนาจบังคับใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหามาได้จริง โดยพิจารณาว่าจะต้องกำหนดมาตรการใดต่อไปอีก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกฎหมายฟอกเงิน

2.1 การฟอกเงินและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.1.1 การฟอกเงิน

การฟอกเงินถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญาของไทย ซึ่งเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง หรือแปรสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นกระบวนการที่คนกระทำต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินที่ผิดกฎหมาย หรือที่เรียกว่าการฟอกเงิน¹ ซึ่งได้แก่การกระทำความผิดต่อไปนี้

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ว่าจะก่อน ขณะ หรือหลังกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษ หรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

¹ วีระพงษ์ บุญญากาศ, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, กรกฎาคม 2544), หน้า

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของไทยนั้นได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ปัจจุบันจำนวน 23 มูลฐาน ซึ่งความผิดมูลฐาน คือ ความผิดที่ก่อให้เกิดรายได้ที่ผิดกฎหมาย และรายได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวอาจถูกนำไปฟอกเงินด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อปิดบังความผิดและปกปิดแหล่งที่มาของเงิน และทำให้เงินนี้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย² ซึ่งการกำหนดให้มีความผิดมูลฐานนั้น มีประโยชน์ในเรื่องของความชัดเจนของกฎหมาย ที่กำหนดให้ความผิดใดบ้างเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน เพราะกฎหมายฟอกเงินเป็นกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีกับอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 โดยประเทศไทยได้นำหลักเกณฑ์ในอนุสัญญานี้มาเป็นแนวทางในการกำหนดความผิดตามกฎหมายอาญา โดยการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้การกระทำต่อทรัพย์สินในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดทางอาญา³

(1) การกระทำต่อตัวทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการแปรสภาพ หรือโอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อปกปิดแหล่งที่มาหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดมิให้ถูกดำเนินคดี

(2) ปกปิดหรืออำพรางสถานะ หรือแหล่งที่มาของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(3) ครอบครองหรือใช้ทรัพย์สินนั้นโดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

² เรื่องเดียวกัน.

³ สีนาท ประยูรรัตน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ส.เอเชีย เพลส, 2542). หน้า 61-68.

เมื่อได้ทราบลักษณะของการฟอกเงินแล้ว ต่อไปจะเป็นการศึกษาหลักเกณฑ์ของการฟอกเงินในทางปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก) รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน

รูปแบบและวิธีการฟอกเงิน คือการแบ่งเงินออกเป็นส่วน ๆ เพื่อจัดสรรและใช้วิธีการหลาย ๆ รูปแบบเข้ามาจัดการ เพื่อมิให้เป็นที่น่าสงสัยหรือจับตามองจากบุคคลภายนอก หลังจากฟอกเงินเรียบร้อยแล้วจะนำเงินสะอาดที่ได้มารวมกับเงินที่ถูกกฎหมายที่มีอยู่ หรือนำมารวมกับเงินที่ได้มาจากธุรกิจที่ผิดกฎหมายบางส่วน แล้วนำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้นรูปแบบของการฟอกเงินจะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความสามารถของผู้กระทำการฟอกเงิน รวมทั้งจังหวะและโอกาสในการฟอกเงินด้วย ซึ่งรูปแบบของการฟอกเงิน ได้แก่

(1) การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ⁴ คือการนำเงินสดที่ได้มาโดยผิดกฎหมายพกติดตัวเพื่อนำออกไปฟอกเงินภายนอกประเทศ แต่ในปัจจุบันเงินที่จะทำการฟอกนั้น มีจำนวนมากจนยากที่จะพกติดตัวออกนอกประเทศไปได้อย่างแนบเนียนโดยไม่มีพิกัด รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายที่จำกัดการทำธุรกรรมด้วยเงินสดตามปริมาณที่กำหนด จึงทำให้วิธีนี้ได้รับความนิยมน้อยลง แต่ยังมีกระทำความดังกล่าวอยู่ในปัจจุบัน

(2) การส่งเงินสดหรือโอนเงินออกนอกประเทศ คือการนำเงินไปฝากธนาคารของต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่ไม่มีระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เข้มงวด เช่นธนาคารสวิส ที่ไม่มีนโยบายในการตรวจสอบลูกค้าที่มาใช้บริการธนาคารของตน เมื่ออาชญากรได้นำเงินไปฝากที่ธนาคารดังกล่าวแล้ว จะทำการโอนเงินนั้นเข้าไปยังบัญชีของอาชญากรอีกบัญชีหนึ่งที่อยู่ภายในประเทศ ทำให้เงินดังกล่าวจะถูกแปรสภาพเป็นเงินสะอาดทันที

⁴ ณัฐวิภา บริสุทธิชัย, “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีการหลอกลวงคนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547).

(3) การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นเพื่อบังหน้า⁵ คือการประกอบธุรกิจที่ถูกกฎหมายเพื่อบังหน้าในการฟอกเงิน แต่ในความเป็นจริงเงินลงทุนของบริษัทที่ถูกกฎหมายนี้ กลับกลายเป็นเงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย และเมื่อบริษัทที่ตั้งขึ้นมาบังหน้าประกอบธุรกิจจนได้ผลกำไร ก็นำผลกำไรนั้นมาใช้ ทำให้ดูเหมือนว่าเป็นเงินที่ได้มาอย่างสุจริต หรือการซื้อกิจการในต่างประเทศ แล้วทำทีให้กิจการของตนสั่งซื้อสินค้าจากบริษัทต่างประเทศนั้น และออกใบแจ้งหนี้เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้มีการสั่งซื้อสินค้ากัน แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่มีการส่งสินค้าเกิดขึ้นจริงแต่อย่างใด โดยเงินสกปรกได้ถูกฟอกด้วยวิธีการโอนเงินเพื่อชำระราคาสินค้าที่บริษัทตนสั่งซื้อกับบริษัทต่างชาติอย่างปลอม ๆ

(4) วิธีอื่น ๆ เช่นการซื้อกิจการที่ขาดทุนโดยเป็นกิจการที่มีรายรับเป็นเงินสด และทำให้อกิจการดังกล่าวค่อย ๆ ฟื้นตัวขึ้นมา ต่อจากนั้นก็นำเงินของบริษัทไปซื้อตราสารที่เปลี่ยนมือได้และไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออกตราสาร หรือซื้ออสังหาริมทรัพย์ หรือซื้อทรัพย์สินที่มีค่า เช่น เพชรพลอย ซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ แลกเปลี่ยนเงินตรา สิ่งต่าง ๆ ที่ได้มาเหล่านี้จึงกลายเป็นทรัพย์สินที่ดูเหมือนได้มาโดยวิธีการที่ถูกกฎหมาย

ข) แหล่งที่มาของการฟอกเงิน⁶

เงินจากการกระทำที่ผิดกฎหมายนั้นคือแหล่งที่มาที่แท้จริงของการฟอกเงิน ส่วนวิธีการที่ทำให้เงินดังกล่าวเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดนั้น คือการกระทำผิดกฎหมายนั่นเอง ซึ่งได้แก่ การค้ายาเสพติด การทุจริตในวงราชการ การทุจริตในภาคเอกชน การฉ้อโกงประชาชน การเรียกค่าคุ้มครอง การพนัน เงินจากธุรกิจที่ไม่เสียภาษี เงินจากการค้าสิ่ง

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.

⁶ ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2555. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร: หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ลามกอนาจาร เงินจากการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรที่มีขอบด้วยกฎหมาย การลักลอบ
ค้าอาวุธสงคราม และอื่น ๆ

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน

ก) แนวคิดทฤษฎีที่ประเทศไทยใช้เกี่ยวกับการฟอกเงิน มีดังนี้

(1) ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy)⁷ ซึ่งมีหลักว่าการสมคบกันคือ การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมในการสมคบกันและมีการกระทำเพื่อให้บรรลุในสิ่งที่สมคบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่มิชอบด้วยกฎหมาย หรือร่วมมือกันกระทำในสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมายโดยวิธีการที่มิชอบด้วยกฎหมาย จะต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ ซึ่งการกระทำมาจากการตกลงนำไปสู่การสมคบกัน และนำไปสู่การแสดงออกและบรรลุข้อตกลงที่สมคบกัน แม้จะกระทำไม่ถึงขั้นสำเร็จก็ตาม จะก่อให้เกิดความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายการฟอกเงินในความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามได้ในกรณีที่มีการสมคบกันค้าอาวุธสงครามเป็นองค์กรหรือขบวนการ

(2) ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (Behavior Theory)⁸ คือ พฤติกรรมที่มีสาเหตุที่ทำให้เกิดอาชญากรรม คือความต้องการที่จะได้รับการตอบสนอง หรือเรียกว่าแรงจูงใจโดยมีแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม และพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นมีจุดมุ่งหมายคือมุ่งหวังผลตอบแทนอย่างใดอย่างหนึ่งที่คาดหวังไว้เสมอ ซึ่งเป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่มนุษย์ทุกคนย่อมมีเหมือนกัน จึงสรุปว่าความต้องการและแรงจูงใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมมนุษย์เสมอ ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายการฟอกเงินในความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธ

⁷ นันทชัย คำกิ่ง, "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ.2542 : ศึกษาเฉพาะกรณีการควบคุมการฟอกเงินในการทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2551).

⁸ เรื่องเดียวกัน

สงครามได้ เพราะการค้าอาวุธสงครามนำมาซึ่งเงินจำนวนมหาศาล ซึ่งกิเลสของมนุษย์ย่อมพ่ายแพ้ต่อความอยากมี อยากได้ทัดเทียมผู้อื่น หากเห็นว่าผู้อื่นลักลอบค้าอาวุธสงครามแล้วทำให้รำรวยมีฐานะ จะนำมาซึ่งการจู่โจมประกายความคิดที่จะทำผิดแบบผู้อื่นบ้าง

(3) ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory)⁹ การฟอกเงินเป็นการช่วยเหลือองค์การอาชญากรรมอย่างหนึ่ง คือการนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปฟอก เมื่อฟอกแล้วก็นำเงินที่ได้นั้นมาต่อ ยอดการกระทำความผิด และช่วยเหลือองค์การอาชญากรรมของตนให้แผ่ขยายอิทธิพลกว้างออกไป เปรียบเสมือนผู้สืบทอดอาชญากรรมให้เกิดขึ้นต่อไป ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายการฟอกเงินในความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามได้ในกรณีที่การนำเงินที่ได้จากการค้าอาวุธสงครามไปฟอกแล้วนำมาเยียวมาใช้จ่ายภายในขบวนการและพวกพ้องของอาชญากรด้วยตนเอง

(4) ทฤษฎีผลของต้นไม้พิษ (Fruit of The Poisonous Tree)¹⁰ คือกรณีที่ต้นไม้ที่มีพิษออกผลมา ทำให้ผลไม้ไม่มีพิษด้วย จึงไม่สามารถบริโภคได้ทั้งต้นทั้งผล เพราะล้วนแต่มีพิษทั้งสิ้น เจกเช่นคดีฟอกเงิน ซึ่งเงินที่ได้มากจากการฟอกแล้วแม้จะกลายเป็นเงินสะอาด แต่หากเงินนี้มีที่มาจากกระทำความผิด เงินนี้ก็ย่อมเป็นเงินที่สกปรกเช่นเดิม เปรียบเงินที่ได้จากการกระทำความผิดเป็นต้นไม้พิษ เมื่อออกผลออกมาโดยการนำเงินไปฟอกให้ดูเหมือนเป็นเงินที่ถูกกฎหมาย หากแต่มีที่มาจากต้นไม้พิษแล้วไซ้ร้ เงินดังกล่าวก็มีพิษอยู่เช่นเดิม ซึ่งกฎหมายไม่สามารถยอมให้เงินเหล่านี้เข้ามาในระบบเศรษฐกิจของไทยได้เป็นอันขาด จึงเห็นควรทำลายทรัพย์สินที่ได้มาหรือเกี่ยวกับกระทำความผิดไปทิ้งเสียให้หมดเช่นกัน ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำมาอธิบายการฟอกเงินในความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามได้ เพราะ

⁹ ไซยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: กองนิติการสำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542). หน้า 4.

¹⁰ นันทชัย คำกิ่ง, "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ.2542 : ศึกษาเฉพาะกรณีการควบคุมการฟอกเงินในการทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์.

เงินที่ได้จากการลักลอบค้าอาวุธสงครามนั้น เป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นไม่ว่าเงินจะถูกเปลี่ยนแปลงสภาพหรือฟอกไม่ว่าจะหลายขั้นตอนเพียงใด ก็ไม่ทำให้เงินดังกล่าวเป็นเงินที่ถูกกฎหมายขึ้นมาได้ กฎหมายจึงต้องเข้ามาดำเนินการบีบให้ทรัพย์สินเหล่านี้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

(5) ทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Money Laundering)¹¹ ทฤษฎีนี้สร้างนิมิตหมายที่ดีให้แก่ประเทศไทยในการปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อสร้างผลดีแก่เศรษฐกิจ สังคมและประชากรในประเทศ โดยการสร้างความอ่อนแอให้กับอาชญากร เพิ่มความยากลำบากของอาชญากรในการฟอกเงิน ซึ่งประโยชน์ต่อประเทศไทยจากการมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคือ ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของนานาชาติในความจริงจังในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงิน และสามารถเข้าเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ได้ ทำให้สามารถสกัดกั้นการฟอกเงินและการนำไปใช้ต่อในกิจการที่ผิดกฎหมายอื่นนำมาซึ่งเกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินอีกด้วย

ข) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงินของต่างประเทศ ได้กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ นักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้เสนอแนวความคิดว่าด้วยการสมคบกันกระทำการฟอกเงิน โดยให้นำทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory) และทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory) มาใช้เป็นมาตรการในการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือจากการสนับสนุน ช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็น

¹¹ สีหนาท ประยูรรัตน์, [คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542](#) (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติสนเทศ, 2542). หน้า 36-39.

ความผิดมูลฐาน ซึ่งความผิดดังกล่าวต้องแสดงให้เห็นว่ามีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกัน หรือตกลงจะกระทำความผิดหรือฉ้อฉลและมีการกระทำอันแสดงออกเพื่อจะบรรลូវวัตถุประสงค์ของการสมคบกัน ด้วยเหตุนี้ การสมคบกันต้องมีการตกลงกันที่จะกระทำความผิด โดยการกระทำนั้นต้องมีการแสดงออก อันไปสู่การบรรลู่ข้อตกลง ถ้าหากไม่สามารถฟ้องร้องในความผิดฐานฟอกเงินได้ ก็อาจฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิด ตลอดจนการสมคบกันไม่ต้องการการกระทำถึงขั้นสำเร็จแต่ต้องการการกระทำอันเป็นความผิด การที่จะวินิจฉัยว่าได้มี “การตกลงกัน” เกิดขึ้นแล้วหรือไม่นั้น เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในการนำหลักกฎหมายสมคบมาใช้ เพราะเป็นการปรับแนวความคิดในทางทฤษฎีให้เข้ากับโลกของความเป็นจริง

ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุนนั้น ถูกนำมาใช้ในคดีฟอกเงิน เนื่องจากการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ถือว่าเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนอาชญากร ไม่ว่าจะป็นองค์กรอาชญากรรมหรือไม่ก็ตามในการใช้เงินที่ได้มาเพื่อขยายอิทธิพล และคงเป็นที่ยอมรับกันแล้วในปัจจุบันว่า โลกปัจจุบันเป็นโลกเทคโนโลยี ไม่ว่าจะป็นการติดต่อสื่อสารหรือการคมนาคม และสื่อต่าง ๆ ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ผลสะท้อนของความเจริญดังกล่าว ก่อให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ เช่นอาชญากรรมที่เคยทำภายในประเทศก็พัฒนาไปสู่อาชญากรรมข้ามชาติ เช่นขบวนการค้ายาเสพติด ขบวนการการก่อการร้าย หรืออาชญากรรมที่เคยกระทำโดยคนกลุ่มน้อยก็กลายเป็นองค์กรอาชญากรรม เมื่อสภาพของอาชญากรรมในปัจจุบันได้สร้างความเสียหายมากมายเช่นนี้ เป้าหมายในการดำเนินการปราบปรามจึงต้องกระทำต่อทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือต้องมีการดำเนินการพร้อมกันต่อบุคคล ขบวนการและเงิน ซึ่งเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมในปัจจุบันมีความแตกต่างจากเงินได้จากการประกอบอาชญากรรมทั่วไป หรือ Street Crimes ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด คือจำนวนเงินที่ได้จะมีมูลค่ามหาศาลจนทำให้ผู้ใดก็ตามที่เข้ามาในขบวนการนี้แล้ว

ยากที่จะถอนตัวออกไปได้ และเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกดำเนินการตามกฎหมาย จึงต้องมีการนำเงินเหล่านั้นไปแปรรูปหรือเปลี่ยนแปลงสภาพโดยใช้วิธีการต่างๆ ที่เรียกว่าฟอกเงิน¹²

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น เกิดจากการที่ปัญหาการฟอกเงินเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมากในสหรัฐอเมริกา จึงได้พัฒนาแผนการ มาตรการ และยุทธวิธีในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อมิให้สถาบันการเงินตกเป็นเครื่องมือของอาชญากรนักฟอกเงิน จึงได้กำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่

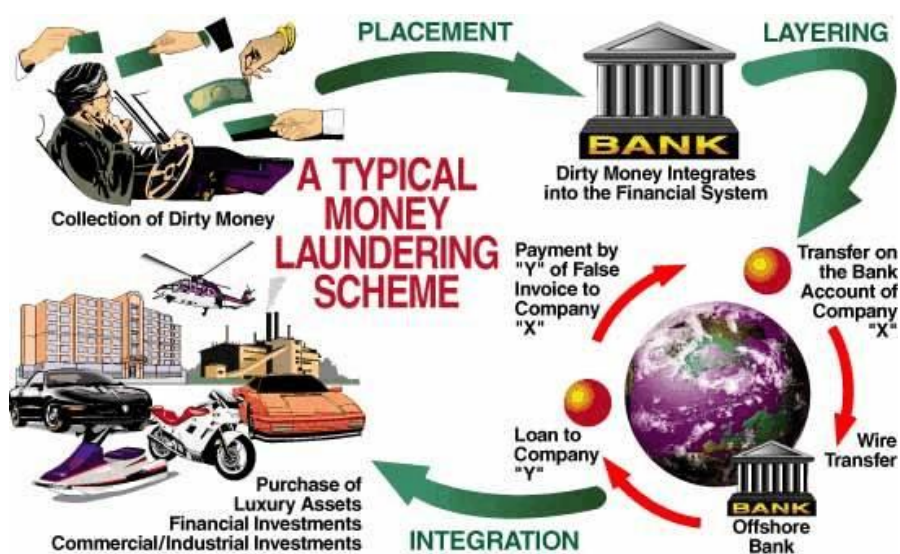
(1) กฎหมายว่าด้วยความลับทางธนาคาร (Bank Secrecy Act 1970 หรือ BSA) กฎหมายฉบับนี้ตราขึ้นโดยกำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่เก็บข้อมูลและรายงานต่อรัฐ เพื่อสร้างร่องรอยทางเอกสาร หรือร่องรอยทางการเงิน เพื่อให้สามารถติดตามเงินที่มีขอบด้วยกฎหมายไปจนเจอดันตอของผู้กระทำความผิดได้¹³

(2) กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน (Money Laundering Control Act 1986 หรือ MCAL) เป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะของการฟอกเงิน โดยกำหนดว่าการฟอกเงินเป็นการกระทำโดยเจตนาเพื่อฟอกเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรม เจตนาทำธุรกรรมและละเลยที่จะไม่ทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม เจตนาหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามหน้าที่การรายงานธุรกรรม ซึ่งผู้เขียนจะนำเสนอแนวคิดทฤษฎีการฟอกเงินของต่างประเทศที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการฟอกเงินว่าการฟอกเงินคือกระบวนการที่ทำให้เงินจำนวนมหาศาลที่ได้มาจากการกระทำความผิด

¹² วีระพงษ์ บุญญากาศ, "จำเป็นเพียงใดที่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน," เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องประเทศไทยได้อะไรจากกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 1 กรกฎาคม 2541. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

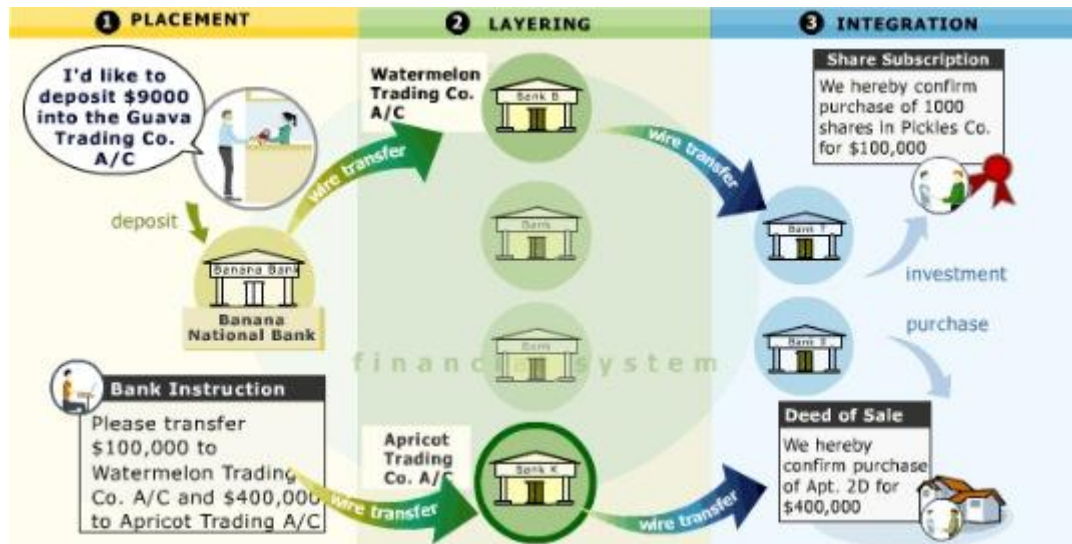
¹³ นิกร เกียรติกุล, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางการปฏิบัติ (กรุงเทพมหานคร: Translators-at-Law.com, 2543). หน้า 59-60.

กฎหมายร้ายแรง กลายเป็นเงินที่ดูเหมือนว่าได้มาจากธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีการฟอกเงิน 3 ขั้นตอนตามภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1: กระบวนการการฟอกเงิน¹⁴

¹⁴ Pankaj, Concept of money laundering [online], 18 January 2011, source: <http://stockhouse-pankaj.blogspot.com/2011/01/concept-of-money-laundering.html>

ภาพที่ 2: วิธีและเทคนิคการฟอกเงิน¹⁵

คำอธิบายวิธีและเทคนิคในการฟอกเงิน มี 3 ขั้นตอน¹⁶ ได้แก่

- (1) การวางตำแหน่ง คือ ที่มาของเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม
- (2) การสร้างความซับซ้อน คือ การสร้างเครือข่ายที่ซับซ้อนของการทำธุรกรรมซึ่งเป็นความพยายามที่จะปิดบังการเชื่อมโยงระหว่างที่มาของเงินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดออกจากวงจรการฟอกเงิน ซึ่งจากภาพจะเห็นได้ว่าจะมีการโอนเงินไปต่างประเทศ การปล่อยเงินกู้ และการชำระเงินจากใบแจ้งหนี้ปลอม รวมทั้งนำเงินไปลงทุนในบริษัทที่กระทำการถูกกฎหมายเพื่อปิดบังซ่อนเร้นที่มาของเงิน
- (3) การรวบรวม คือ การได้เงินทุนกลับมาในลักษณะที่ฟอกเสร็จแล้ว

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น เกิดจากปัญหาฟอกเงินเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมากในสหรัฐอเมริกา จึงได้พัฒนา

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid.

แผนการ มาตรการ และยุทธวิธีในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาโดยตลอด เพื่อมิให้สถาบันการเงินตกเป็นเครื่องมือของอาชญากรรมนักฟอกเงิน

2.1.3 กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย

ก) หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542¹⁷

หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา¹⁸ เนื่องจากกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถเอาผิดกับทรัพย์สินทั้งหมดที่อาชญากรได้มาจากการกระทำความผิด จึงต้องกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา เพื่อที่จะนำอนุภาพของกฎหมายฟอกเงินมาบังคับแก่ทรัพย์สินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของอาชญากรโดยทรัพย์สินทั้งหมดที่อาชญากรได้มาจากการกระทำความผิด และเป็นการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ 1988 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วด้วย¹⁹

(2) การกำหนดความผิดมูลฐานที่นำไปสู่การใช้มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งความผิดมูลฐานคือความผิดที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในมาตรา 3 ว่าหากกระทำการที่มีลักษณะตามที่บัญญัติไว้แล้วจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในปัจจุบันมีความผิดมูลฐานทั้งสิ้น 23 มูลฐาน ซึ่งหนึ่งใน 23 ความผิดมูลฐานนี้ได้แก่ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ

¹⁷ สุวนีย์ แสงวงผล, “การดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน,” เอกสารในการประกอบการบรรยาย เสนอที่สำนักตรวจสอบและวิเคราะห์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ม.ป.ป. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่), หน้า 95-103.

¹⁸ สุรพล ไตรเวทย์, คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542, หน้า 26-27.

¹⁹ สุวนีย์ แสงวงผล, “การดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน”, หน้า 103.

ที่ใช้ในการสงครามนั่นเอง ซึ่งแต่เดิมหากอาชญากรถูกจับในความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงคราม ก็จะใช้กฎหมายอาญาที่มีอยู่เข้ามาบังคับใช้ ซึ่งกฎหมายนั้นครอบคลุมไปไม่ถึงตัวเงินหรือทรัพย์สินทั้งหมดที่อาชญากรได้มาจากการกระทำความผิด แต่เมื่อนำกฎหมายฟอกเงินมาบังคับใช้ให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงครามเป็นความผิดมูลฐาน ทำให้รัฐสามารถติดตามทรัพย์สินทั้งหมดได้จากอาชญากร ไม่ว่าจะเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะมีการโอนย้าย อำพรางไปแล้วก็ทอดกก็ตาม หากอาชญากรไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าได้ทรัพย์สินนั้นมาได้อย่างไร ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เงินหรือทรัพย์สินนั้นก็ถูกยึดหรืออายัดด้วยอำนาจของกฎหมายฟอกเงิน

(3) กำหนดให้นำมาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่งมาใช้ควบคู่กับการดำเนินการในกฎหมายอื่นได้²⁰ กรณีที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดใดเป็นทรัพย์สินที่สามารถถูกดำเนินคดีได้ตามกฎหมายอื่นได้อยู่ก่อนแล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการหรือดำเนินการแล้วแต่ไม่เป็นผล หรือการดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงินจะเป็นประโยชน์มากกว่า ก็ให้ดำเนินการทางทรัพย์สินด้วยกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นมาตรการที่มีลักษณะช่วยเสริมกฎหมายอื่น เช่น เสริมการริบทรัพย์สินด้วยวิธีการของกฎหมายอาญาปกติที่หากไม่สามารถริบทรัพย์สินได้ทั้งหมด ก็สามารถนำกฎหมายฟอกเงินไปริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เหลือได้ทั้งหมด แม้ความผิดนั้นจะไม่มีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาในคดีอาญานั้นก็ตาม

(4) กำหนดให้มีมาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในทางแพ่ง กฎหมายฟอกเงินเป็นกฎหมายที่ทำการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดจากการสนับสนุน ช่วยเหลือการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ศาลจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โดยที่ศาลอาจไม่พิจารณาถึงว่าผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษตามความผิดมูลฐานนั้น ๆ หรือไม่ ซึ่ง

²⁰ เรื่องเดียวกัน.

มาตรการดังกล่าวเป็นการมุ่งทำลายเศรษฐกิจของของอาชญากรและกีดกันมิให้อาชญากรสามารถนำเงินไปฟอกจนกลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมายได้ อันเป็นการทำลายแรงจูงใจของอาชญากรมิให้นำเงินไปประกอบอาชญากรรมอื่นต่อไป

(5) กำหนดมาตรการลงโทษผู้สนับสนุนหรือช่วยเหลือ²¹ ผู้พยายามกระทำความผิด หรือผู้สมคบเพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งการกระทำความผิดฐานฟอกเงินย่อมมีผู้ร่วมกระทำความผิดมากกว่า 1 คน เนื่องจากจะต้องมีการแบ่งหน้าที่กันทำเพราะวิธีการฟอกเงินในปัจจุบันมีความซับซ้อนขึ้นมาก เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ถูกตรวจจับได้ง่าย กฎหมายจึงต้องกำหนดให้ลงโทษผู้มีส่วนร่วมทุกคนที่เกี่ยวข้องในการฟอกเงิน ซึ่งได้แก่ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการกระทำการฟอกเงินนั่นเอง โดยกำหนดโทษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทั้งก่อน ขณะ หรือหลังการฟอกเงิน รวมไปถึงการช่วยเหลือเพื่อให้หลบหนี จัดหา อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่อาชญากร และรวมถึงผู้สมคบด้วย

ข) การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน

วิธีการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีวิธีการดังต่อไปนี้

(1) การตรวจสอบทรัพย์สิน เป็นการตรวจสอบและติดตามร่องรอยของทรัพย์สิน เพื่อให้สามารถทราบรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และประเมินค่าทรัพย์สินที่จะจับได้ เช่นการตรวจสอบข้อมูลและรายงานธุรกรรม การตรวจค้นอาคารสถานที่ ยานพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนเงิน ทั้งยังเป็น การตรวจสอบหาวิธีการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบทรัพย์สินจากเจ้าหน้าที่ และหากตรวจสอบพบทรัพย์สินก็สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เพื่อเป็นพยานหลักฐานของคดีต่อไปได้

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 104.

(2) การใช้วิธีการชั่วคราว เป็นวิธีการเพื่อป้องกันมิให้อาชญากรโอนย้าย จำหน่ายทรัพย์สินเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐ วิธีการชั่วคราวนี้เป็นการป้องกัน มิให้เกิดผลเสียหายต่อทรัพย์สินที่จะจับได้ ซึ่งได้แก่การยับยั้งธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

(3) การใช้วิธีสืบสวนพิเศษ เนื่องจากอาชญากรมีวิธีที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ในการปิดบังซ่อนเร้นที่มาของเงินผิดกฎหมายและการกระทำความผิดของตน รวมทั้ง เทคโนโลยีที่พัฒนามากขึ้น ทำให้การสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงโดยวิธีธรรมดา นั้นเป็นไป ด้วยความลำบาก หรือบางกรณีไม่สามารถสืบหาได้ ดังนั้นจึงต้องอาศัยวิธีการสืบสวนคดีพิเศษ ที่แตกต่างออกไปจากคดีธรรมดา เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพ อาทิเช่น การ ดักฟังโทรศัพท์

(4) มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง เป็นอีกมาตรการหนึ่งนอกเหนือจากโทษ ทางอาญาที่อาชญากรจะได้รับ คือการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยมีความ แตกต่างจากการยึดทรัพย์สินทางอาญา เพราะเป็นการบังคับเอากับตัวทรัพย์สิน คือสามารถเริ่มต้นคดี จากตัวทรัพย์สินและดำเนินการริบทรัพย์สินได้โดยไม่ต้องมีตัวผู้ต้องหาหรือ ไม่ผูกพันคำ พิพากษาในคดีอาญา (ถ้ามี) เป็นการลดกระบวนการริบทรัพย์สินให้มีขั้นตอนน้อยลงและใช้เวลา เร็วขึ้น

(5) มาตรการเติมเต็มการริบทรัพย์สิน กรณีของทรัพย์สินที่จะริบนั้นเป็น ทรัพย์สินที่สามารถถูกริบได้ตามอำนาจของกฎหมายอื่น เช่นตามมาตรา 58 แห่ง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่กำหนดว่ากรณีที่ทรัพย์สินนั้นสามารถถูก ดำเนินการได้ตามกฎหมายอื่น แต่ยังไม่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายนั้น หรือการ ดำเนินการตามกฎหมายตามกฎหมายฟอกเงินจะเป็นผลดีมากกว่า หรือการดำเนินการกับ ทรัพย์สินตามกฎหมายอื่นไม่เป็นผล ก็ให้สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินตามที่กฎหมายฟอก เงินกำหนดไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากกฎหมายอาญาที่มีอยู่นั้นไม่สามารถริบทรัพย์สินทั้งหมดที่

เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ กฎหมายฟอกเงินจะเข้ามาช่วยเติมเต็มขีดความสามารถของกฎหมายให้สามารถจับทรัพย์สินที่เหลือทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาได้

(6) มาตรการอื่น ๆ ได้แก่ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับใช้โดยอนุโลม โดยยื่นต่อศาลแพ่งในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน และนำกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ เมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่รับเงินหรือทรัพย์สินนั้น สามารถใช้อำนาจหน้าที่ของตนได้อย่างไม่มีอุปสรรค และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ในการประสานงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดฟอกเงิน

ค) หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายฟอกเงินของไทยและต่างประเทศ

(1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นองค์กรที่กำหนดวางแผนนโยบายและวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานและการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินของประเทศ ซึ่งกรรมการของ ปปง. มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย แต่ในทางกลับกันก็มีความรับผิดชอบทางอาญามากกว่าบุคคลทั่วไปหากได้กระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงินนี้ โดยต้องได้รับโทษเป็น 3 เท่าของโทษที่กำหนดไว้²²

(2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) เป็นองค์กรที่มีหน้าที่สนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินมาก่อน เพื่อ

²² วีระพงษ์ บุญญากาศและคณะ. 2546. โครงการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายใต้กรอบกฎหมายที่มีการบังคับใช้ในปัจจุบัน (รายงานฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นเบาและแก้ไขแก่คดีที่เกิดขึ้นในภายหลัง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ ปปง. ในการดำเนินการริบทรัพย์สินทางแพ่ง

(3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีอาญาโดยทั่วไป เป็นองค์กรที่มีส่วนสำคัญมากที่สุดในระยะเริ่มต้นคดี และการติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยการสืบหาความสัมพันธ์ย้อนกลับไปยังความผิดมูลฐานที่ก่อให้เกิดการฟอกเงิน ต่อมา มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมสืบสวนคดีฟอกเงิน หรือ สสจ. ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่าง ปปง. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(4) สำนักงานอัยการสูงสุด มีหน้าที่พิจารณาว่าคดีใดสมควรขึ้นสู่ศาลหรือไม่ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีอยู่ โดยจะต้องดำเนินการโดยเร็วและด้วยความเข้าใจ เพื่อการดำเนินการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ส่วนศาลเป็นกำลังสำคัญในการที่จะตัดสินว่าให้รัฐสามารถยึดทรัพย์สินในคดีฟอกเงินนั้นได้หรือไม่ รวมทั้งมีอำนาจในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เจ้าพนักงาน ปปง. ใช้วิธีพิเศษในการสืบสวนสอบสวน เช่น การดักฟังโทรศัพท์ เป็นต้น

(5) FinCEN หรือ The Financial Crimes Enforcement Network เป็นองค์กรของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของสหรัฐอเมริกา เพื่อการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความผิดปกติของการเงินซึ่งอาจได้มาจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย²³ และออกกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมดูแลและต่อต้านการฟอกเงิน หน่วยงานนี้ยังมีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลทางการเงิน เพื่อคงไว้ซึ่งร่องรอยทางการเงิน หากในภายภาคหน้าเกิดคดีฟอกเงินขึ้น หน่วยงานนี้สามารถหาข้อมูลเพื่อบอกถึงร่องรอยทางการเงินที่บันทึกไว้ได้ จึงเป็นประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนอย่างมาก

(6) AUSTRAC หรือ The Australian Transaction Reports and Analysis Center เป็นองค์กรของประเทศออสเตรเลีย ที่มีหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3-33.

เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน โดยมีการกำหนดหน้าที่ให้บุคคลต่าง ๆ เช่นหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งปัจจุบันได้มีการทำบันทึกความเข้าใจเรื่องความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมทางการเงินเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2547²⁴ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยและ AUSTRAC ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมทางการเงินเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ที่เป็นกฎหมายแม่บทใช้บังคับกับความช่วยเหลือที่เกี่ยวกับการดำเนินการสืบสวน สอบสวน ฟ้องร้อง ริบทรัพย์สินและการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา รวมทั้งการฟอกเงิน

(7) FATF หรือ Financial Action Task Force เป็นหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดมาตรฐานสากล เพื่อต่อต้านการฟอกเงิน โดยใช้บังคับกับประเทศต่าง ๆ มากกว่า 180 ประเทศ ผ่านทางเครือข่ายทั่วโลกขององค์การภูมิภาคที่เชื่อมโยงกับ FATF²⁵ ทั้งยังเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงินและเป็นหน่วยงานนานาชาติที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างมาตรฐานระหว่างประเทศและการพัฒนาและส่งเสริมนโยบายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติเพื่อต่อต้านการฟอกเงินและการจัดหาเงินทุนการก่อการร้าย²⁶

²⁴ มติคณะรัฐมนตรี เลขที่ 10554 ลงวันที่ 27 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2547.

²⁵ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, “ข้อกำหนดของ FATF รายงานสำหรับสื่อมวลชน,” วารสารสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ม.ป.ป.): 2.

²⁶ สิงห์นอกระบบ, FATF เป็นใคร? ถึงจับประเทศไทยไปอยู่ในรายชื่อประเทศที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการสกัดการฟอกเงินได้ [ออนไลน์], 17 กุมภาพันธ์ 2555. แหล่งที่มา <http://www.oknation.net/blog/nfedlion/2012/02/17/entry-2>

(8) NCIS หรือ The National Criminal Intelligence Service ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น SOCA หรือ Serious Organise Crime Agency คือหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหราชอาณาจักร ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลทางอาชญากรรมที่ร้ายแรงจากทั่วประเทศและนำมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหาบัญชีที่ต้องสงสัย และส่งประเด็นดังกล่าวให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพร้อมติดตามผล²⁷ ประเทศไทยได้ทำบันทึกความเข้าใจเรื่องความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลธุรกรรมทางการเงินเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ระหว่างสำนักงาน ปปง. กับ NCIS ประเทศอังกฤษ โดยได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจดังกล่าวเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2546²⁸

ง) ประโยชน์และสิ่งที่ได้รับจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

(1) ประเทศไทยสามารถเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวกำหนดมาตรการและแนวทางในการกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา การที่ประเทศไทยตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของไทยว่าต้องการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวฉบับนี้ นำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศ

(2) ประเทศไทยจะได้รับการยอมรับจากนานาประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว นั้นแสดงว่าประเทศไทยมีจุดยืนในการต่อต้านการฟอกเงิน และยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับนานาประเทศในการประสานงานด้านคดีฟอกเงิน

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3-44.

²⁸ มติคณะรัฐมนตรี เลขที่ 12203 ลงวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2546.

(3) ทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศการค้าเสรี ทำให้มีกระแสเงินจากต่างชาติหลั่งไหลเข้ามามากมาย แต่หากเงินเหล่านั้นเป็นเงินผิดกฎหมาย จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อเงินดังกล่าวเข้ามาในประเทศและถูกฟอกจนกลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมายแล้ว จะทำให้เงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจไทยมีความคลาดเคลื่อน เพราะมีเงินผิดกฎหมายเข้ามาปะปนด้วย นำมาซึ่งภาวะเงินเฟ้อในที่สุด ดังนั้นหากประเทศไทยนำกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับ ก็จะสามารถกำจัดเงินที่ผิดกฎหมายนั้นออกไปจากระบบเศรษฐกิจได้ นำมาซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความมีประสิทธิผลของแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ เพราะการประมาณการที่เกิดขึ้นนั้นคำนวณจากเงินที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจจริง ทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นต่อต่างประเทศอีกด้วยว่าทำการค้ากับประเทศไทยจะปราศจากการฟอกเงินอย่างแน่นอน

(4) การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรม เนื่องจากอาชญากรที่ได้เงินมาจากการกระทำความผิดเมื่อนำเงินมาฟอกแล้ว จะนำไปเป็นทุนในการประกอบอาชญากรรมอย่างอื่นอีก เพื่อเป็นการตัดวงจรดังกล่าว จึงต้องทำลายสิ่งสำคัญนั่นคือเงิน ให้อาชญากรไม่มีเงินที่จะนำไปประกอบอาชญากรรมชนิดอื่นอีก

(5) การพัฒนามาตรการทางกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำความผิดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะวิธีการฟอกเงินของอาชญากรมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ยากที่กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันจะควบคุมและติดตามป้องกันการฟอกเงินได้ทุกวิถีทาง แต่เมื่อกฎหมายฟอกเงินมีคุณภาพในการริบเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกฎหมายที่มีความเข้มข้นรุนแรง และสามารถต่อสู้กับอาชญากรได้อย่างแน่นอน²⁹

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการฟอกเงินคือการทำให้เงินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดกลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงมีการบัญญัติความผิดตามกฎหมาย ฟอกเงินให้มีลักษณะพิเศษ คือเป็นความผิดอาญาฐานใหม่ และเป็นความผิดสากล ที่ลงโทษ ผู้กระทำความผิดทั้งผู้ที่เป็นตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายาม รวมถึงผู้สมคบกันเพื่อ ฟอกเงิน และกำหนดโทษที่รุนแรงต่อเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ และ กำหนดมาตรการเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำตามกฎหมาย ดังนี้

(1) มาตรการทางอาญา คือ ลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งผู้ที่เป็นตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ช่วยเหลือ ผู้พยายาม ผู้สมคบ โดยมีเจตนาพิเศษเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มา ของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือกำลังกระทำความผิดมิให้ต้องรับ โทษหรือให้รับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิด อำพราง ลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้งจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด³⁰

(2) มาตรการทางแพ่ง คือ การดำเนินการให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นมาตรการที่มีความแตกต่างจากการริบทรัพย์สินทาง อาญา คือสามารถเริ่มต้นคดีได้จากตัวทรัพย์สินโดยไม่ต้องมีตัวผู้ต้องหา ไม่ผูกพันกับผลคำ ตัดสินของคดีอาญา (ถ้ามี) และสามารถไต่ถามย้อนหลังได้โดยไม่ขัดต่อบทบัญญัติตาม รัฐธรรมนูญ ซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวนี้รวมไปถึงดอกผลด้วย ผู้ใดอ้างตนเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ดังกล่าวจะตกเป็นผู้มีภาระการพิสูจน์ถึงความบริสุทธิ์ของทรัพย์สินนั้น และอัยการไม่จำเป็นต้อง ดำเนินการพิสูจน์ถึงความผิดของผู้ถูกกล่าวหาจนสิ้นสงสัยว่าเป็นผู้กระทำผิดจริงจึงจะสามารถ ดำเนินการกับทรัพย์สินได้

³⁰ สุวนีย์ แสงผล, “การดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน,” เอกสารในการประกอบการบรรยาย เสนอที่ สำนักตรวจสอบและวิเคราะห์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ม.ป.ป. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

(3) กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นให้อำนาจสถาบันการเงินในการตรวจสอบทรัพย์สินที่เข้ามาในระบบได้โดยไม่ต้องมีผู้ใดกระทำความผิด และหากสถาบันการเงินพบธุรกรรมใดที่มีเหตุอันควรสงสัย ก็มีอำนาจเข้าตรวจสอบธุรกรรมดังกล่าวได้ และรายงานมายังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทันที

(4) ในกรณีที่เกิดการกระทำความผิดฐานฟอกเงินขึ้น เมื่อคดีถูกนำขึ้นสู่ศาล และคดีมีมูล คือผู้ที่อ้างตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกฟอกนั้นไม่สามารถชี้แจงที่มาของทรัพย์สินเหล่านั้นได้ ศาลมีอำนาจยึดและอายัดทรัพย์สินที่ถูกกล่าวอ้างว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไว้ได้เป็นการชั่วคราว โดยมีต้องพิสูจน์จนสิ้นสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่ เพื่อเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติในการป้องกันมิให้จำเลยโอนย้ายทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อเป็นการอำพรางปกปิดความผิด

(5) กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่ซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นที่มีอยู่แล้ว เพราะกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น มุ่งเน้นไปที่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าทรัพย์สินดังกล่าว ได้มาจากการกระทำความผิดอื่น ก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายนั้นไป และจุดประสงค์ที่สำคัญของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นคือการทำลายระบบเศรษฐกิจของอาชญากร เพื่อตัดวงจรเงินสนับสนุนองค์กรอาชญากรรม เมื่อองค์กรอาชญากรรมขาดเงินทุน ก็ไม่สามารถดำเนินการที่ผิดกฎหมายอื่น ๆ ได้อีก

2.2 การค้าอาวุธสงคราม

การค้าขายอาวุธสงครามเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีมูลค่าหลายแสนล้านดอลลาร์ต่อปี ซึ่งแต่เดิมการค้าอาวุธนั้นเป็นไปเพื่อเศรษฐกิจภายในประเทศ รัฐบาลต่าง ๆ สนับสนุนให้มี

การผลิตอาวุธเพื่อใช้ป้องกันประเทศของตนและส่งออกเพื่อเพิ่มอำนาจในเวทีโลก³¹ ในขณะที่การค้าโลกขยายตัวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ การค้าอาวุธสงครามก็เข้ากระแสโลกาภิวัตน์ตามไปด้วย ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องสะสมอาวุธสงคราม หรือบางประเทศมีสงครามกลางเมืองที่ต่อสู้กันด้วยอาวุธสงคราม ผู้นำเผด็จการเน้นการเพิ่มกำลังทหารให้แข็งแกร่งเพื่อรักษาสถานะของตนเอง นอกจากนี้ ยังเกิดสงครามการก่อการร้ายทั่วโลก ดังนั้น ทั้งผู้ก่อการร้ายและรัฐบาลจึงต้องการอาวุธยุทธโปกรณ์มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ทำให้อาวุธขนาดเล็กยังขายได้ดีและนำไปสู่ความขัดแย้งกันเพิ่มขึ้น ในความขัดแย้งเหล่านี้ ร้อยละ 80 ของการสูญเสียเป็นพลเรือน และร้อยละ 90 ของผู้สูญเสียเหล่านี้เกิดจากอาวุธสงครามขนาดเล็ก การจับกุมกลุ่มอาชญากรในเม็กซิโก ยึดอาวุธได้จำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ สหภาพยุโรปจึงมีความพยายามที่จะออกกฎเกณฑ์การค้าอาวุธสงครามเพื่อไม่ให้แพร่หลายจนตกไปอยู่ในมือของกลุ่มกบฏ กลุ่มอาชญากร ฯลฯ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ แต่ละประเทศใช้งบประมาณทางการทหารร้อยละ 20-30 จัดซื้ออาวุธยุทธโปกรณ์ให้กองทัพ แต่ละปีประเทศต่าง ๆ ได้ทำสัญญาซื้อขายอาวุธสงครามรวมมูลค่า 30,000-35,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ไม่นับรวมการลักลอบซื้อขายอาวุธสงครามซึ่งมีมูลค่ามหาศาล โดยประเทศที่ขายอาวุธสงครามรายใหญ่ที่สุดโดยใช้สถิติระหว่างปี 2541-2548 คือสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้ขายรายใหญ่ที่สุดในโลก (ตามที่มีการตกลงซื้อขายอย่างเป็นทางการ) โดยมีส่วนแบ่งตลาดโลกร้อยละ 36

ภายหลังช่วงสงครามเย็นมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของจำนวนผู้ผลิตและค้าอาวุธมีมากขึ้น และที่สำคัญประเทศกำลังพัฒนาอย่างแอฟริกาใต้ได้เข้ามามีส่วนแบ่งทางการตลาดการค้าอาวุธ³² ส่วนความเปลี่ยนแปลงในด้านของผู้ซื้อนั้นจากเดิมผู้ซื้ออาวุธจะเป็นประเทศที่

³¹ ภิญญ์ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน. 2556, รายงานการศึกษากรอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและอาวุธชนิดอื่น ๆ. กรุงเทพมหานคร, หน้า 1.

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

พัฒนาแล้ว กลับกลายเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศในแถบตะวันออกกลาง อย่างเช่นแอฟริกาใต้³³

การค้าอาวุธแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมายนั้นยังมีเส้นแบ่งที่ไม่ชัดเจน อาวุธที่ผิดกฎหมายจำนวนมากเคยมีการขายอย่างถูกกฎหมายมาก่อน สิ่งที่ทำให้มีปัญหาเพิ่มขึ้นในการควบคุมการค้าอาวุธปืนเล็กและอาวุธเบาคืออาวุธเหล่านี้ผลิตได้ค่อนข้างง่าย ขณะที่การผลิตอาวุธที่ซับซ้อนกว่าอย่างรถถัง เครื่องบิน และเรือรบ จำกัดอยู่แค่ประมาณสิบสองประเทศ แต่มีผู้ผลิตอาวุธเบาในเวลานี้มากกว่า 300 รายใน 50 ประเทศ การที่มีผู้ผลิตอาวุธยิงจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การผลิตนี้ไม่เพียงแต่ทำให้คลังแสงของประเทศใหญ่ขึ้น แต่ยังช่วยเพิ่มโอกาสในการจัดหาอาวุธให้กับกองกำลังอาสาสมัคร กลุ่มกบฏ และองค์การอาชญากรรมได้อย่างง่ายขึ้นอีกด้วย

รัฐบาลทั่วโลกได้พิจารณาถึงวิธีที่จะต่อสู้กับการค้าอาวุธปืนเล็กแบบผิดกฎหมายซึ่งมีการพิจารณาเรื่องนี้ในสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ มีการเขียนรายงานให้ข้อเสนอแนะและรับรองมติ อย่างไรก็ตามการเพ่งเล็งเฉพาะการค้าอาวุธในตลาดมืดเพียงอย่างเดียวเท่านั้นหมายความว่าผู้ค้าอาวุธรายใหญ่ที่สุด คือรัฐบาลต่าง ๆ เองนั้นไม่ถูกตรวจสอบ ทำให้มีการค้าขายอาวุธกันอย่างปราศจากกลไกควบคุม ซึ่งประเทศไทยเองได้ตระหนักในปัญหานี้เช่นกัน จึงเห็นควรในการกำหนดมาตรการในการป้องกันมิให้อาวุธที่ซื้อขายกันนี้ตกอยู่ในมือของกลุ่มอาชญากรรม³⁴ ซึ่งมาตรการในการควบคุมอาวุธที่ประเทศไทยได้เข้าป็นภาคีสมาชิก ได้แก่

³³ Ron Smith and Bernard Udis, "New Challenges to Arms Export Control," in Paul Levine and Ron Smith, eds. (2003). *Arm Trade. Security Conflict*, page 94-110.

³⁴ ภิญญ์ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน, รายงานการศึกษารอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและอาวุธชนิดอื่น ๆ, หน้า 4.

1) แผนการปฏิบัติการสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปรามและจัดการค้าอาวุธขนาดเล็กและเบาอย่างผิดกฎหมายในทุกรูปแบบ หรือ United Nations Program of Action on the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All its Aspects: PoA) แผนการฉบับนี้เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศหลักในการควบคุมการขนส่งอาวุธเล็ก ควบคุมนายหน้าค้าอาวุธปืนขนาดเล็ก ตัดการคลังอาวุธยุทธภัณฑ์ และประทับรอยและติดตาม รอยอาวุธเล็ก³⁵ ประเทศที่เข้าเป็นภาคีจะต้องส่งเสริมให้ประเทศมีนโยบายในการควบคุมอาวุธ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ออกข้อบังคับห้ามผลิตและลักลอบขนอาวุธ ลงโทษผู้ผลิตและค้า อาวุธเถื่อน และอื่น ๆ แต่แผนการฉบับนี้ไม่ได้ตระหนักเกี่ยวกับประเด็นที่ว่า ตลาดการค้าอาวุธที่ ถูกกฎหมายคือต้นกำเนิดของการค้าอาวุธเถื่อน ซึ่งการมิได้กล่าวถึงข้อเหล่านี้ ทำให้บางประเทศ ไม่ได้จำกัดการใช้อาวุธอย่างจริงจังดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา³⁶ โดยประเทศที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ในแผนการนี้ คือประเทศบราซิล โดยสามารถทำลายอาวุธปืนได้มากกว่า 450,000 ชิ้น ซึ่งเป็นอัตราที่ลดลงครั้งแรกในรอบ 12 ปีของบราซิล³⁷ ส่วนประเทศไทยได้ กำหนดให้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาวุธภายในประเทศเข้มงวดขึ้นเช่นกัน แต่ยังไม่สามารถ ควบคุมพ่อค้าคนกลางในการค้าอาวุธได้ เพราะลักษณะของการค้าอาวุธเถื่อนนั้น ตัวอาวุธไม่ จำเป็นที่จะต้องถูกขนย้ายเข้ามาในประเทศที่พ่อค้าคนกลางอาศัยอยู่ ทำให้ปัจจุบันยังไม่มี วิธีการในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว³⁸

³⁵ Saferworld, UN Program of Action [online], 2012. Available from: www.saferworld.org.uk/what/un-programme-of-action-

³⁶ Peters, Small Arms and Light Weapons: Making the UN Programme of Action Work [online] 2006, Available from: www.acronym.org.uk/dd/dd82/82rp.htm

³⁷ Ibid.

³⁸ ภิญญ์ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน, รายงานการศึกษากรอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและ อาวุธชนิดอื่น ๆ, หน้า 47.

2) พิธีสารต่อต้านการผลิตและลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วน และอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการลักลอบค้าอาวุธโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Illicit Trafficking) ซึ่งในพิธีสารฯ ข้อ 3 (e) บัญญัติว่า

“การลักลอบค้าโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หมายถึงการนำเข้า การส่งออก การได้มา การขาย การส่ง การเคลื่อนย้ายหรือการเปลี่ยนมือของอาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืน จากหรือข้ามพรมแดนของรัฐภาคีหนึ่งไปยังอีกรัฐภาคีหนึ่ง ซึ่งรัฐใดรัฐหนึ่งนั้น มิได้มีการอนุญาตตามที่ได้ระบุไว้ในพิธีสารนี้ หรืออาวุธเหล่านั้นมิได้ทำเครื่องหมายให้ถูกต้องตามที่ระบุไว้ในข้อ 8 แห่งพิธีสารนี้”

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการกำหนดเงื่อนไขทางกฎหมายของการลักลอบค้าอาวุธปืนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่ การกระทำโดยมิได้รับอนุญาตและ มิได้ทำเครื่องหมายให้ถูกต้องตามที่ระบุในพิธีสาร³⁹ โดยเนื้อหาของสาระที่สำคัญของพิธีสารฯ ฉบับนี้ กำหนดว่าการค้าอาวุธปืนโดยมิชอบด้วยกฎหมายนั้น หมายถึง “การนำเข้า ส่งออก ได้มา ขาย ส่ง เคลื่อนย้าย หรือเปลี่ยนมือของอาวุธปืนฯ จากหรือข้ามพรมแดนของรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่ง” ซึ่งนิยามคำว่า การค้าแห่งพิธีสารฯ ฉบับนี้เน้นในส่วนของการส่งผ่านอาวุธปืนข้ามพรมแดนประเทศ ซึ่งคือการค้าอาวุธระหว่างประเทศนั่นเอง⁴⁰ ซึ่งการกระทำในลักษณะ “ลักลอบค้า” ในพิธีสารได้บัญญัติว่าเป็นกิจกรรมใด ๆ ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายอาวุธจากประเทศหนึ่งไปอีกรัฐหนึ่ง รวมถึงการนำเข้า ส่งออก และขนย้ายผ่าน เป็นการที่พิธีสารฯ ให้ความสำคัญกับการควบคุมอาวุธที่พ้นจากเขตอำนาจของรัฐหนึ่งเข้าสู่เขตอำนาจของอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งหากไม่มีการควบคุมดูแลอาวุธเหล่านั้นให้ดี อาวุธดังกล่าวก็จะหลุดออกจากระบบควบคุมของรัฐนั้น ทำให้อาวุธดังกล่าว

³⁹ เจริญ สุทธิกุล, “ประเทศไทยกับการเข้าเป็นภาคีของพิธีสารต่อต้านการผลิตและลักลอบค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วน อุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553).

⁴⁰ วันชัย รุจนวงศ์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ(ระยะที่ 2), หน้า 14.

กลายเป็นอาวุธที่ผิดกฎหมาย ซึ่งอาจถูกนำไปใช้ในกิจการที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐได้⁴¹

พิธีสาร นี้ให้ความสำคัญกับรูปแบบของการค้าอาวุธสงครามที่กระทำโดยองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเป็นพิเศษ โดยกำหนดให้รัฐภาคีสมาชิกบัญญัติกฎหมายกำหนดให้การค้าอาวุธสงครามที่ผิดกฎหมายนั้นเป็นความผิดอาญา เพราะการลักลอบค้าอาวุธสงครามนั้นได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น และขยายวงกว้างมากขึ้นจนยากแก่การป้องกันและปราบปราม กล่าวโดยสรุปคือ พิธีสาร ฉบับนี้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีสมาชิก ในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านต่าง ๆ เช่นความร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีกับขบวนการลักลอบค้าอาวุธ การยึดและอายัดทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำความผิด การให้ความช่วยเหลือในเรื่องเทคนิคการสืบสวนสอบสวน และแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันอีกด้วย⁴²

3) สนธิสัญญาการค้าอาวุธ หรือ Arms Trade Treaty (ATT) เป็นสนธิสัญญาที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันและกำจัดการค้าอาวุธสงครามที่มีขอบด้วยกฎหมาย⁴³ และสร้างกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศเพื่อควบคุมการค้าอาวุธให้มีมาตรฐานสากล และป้องกันมิให้อาวุธตกไปอยู่ในการครอบครองของขบวนการก่อการร้าย⁴⁴ โดยมีการกำหนดหน้าที่สำคัญที่ประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐภาคีนั้นจะต้องประเมินความเสี่ยงในทุกครั้งที่มีการส่งออกอาวุธว่าเป็นการส่งออกอาวุธที่ส่งเสริมสันติภาพหรือบ่อนทำลายสันติภาพระหว่างประเทศ⁴⁵ ซึ่งจะเป็นการช่วยป้องกันมิ

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

⁴² ประธาน วัฒนวานิชย์ “รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2)”, หน้า 20-22.

⁴³ หนังสือที่ กท.0404/13277 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2550.

⁴⁴ ภิญญ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน, รายงานการศึกษารอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและอาวุธชนิดอื่น ๆ, หน้า 64.

⁴⁵ ข้อบทที่ 7 แห่งสนธิสัญญาการค้าอาวุธ (Arms Trade Treaty: ATT).

ให้อาวุธตกอยู่ในความครอบครองของอาชญากร⁴⁶ มาตรการที่สำคัญอีกข้อคือ มาตรการควบคุมนายหน้าค้าอาวุธ (brokering)⁴⁷ ซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมการค้าของนายหน้าค้าอาวุธ ซึ่งอาจรวมถึงการกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนนายหน้าค้าอาวุธ หรือการขอรับใบอนุญาตก่อนที่จะประกอบอาชีพเป็นนายหน้าค้าอาวุธ

2.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการค้าอาวุธของไทย

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการค้าอาวุธในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยราชการและกองทัพ โดยเฉพาะราชการทหาร จะกระทำโดยผ่านขั้นตอนที่เป็นพิธีการ เช่น การซื้ออาวุธจากต่างประเทศ ส่วนหน่วยราชการจะทำการซื้อขายอาวุธสงครามโดยการดำเนินการ FMS หรือ Foreign Military Sale คือการซื้อขายอาวุธที่กระทำระหว่างรัฐบาลด้วยกัน โดยหน่วยงานของรัฐจะดำเนินการในการซื้อขายอาวุธระหว่างประเทศทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกองทัพ ซึ่งการซื้อมา ดังกล่าวกระทำโดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งของคณะปฏิรูปฉบับที่ 37 ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกปืนออทธรรักษาอาณัติซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2535 ซึ่งการซื้อมาจะต้องลงทะเบียนอาวุธ มีการตรวจภาษีผ่านด่านโดยการเก็บภาษีจากผู้ขายซึ่งจะต้องมีใบอนุญาตในการนำออกในการอนุญาตผ่านแดนกรณีที่จะต้องมีการผ่านแดนไปประเทศอื่น และใบสั่งสินค้า โดยหน่วยงานที่ดูแลการนำเข้าและส่งออกอาวุธนี้คือ กรมการอุตสาหกรรมทหาร⁴⁸ ส่วนการควบคุมการส่งอาวุธผ่านแดนของส่วนราชการนั้นจะต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว โดยจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

⁴⁶ ภิญญ์ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน, รายงานการศึกษาการอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและอาวุธชนิดอื่น ๆ, หน้า 64.

⁴⁷ ข้อบพที่ 10 แห่งสนธิสัญญาการค้าอาวุธ (Arms Trade Treaty: ATT).

⁴⁸ ตามร คำไตรย์, “ปัญหาและแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมอาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546).

การควบคุมการโอนอาวุธของหน่วยราชการนั้น เป็นไปตามกฎกระทรวงฉบับที่ 14 ซึ่งกำหนดว่าเจ้าหน้าที่ในกองทัพหรือส่วนราชการสามารถซื้ออาวุธได้ในราคาถูกโดยได้ลดส่วนภาษี และมีกำหนดห้ามโอนอาวุธใน 5 ปีแรก โดยจะต้องสั่งซื้อผ่านหน่วยงานโดยเสนอชื่อของผู้ส่งไปด้วย⁴⁹ ซึ่งการโอนนั้นจะทำได้เฉพาะบุคคลที่มีคุณสมบัติที่สามารถมีและใช้อาวุธได้ตามกฎหมายเท่านั้น โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับความผิดที่เกี่ยวกับอาวุธปืนนั้น มีขอบเขตที่มุ่งเน้นควบคุมการมีและใช้อาวุธปืนภายในประเทศเท่านั้น⁵⁰

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม ในที่นี้ผู้เขียนจะอธิบายรายละเอียดสำคัญของกฎหมายก่อน เพื่อให้เข้าใจว่ากฎหมายแต่ละฉบับมีสาระสำคัญอย่างไร และจะโยงเข้าเรื่องของการฟอกเงินในลำดับต่อไป ซึ่งกฎหมายดังกล่าวแบ่งเป็นกฎหมายที่ควบคุมอาวุธสงครามของพลเรือน และของทางราชการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันมีการนำอาวุธที่ใช้เฉพาะในการสงครามหรืออาวุธที่กฎหมายไม่อนุญาตให้มีและใช้ มาใช้ในการประกอบอาชญากรรมเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งอาวุธดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการทำลายล้างสูง ก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่ประชาชน ประกอบกับกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกำหนดโทษผู้มีและใช้อาวุธดังกล่าวไว้ต่ำ ดังนั้นเพื่อปราบปรามผู้ครอบครองอาวุธเหล่านี้ให้สิ้นไป สมควร

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 233

⁵⁰ วันชัย รุจนวงศ์, “รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2)” (สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, 2548), หน้า 22.

เปลี่ยนแปลงบทกำหนดโทษเสียใหม่และยกเว้นโทษให้แก่ผู้มีอาชูดังกล่าวที่นำอาชุนั้น ๆ มา
มอบให้แก่นายทะเบียนท้องถิ่นภายในเวลาที่กำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้⁵¹

พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับอาชูปืนไว้เกี่ยวกับการ ทำ โดย
มิได้รับอนุญาต, ซ้ำ โดยมิได้รับอนุญาต, มี โดยมิได้รับอนุญาต, ใช้ โดยมิได้รับอนุญาต, ส่ง เข้า
มาจากนอกราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต และนำเข้ามาจากนอกราชอาณาจักรโดยมิได้รับ
อนุญาต ความผิดทั้ง 6 ประการดังกล่าว แม้เพียงเกี่ยวกับส่วนหนึ่งส่วนใดของอาชูปืนหรือ
เครื่องกระสุนก็เป็นความผิดแล้ว

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมอาวุธของพลเรือน มีการ
บัญญัติความผิดในส่วนของการนำเข้า หรือส่งซ้ำอาวุธตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้
เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยหากจะทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ
สิ่ง นำเข้า มีหรือจำหน่าย ซึ่งอาชูปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าก็ต้องขอใบอนุญาต
จากนายทะเบียนด้วยเช่นกัน ซึ่งหมายความว่าบุคคลใดก็ตามที่ประสงค์จะส่ง หรือนำเข้าอาวุธ
เข้ามาในราชอาณาจักร จะต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ใบอนุญาตจากนายทะเบียนเสียก่อน
วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้คือการควบคุมอาวุธสงคราม เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด
ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาชูปืนตามความหมายของพระราชบัญญัตินี้ ให้อยู่ในความดูแล
ของกฎหมายและรัฐบาล โดยในการนำเข้าซึ่งอาชูปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ให้นำเข้าแจ้งเป็น
หนังสือและส่งมอบอาชูปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไว้แก่พนักงานศุลกากร ณ ด่านแรกที่มาถึงจาก
นอกราชอาณาจักร เมื่อพนักงานศุลกากรได้รับหนังสือแจ้งและรับมอบอาชูปืนหรือเครื่อง
กระสุนปืนไว้แล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังนายทะเบียนท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบว่าอาชูดังกล่าว
ได้รับอนุญาตให้นำเข้ามาหรือไม่ หากนายทะเบียนตรวจพบว่ายังไม่เคยมีการขออนุญาตนำเข้า
อย่างถูกต้อง อาชูดังกล่าวก็จะถูกส่งกลับไปยังประเทศต้นทาง แต่หากตรวจพบว่าได้มีการขอ
อนุญาตนำเข้าอาวุธอย่างถูกต้องแล้ว ก็จะดำเนินการให้ผู้นำเข้ามารับอาชูดังกล่าวได้ และต้อง

⁵¹ หมายเหตุ แห่งพระราชบัญญัติอาชูปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาชูปืน (ฉบับที่

นำอาวุธที่นำเข้างดงกล่าว ไปจดทะเบียนกับนายทะเบียนภายใน 30 วันนับจากวันที่ได้รับอาวุธ ไปจากนายทะเบียน

การค้าอาวุธนั้น อาจถูกกำหนดช่วงเวลาที่สามารถจำหน่ายอาวุธได้ โดยนายทะเบียนอาจกำหนดไว้ในใบอนุญาตก็ได้ และผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำบัญชีอาวุธตามที่ กฎกระทรวงกำหนด และต้องรับผิดชอบรักษาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่มีอยู่ให้ตรงกับ บัญชีดังกล่าวด้วย และห้ามจำหน่ายอาวุธให้แก่บุคคลผู้ไม่มีใบอนุญาตเกี่ยวกับอาวุธและต้อง ทำการต่ออายุใบอนุญาตทุก ๆ 1 ปี ซึ่งหากบุคคลใดที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาต จะต้องจำหน่าย อาวุธออกจากความครอบครองของตนหรือส่งออกเสียให้หมดภายในระยะเวลา 6 เดือนนับแต่ วันที่ใบอนุญาตหมดอายุ

พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ มิได้ให้คำจำกัดความของการจำหน่ายอาวุธไว้ จึงต้อง ศึกษาเทียบเคียงจากกฎหมายอื่น เพื่อให้ได้ค่านิยมศัพท์และความชัดเจนครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยคำว่า “จำหน่าย” อาจหมายถึงการจ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 4 แห่ง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 สรุปได้ว่า การจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุน ปืนเพื่อการค้านั้น เป็นการดำเนินการกระบวนกรขาย แจก จ่าย แลกเปลี่ยน ให้ ซึ่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืน เพื่อเป็นการแสวงหาผลกำไร ไม่ว่าจะเป็เงิน หรือผลประโยชน์ตอบแทน ในลักษณะต่าง ๆ ดังนั้นกิจการดังกล่าวจึงต้องถูกควบคุมมิให้บุคคลทั่วไปดำเนินการได้โดยเสรี จึงกำหนดมาตรการควบคุมบุคคลที่จะจำหน่าย และบุคคลที่จะซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ที่จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนและไม่มีบุคคลต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดไว้⁵²

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นมาตรการที่มีประโยชน์มากสำหรับการควบคุมมิให้ อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ตกอยู่ในความครอบครองของขบวนการก่อการร้าย เพราะผู้ จำหน่ายต้องขายอาวุธให้แก่ผู้ซื้อที่มีใบอนุญาตให้ซื้อได้เท่านั้น⁵³

⁵² วันชัย จุจนวงศ์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2), หน้า 41-42.

⁵³ ภิญญ์ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน, รายงานการศึกษากรอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและ อาวุธชนิดอื่น ๆ, หน้า 72.

ข) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ยุทธภัณฑ์ (ตามที่นิยามในกฎหมาย) เป็นสิ่งที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงต้องมีการควบคุมยุทธภัณฑ์เพื่อป้องกันเหตุดังกล่าว

พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนไว้ว่าการจะส่งเข้ามา นำเข้า ผลิต หรือมีไว้ซึ่งยุทธภัณฑ์ จะต้องได้รับอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม และกำหนดหลักเกณฑ์ในการที่ไม่อนุญาตให้บุคคลบางประเภทมีสิทธิส่งเข้ามา นำเข้า ผลิต หรือมีไว้ซึ่งยุทธภัณฑ์ ซึ่งประเภทของใบอนุญาต⁵⁴ ได้แก่

1. ใบอนุญาตส่งเข้ามา โดยคุ้มกันถึงผู้นำเข้ามาซึ่งยุทธภัณฑ์ตามใบอนุญาตส่งเข้ามาด้วย
2. ใบอนุญาตนำเข้า
3. ใบอนุญาตผลิต
4. ใบอนุญาตมี

ใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่เกิน 1 ปีนับจากวันที่ออกใบอนุญาต และจะต้องทำการต่ออายุใบอนุญาตก่อนครบกำหนดอายุใบอนุญาตเดิม โดยผู้ได้รับอนุญาตจะต้องแจ้งสถานที่เก็บรักษายุทธภัณฑ์นั้นให้ปลัดกระทรวงกลาโหมทราบ และปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเปลี่ยนแปลงสถานที่เก็บยุทธภัณฑ์ได้หากเห็นว่าสถานที่ดังกล่าวมีความไม่เหมาะสม การที่กระทรวงกลาโหมจะต้องพิจารณาว่าสถานที่เก็บยุทธภัณฑ์นั้นมีความเหมาะสมหรือไม่นั้นเพื่อป้องกันกรณีที่เกิดสถานที่เก็บยุทธภัณฑ์มีความเสี่ยงต่อการถูกลักลอบนำอาวุธออกไปจำหน่าย หรือขนออกนอกประเทศแล้วยุทธภัณฑ์นั้นอาจจะตกอยู่ในความครอบครองของผู้ก่อการร้ายหรืออาชญากรข้ามชาติได้⁵⁵

⁵⁴ มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530.

⁵⁵ มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530.

พระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้ผู้นำเข้ายุทธภัณฑ์ต้องแจ้งเป็นหนังสือและส่งมอบยุทธภัณฑ์ไว้แก่พนักงานศุลกากร ณ สถานที่แรกมาถึงจากนอกราชอาณาจักร เมื่อพนักงานศุลกากรได้รับหนังสือแจ้งและรับมอบยุทธภัณฑ์ไว้แล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อตรวจสอบว่ายุทธภัณฑ์ดังกล่าวได้รับอนุญาตให้นำเข้ามาหรือไม่ หากปลัดกระทรวงกลาโหมตรวจพบว่ายังไม่เคยมีการขออนุญาตนำเข้ายุทธภัณฑ์ดังกล่าวก็จะถูกส่งกลับไปยังประเทศต้นทาง แต่หากตรวจพบว่าได้มีการขออนุญาตนำเข้าอาวุธอย่างถูกต้องแล้ว ก็จะดำเนินการให้ผู้นำเข้ามารับยุทธภัณฑ์ดังกล่าวได้ และต้องนำยุทธภัณฑ์ที่นำเข้มาดังกล่าว ไปจดทะเบียนกับนายทะเบียนภายใน 90 วันนับจากวันที่ได้รับอาวุธไปจากปลัดกระทรวงกลาโหม

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่กระทำการดังต่อไปนี้ เพื่อเป็นการควบคุมยุทธภัณฑ์

(1) เข้าไปในสถานที่ผลิตยุทธภัณฑ์ระหว่างเวลาทำการ เข้าไปในสถานที่เก็บยุทธภัณฑ์ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือเข้าไปในยานพาหนะที่บรรจุยุทธภัณฑ์ ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบสถานที่ ยุทธภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ สมุดบัญชี เอกสาร หรือสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับยุทธภัณฑ์

(2) นำยุทธภัณฑ์หรือสิ่งอื่นที่ผลิตจากยุทธภัณฑ์ในปริมาณเท่าที่จำเป็นไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุสงสัย

(3) ตรวจค้น กัก ยึด หรืออายัดยุทธภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ สมุดบัญชี เอกสาร หรือสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับยุทธภัณฑ์นั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

เจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายฉบับนี้คือการควบคุมกิจกรรมของเอกชนหรือบุคคลทั่วไปในส่วนที่เกี่ยวกับอาวุธยุทธภัณฑ์ (อาวุธหรือเครื่องมือที่อาจนำไปในการสงครามได้) โดยควบคุมการนำเข้า สั่งเข้ามา ผลิตและมีไว้ในครอบครอง มีข้อสังเกตว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการส่งออกยุทธภัณฑ์ มีเพียงมาตรการเกี่ยวกับการนำเข้ายุทธภัณฑ์เท่านั้น ซึ่งมีบทบัญญัติที่สำคัญในเรื่องของการควบคุมยานพาหนะที่มีการบรรทุกยุทธภัณฑ์เข้ามาในประเทศไทยเพื่อที่จะใช้ประเทศไทยเพื่อเป็นทางผ่านในการขนส่งยุทธภัณฑ์ไปยังประเทศอื่น มีข้อกำหนดว่าผู้ครอบครองยุทธภัณฑ์จะต้องแจ้งการนั้นต่อศุลกากรเพื่อที่จะได้ดำเนินการควบคุมเก็บรักษาอาวุธนั้นไปจนกว่ายานพาหนะนั้นจะเดินทางออกไปนอกประเทศไทย ซึ่งเป็นมาตรการที่ประเทศไทยไม่ต้องการให้ถูกมองว่าเป็น “รัฐทางผ่าน” (Transit State) ของอาวุธ⁵⁶ แต่ไม่มีบทบัญญัติที่รวมถึงยานพาหนะที่อยู่ในไทยแล้วจะขนส่งออกนอกประเทศ ซึ่งประเด็นนี้ถือเป็นช่องโหว่ของกฎหมายฉบับนี้⁵⁷

ค) พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามบางอย่าง มีความจำเป็นต้องส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อการสร้าง ดัดแปลง และแลกเปลี่ยน แต่ตามพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2496 มิได้มีบทบัญญัติในการนี้ไว้ ทั้งในปัจจุบันได้มีอาวุธประเภทนิวเคลียร์และอาวุธปรมาณูเพิ่มขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมีการ

⁵⁶ มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530.

⁵⁷ ภิญญ์ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน, รายงานการศึกษารอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและอาวุธชนิดอื่น ๆ, หน้า 79.

ควบคุมอาวุธเหล่านี้ด้วย จึงเห็นควรแก้ไขพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเสียใหม่ให้เป็นการเหมาะสมยิ่งขึ้น และให้มีบทกำหนดเงื่อนไขในการควบคุมไว้ด้วย⁵⁸

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม โดยการควบคุมการส่งออกยุทธภัณฑ์ที่มีรายการตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม โดยสามารถส่งออกได้หากเป็นไปตามกรณีต่อไปนี้

(1) เมื่อรัฐบาลต่างประเทศร้องขอให้มีการส่งออกหรือส่งผ่านไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้กับรัฐบาล

(2) อาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามของทางราชการ ซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

(3) เป็นการกระทำโดยเปิดเผยในธุรกิจเพื่อการค้าตามปกติ ซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ออกตามความตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495 ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัตินี้คือการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ⁵⁹ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ Arms Trade Treaty ด้วย สาระสำคัญคือการควบคุมการส่งออก และการส่งผ่านอาวุธยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในการสงครามออกนอกราชอาณาจักรไทย แต่ไม่มีการนิยามความหมายของคำว่ายุทธภัณฑ์ไว้ มีเพียงแต่คำนิยามของ “สิ่งที่ใช้ในกาสงคราม” ว่า

⁵⁸ หมายเหตุ แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม.

⁵⁹ โปรดดูข้อความตอนต้นของพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ. 2495.

หมายความรวมถึงสัมภาระ พลังสงคราม อุปกรณ์การลำเลียงที่มีคุณค่าในการยุทธภัณฑ์ และ วัตถุที่มีประโยชน์ในการผลิตอาวุธ กระสุนและสิ่งที่ใช้ในการสงครามด้วย⁶⁰

ง) พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550

เป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับการผลิตอาวุธโดยภาคเอกชนเท่านั้น โดยกำหนด ข้อบังคับเกี่ยวกับการผลิตอาวุธ เช่นชนิดของอาวุธที่จะผลิต รวมถึงจำนวนและปริมาณ เพื่อ ควบคุมคุณภาพของอาวุธที่ผลิตได้ และควบคุมให้ผลิตอาวุธได้เฉพาะประเภทที่ได้รับอนุญาต เท่านั้น ห้ามผลิตอาวุธนอกเหนือจากนี้ และห้ามผลิตอาวุธนอกเวลาทำการที่ได้รับอนุญาต เพื่อ ป้องกันการลักลอบใช้โรงงานผลิตอาวุธที่ถูกกฎหมาย แต่แอบผลิตอาวุธนอกเหนือจากที่ได้รับ อนุญาตแล้วนำไปขายอย่างผิดกฎหมาย⁶¹ ห้ามขนย้ายอาวุธโดยมิได้รับอนุญาต เพื่อป้องกันการ ลักลอบขนอาวุธไปขายอย่างผิดกฎหมาย⁶² ซึ่งมีข้อกำหนดอีกว่าเมื่อผลิตอาวุธได้แล้วจะต้องขาย อาวุธให้แก่หน่วยราชการ⁶³ หรือขายให้บุคคลอื่นที่มีใช้หน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นการส่งออก หรือขายภายในราชอาณาจักรไทย แต่จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยได้รับความเห็นชอบมาจากคณะรัฐมนตรีอีกทีหนึ่ง⁶⁴ นอกจากนี้ยังกำหนดมาตรการรักษา ความลับและความปลอดภัยในการผลิตอาวุธ ซึ่งใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่

- (1) ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานทำอาวุธ
- (2) ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานประกอบอาวุธ
- (3) ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานซ่อมแซมอาวุธ
- (4) ใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานเปลี่ยนลักษณะอาวุธ

⁶⁰ มาตรา 3 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ใน การสงคราม พ.ศ. 2495.

⁶¹ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550.

⁶² มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550.

⁶³ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550.

⁶⁴ มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พ.ศ. 2550.

เมื่อมีการเปลี่ยนชื่อโรงงานหรือชื่อผู้รับใบอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยน ซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตอาวุธ ยากแก่การที่อาชญากรจะสวมรอยเข้าผลิตอาวุธเพื่อลักลอบส่งออกได้ ซึ่งโทษสูงสุดของพระราชบัญญัติฉบับนี้คือจำคุกตลอดชีวิตเลยทีเดียว

ปัจจุบันหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมการนำเข้าและส่งออกอาวุธมี 2 หน่วยงาน ได้แก่กระทรวงกลาโหมและกระทรวงพาณิชย์⁶⁵

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าการค้าอาวุธสงครามอย่างผิดกฎหมาย นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งปัญหาทางด้านสังคมที่ทำให้เกิดอาชญากรรม ปัญหาด้านกฎหมายที่ยังไม่รัดกุมเพียงพอที่จะควบคุมการลักลอบค้าอาวุธสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของต่างชาติ ซึ่งต่อไปนี้ผู้เขียนจะขอเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการค้าอาวุธสงครามเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้อ่าน

⁶⁵ ภิญญ์ ศิริประภาศิริและคณะทำงาน, รายงานการศึกษากรอบเจรจาข้อตกลงและสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและการควบคุมการลดอาวุธแบบ อาวุธเล็ก อาวุธเบาและอาวุธชนิดอื่น ๆ, หน้า 88.

2.3.1 ลักษณะของการค้าอาวุธสงครามอันเป็นความผิด⁶⁶

พฤติกรรมที่เป็นการ “การลักลอบค้าอาวุธโดยมิชอบด้วยกฎหมาย” นั้นจากการศึกษากฎหมายที่ควบคุมการค้าอาวุธสงครามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า หมายถึง การนำเข้า ส่งออก ขาย ขนถ่าย เคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนมืออาวุธปืน ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนปืน จากหรือข้ามพรมแดนของรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งรัฐหนึ่งรัฐใด นั้นมิได้อนุญาต หรือถ้าอาวุธเหล่านั้นมิได้ถูกทำเครื่องหมายตามที่ระบุไว้เพื่อประโยชน์ในการ ยืนยันและติดตามอาวุธปืนนั้นถือว่าเป็นการกระทำในลักษณะที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธ ซึ่งจาก สถิติการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงครามของไทยในปี 2553⁶⁷ ข้อมูลเฉพาะที่สามารถจับ ตัวผู้กระทำความผิดได้มีทั้งสิ้น 33,716 คดี และพบว่าในปี 2554 พบว่ามีผู้ที่กระทำความผิดซ้ำ 219 คน จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดยังสามารถกลับมากระทำความผิดซ้ำ ได้อีก นั่นเป็นเพราะกฎหมาย ยังไม่สามารถริบทรัพย์สินทั้งหมดของอาชญากรได้ จึงทำให้ยังคง มีเงินทุนมาสนับสนุนการกระทำความผิดครั้งต่อไปได้อีก รวมทั้งกฎหมายยังไม่สามารถทำให้ อาชญากรเกรงกลัวต่อการถูกจับตัวได้อีกครั้ง

การลักลอบค้าอาวุธสงครามนั้น มีทั้งกระทำโดยบุคคลเพียงคนเดียว หรือด้วยกลุ่มบุคคล โดยมีการแบ่งหน้าที่กันทำ และมีหัวหน้าคอยสั่งการ ซึ่งเป็นลักษณะของ องค์กรอาชญากรรม ที่มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย มีตัวบุคคลที่มี อำนาจอิทธิพลในวงการค้าอาวุธสงครามเป็นหัวหน้า เมื่อองค์กรอาชญากรรมได้เงินหรือ ผลประโยชน์มาแล้วจะนำไปเข้าสู่กระบวนการฟอกเงินเพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกกฎหมายและ นำไปใช้เป็นทุนหล่อเลี้ยงองค์กรและขยายเครือข่ายของตนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้เงิน

⁶⁶ จินตารวรรณ สิ่งคงสิน, *ตีแผ่เส้นทาง‘อาวุธสงคราม’ในยุคที่ ‘ใคร ๆ ก็มีได้’* [ออนไลน์]. 8 พฤษภาคม 2552.

แหล่งที่มา <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9520000051669&CommentReferID=12456012&CommentReferNo=6&#Comment>

⁶⁷ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, *ข้อมูลสถิติคดีอาญา* [ออนไลน์], 2553. แหล่งที่มา

<http://www.royalthaipolice.go.th/index01.php>

บางส่วนยังมีการใช้ในการตัดสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและอุดหนุนนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อช่วยให้เกิดความสะดวกในการค้าอาวุธสงครามให้เป็นไปอย่างราบรื่น แต่ถ้าหากมีการจับกุมสมาชิกในองค์กรอาชญากรรมไปดำเนินคดี ทางองค์กรจะมีมาตรการให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดี เช่นมีการกำจัดพยานให้ เพื่อที่จะได้ไม่มีพยานไปยืนยันความผิดของพรรคพวกตน จำพยานเท็จ เพื่อให้การไปในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อพรรคพวกตน จัดหาทนายผู้คดีให้ เป็นเหตุให้สามารถหลุดพ้นจากคดีและไม่สามารถที่จะสืบสาวต่อไปถึงตัวบุคคลผู้เป็นหัวหน้าตัวจริงที่อยู่เบื้องหลังได้ ทำให้องค์กรอาชญากรรมสามารถสร้างอิทธิพลขยายเครือข่าย และก่อปัญหาให้แก่ประเทศมากมาย⁶⁸ เดิมที่ประเทศไทยมีกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการควบคุมการค้าอาวุธสงครามซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 รวมทั้ง พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม ซึ่งกฎหมายที่กล่าวมานี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้บังคับกับการกระทำผิดโดยปัจเจกชน มิได้มุ่งใช้บังคับกับการกระทำผิดที่กระทำกันเป็นขบวนการ หรือองค์กร กฎหมายดังกล่าวจึงไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงต้องมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเข้ามารองรับ เพื่อสนับสนุนความสมบูรณ์ของกฎหมาย ให้สามารถเอาผิดกับเงินหรือทรัพย์สินของอาชญากรได้ทั้งหมดอีกชั้นหนึ่ง

แหล่งใหญ่ในการค้าอาวุธสงคราม⁶⁹ อาวุธสงครามส่วนใหญ่ที่กระจายอยู่ในประเทศไทยถูกลักลอบนำเข้ามาจากชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งหลังจากที่ได้มีการลงนามในสนธิสัญญายุติสงครามของเขมร 3 ฝ่าย ในช่วงปลายปี พ.ศ.2534 และยุติการรบกันอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในปี พ.ศ.2537 ขบวนการค้าอาวุธสงครามบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ก็ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว อาวุธสงครามเข้ามาตามแนวชายแดน จุดที่เข้ามามากที่สุดคือบริเวณ

⁶⁸ คมกริช ดุลยพิทักษ์, ปัญหาการค้าอาวุธสงครามข้ามชาติในประเทศไทย [ออนไลน์], ม.ป.ป. แหล่งที่มา http://www.chaibadancrime.com/images/sub_1353041547/11080811829.doc

⁶⁹ เรื่องเดียวกัน.

ชายแดนไทย-กัมพูชา โดยเฉพาะในช่วงหลังจากสงคราม 3 ฝ่ายในประเทศกัมพูชายุติลงใหม่ ๆ ทหารกัมพูชาก็ลักลอบนำอาวุธสงครามที่ใช้ในกองทัพมาขายตามแนวชายแดน นอกจากนี้ก็มี การซื้อขายตามชายแดนไทย-พม่า โดยชนกลุ่มน้อยที่อยู่บริเวณชายขอบ

วิธีการขนถ่ายอาวุธสงคราม⁷⁰ นั้น เนื่องจากประเทศไทยมีหลายจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกัมพูชา เช่น สระแก้ว จันทบุรี ตราด สามารถเดินข้ามไปมาหากันได้เพราะไม่มีรั้วกัน พ่อค้าจะลักลอบนำอาวุธสงครามจาก กัมพูชาเข้ามาส่งโดยวิธีการเช่น นำมาซุกไว้ตามพุ่มไม้ตามแนวชายแดน แล้วนัดแนะลูกค้าคน ไทยให้ไปเอา บางครั้งซ่อนไว้ในห้องเครื่องในรถยนต์ ที่พบบ่อยที่สุดคือซุกซ่อนมากับสินค้า เกษตรต่าง ๆ เช่นซุกไว้ใต้เข่งแล้วเอาผ้าคลุมทับลงไป ซึ่งการขนถ่ายลักษณะนี้บางครั้งแม้จะเข้า ออกตามด่านชายแดนเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถจับได้ เพราะแต่ละวันมีคนผ่านเข้าออกเป็นจำนวน มาก จึงไม่สามารถตรวจค้นได้หมดทุกคน เว้นแต่จะได้รับการรายงานจากสายลับ ซึ่งวิธีการ ทำงานของตำรวจคือส่งสายลับเข้าไปแทรกซึมในกลุ่มของผู้ค้าอาวุธเพื่อติดตามการเคลื่อนไหว ส่วนคดีตัวอย่างที่เคยจับได้นั้นเป็นพ่อค้าอาวุธชาวจีน จากแผ่นดินใหญ่ เป็นพ่อค้าคนกลางที่ จัดหาอาวุธสงครามส่งให้มาเพียงในฮ่องกง โดยเข้ามารับของจากคนไทยและให้ราคาซื้อที่สูงมาก ขณะที่ราคาในตลาดมืดที่ขายในราคาต่ำกว่าหลายสิบเท่า

เส้นทางที่เป็นที่นิยมในการขนถ่ายอาวุธสงครามอีกแหล่งหนึ่งคือ เส้นทางที่ใช้หาของป่า โดยคนขนของเป็นผู้ที่ชำนาญในเส้นทางป่าอย่างมาก เพราะตามแนว ชายแดนยังมีระเบิดที่ทหารกัมพูชาฝังไว้หลงเหลืออยู่ แต่ทั้งนี้ปัจจุบันอาวุธสงครามที่เข้ามา ทางด้านชายแดนไทย-กัมพูชานั้นลดน้อยลงมาก ในปีหนึ่ง ๆ จับได้เพียงไม่กี่ราย รายหนึ่งก็มี ไม่กี่กระบอก นอกนั้นเป็นพวกเครื่องกระสุน และวัตถุระเบิด ซึ่งผิดกับเมื่อก่อนที่มีการขนอาวุธ สงครามกันเป็นคันรถ แต่ที่ยังเห็นว่ามีการใช้อาวุธสงครามกันอย่างมาก น่าจะเป็นอาวุธเก่าที่ซื้อ ขายเปลี่ยนมือและหมุนเวียนกันอยู่ในตลาด

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน.

การซื้อขายอาวุธสงครามตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาซึ่งจัดว่าเป็นแหล่งใหญ่ในการแพร่กระจายอาวุธสงครามนั้น ซึ่งอาวุธสงครามอานุภาพร้ายแรงนั้นได้ถูกนำเข้ามาโดยพ่อค้าคนกลางที่มีสายสัมพันธ์กับนายทหารระดับสูงของกัมพูชา แล้วจึงกระจายมาสู่ผู้ค้าชาวไทย และกลุ่มที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่ที่สุดคือผู้มีอิทธิพลของไทย ที่มีอิทธิพลพอที่จะทำให้การขนถ่ายและกระจายสินค้าเป็นไปอย่างราบรื่น จึงไม่แปลกที่ในช่วงที่ผ่านมาจะมีการก่อเหตุร้ายโดยใช้อาวุธที่มีอานุภาพร้ายแรงเป็นเครื่องทุ่นแรง ซึ่งอาวุธสงครามที่อยู่ในคลังของตำรวจและทหารนั้นจะมีการบันทึกรายการไว้โดยละเอียด มีหลักฐานในการเบิกจ่ายว่านำอาวุธออกมาวันใด จำนวนเท่าไร ดังนั้นการนำอาวุธที่มีอานุภาพร้ายแรงออกมาใช้ หรือเอาออกมาจำหน่ายจึงเป็นเรื่องยาก ทางหนึ่งที่เป็นไปได้ก็คือผู้ที่จัดซื้ออาศัยสายสัมพันธ์ที่มีกับนายหน้าหรือบริษัทที่ขายอาวุธสงคราม สิ่งซึ่งอาวุธสงครามต่าง ๆ เป็นการส่วนตัว ซึ่งอาวุธเหล่านี้จะเปลี่ยนมือกันไปเรื่อย ๆ บางคนใช้สังหารเหยื่อเสร็จก็ขายทิ้งเพราะไม่อยากเก็บไว้เป็นหลักฐาน⁷¹

ราคาของอาวุธสงครามที่ขายกันอย่างผิดกฎหมาย⁷² ในปัจจุบันนั้นสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เนื่องจากปริมาณอาวุธเริ่มขาดแคลน โดยเมื่อก่อนนั้น ปืนอาเก้า และปืน M16 ที่ขายตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ราคาเพียงกระบอกละ 5,000 -6,000 บาทเท่านั้น แต่ปัจจุบัน ปืนอาเก้า ราคาขึ้นไปถึง กระบอกละ 10,000 -12,000 บาท ส่วน M16 ราคาอยู่ที่ 10,000 -15,000 บาท หากอาวุธถูกขนส่งเข้ามาขายในตลาดมืดของไทย ปืนอาเก้าราคาจะขึ้นไปที่ 15,000-17,000 บาท ส่วน M16 ชยับไปถึง 20,000 บาท ส่วน M79 ที่ซื้อขายกันปัจจุบันมีอยู่ 2 รุ่น คือ M 203 ซึ่งเป็นการนำปืน M16 A1 มาประกอบกับเครื่องยิง M 79 โดยรุ่นนี้ใช้ยิงได้ทั้งลูกกระสุนของ M16 และลูกระเบิดของ M79 ซึ่งมีราคาอยู่ที่ 25,000 บาท และ M79 ซึ่งเป็นเครื่องยิงระเบิด M79 ราคาที่ขายตามแนวชายแดนอยู่ที่ 10,000 บาท แต่หากนำเข้ามาขายในประเทศ จะอยู่ที่กระบอกละ 15,000 บาท

⁷¹ เรื่องเดียวกัน

⁷² เรื่องเดียวกัน

กรณีตัวอย่างการค้าอาวุธสงครามที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นกรณี
 ที่จำเลยกับพวกรู้ฟองว่าจำเลยกับพวก มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน สำหรับใช้เฉพาะแต่ในการ
 สงครามไว้โดยเจตนาเพื่อการค้าหรือเพื่อการจำหน่าย โดยจำเลยกับพวกร่วมกันนำอาวุธปืน
 เครื่องกระสุนปืนดังกล่าวจากประเทศลาวเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อเอาไปขาย ซึ่งเป็น
 ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2518 ตามคำพิพากษาศาลฎีกา
 ที่ 1720/2520 อีกกรณีหนึ่งคือจำเลยเป็นคนค้าอาวุธปืนเถื่อนโดยเคยรับจ้างมหาชัยเวียรนต์
 รับส่งผู้ซื้อไปเอาอาวุธปืนที่รวบรวมได้จากชาวบ้านมาไว้เพื่อการค้า จึงมีความผิดตาม
 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.
 2490 ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2173/2514 และตัวอย่างสุดท้าย ผู้ต้องหาซื้ออาวุธปืนเถื่อน
 หลายชนิดพร้อมจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจผ่านทางเฟสบุ๊กและยังพบว่าอาวุธบางส่วนที่กำลัง
 ผลิตขึ้นเองเพื่อจำหน่าย⁷³ มีความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด
 ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 จากกรณีตัวอย่างการค้าอาวุธสงครามที่ยกมา
 นั้นจะเห็นได้ว่าคำตัดสินของศาลฎีกานั้นลงเพียงความผิดที่เกี่ยวกับการลักลอบค้าอาวุธ
 สงคราม ซึ่งโทษที่จะลงถือว่าเป็นโทษที่เบามาก ซึ่งคำตัดสินดังกล่าวนี้มีขึ้นก่อนที่การลักลอบค้า
 อาวุธสงครามจะถูกบัญญัติเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน ดังนั้นหากกรณีตัวอย่าง
 ทั้งสามกรณีเกิดขึ้นนับจากนี้เป็นต้นไป จะสามารถนำกฎหมายฟอกเงินเข้ามาบังคับใช้กับการ
 กระทำความผิดของจำเลยได้ ซึ่งผลดีที่แตกต่างคือนอกจากจำเลยจะได้รับโทษตามกฎหมาย
 อาญาที่มีอยู่แล้ว จำเลยยังจะถูกริบทรัพย์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงคราม ไม่ว่าจะเงิน
 หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโอนไปที่ทอด หรือถูกแปรสภาพไปเป็นอะไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าอำนาจ
 ของกฎหมายฟอกเงินนั้นมีความยิ่งใหญ่และรุนแรง และเด็ดขาด ซึ่งจะนำไปสู่ปริมาณคดีที่
 เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามที่ลดลงได้ในอนาคต

⁷³ แนวหน้า, **จับผู้ต้องหาผลิตค้าอาวุธปืนเถื่อน** [ออนไลน์], 26 กุมภาพันธ์ 2556. แหล่งที่มา

2.3.2 ลักษณะขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงคราม

การลักลอบค้าอาวุธสงครามนี้มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม และกระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ซึ่งผลของการกระทำก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงจนสังคมเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยมีลักษณะเด่นชัดดังต่อไปนี้⁷⁴

(1) มีผู้กระทำความผิดหลายคนโดยมีการสมคบคิดกัน และแบ่งแยกหน้าที่กันรับผิดชอบ มีกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยมีผู้บงการใหญ่อยู่เบื้องหลัง ทำหน้าที่คิดวางแผน ส่วนลูกน้องจะเป็นคนลงมือกระทำความผิด จึงทำให้ผู้กระทำความผิดจริงและผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้นเป็นคนละคนกัน

(2) มีพฤติกรรมการกระทำความผิดที่ซับซ้อน มีการสั่งการหรือสื่อสารในทางลับหรือใช้รหัสเพื่อป้องกันบุคคลภายนอกรับรู้ เมื่อถูกจับกุมจะไม่สารภาพจนชัดทอดไปถึงตัวบงการได้ และมีการใช้ความรุนแรงในการลงโทษหากสมาชิกในองค์กรอาชญากรรมนั้นกระทำพลาด

ลักษณะขององค์กรอาชญากรรมที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าการลักลอบค้าอาวุธโดยผิดกฎหมายนั้น มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมเช่นกัน เพราะการดำเนินการลักลอบค้าอาวุธสงครามนั้นไม่สามารถกระทำได้โดยบุคคลเพียงคนเดียว แต่ต้องทำงานกันเป็นทีม โดยแบ่งแยกหน้าที่กันไป เช่นต้องมีผู้ติดต่อประสานงาน ผู้ขนส่ง ผู้อำพราง การติดต่อและขนส่ง ผู้ทำหน้าที่สื่อสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เป็นต้น ซึ่งมีความสลับซับซ้อนมาก รวมทั้งมีการนำข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างอาวุธสงครามของรัฐมาตั้งข้อสังเกตถึงความไม่ชอบมาพากลในกระบวนการจัดซื้ออาวุธสงคราม อาวุธและชิ้นส่วนยุทธภัณฑ์ของกองทัพ เฮลิคอปเตอร์ เครื่องบิน รถถัง ที่กระจุกตัวกับผู้ประกอบการบางรายเท่านั้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า

⁷⁴ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2536. รายงานสรุปสถานการณ์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

การจัดซื้อจัดจ้างในกองทัพมักตกอยู่ในความรับผิดชอบผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กับบุคลากรในกองทัพ

2.3.3 สถิติการค้าอาวุธสงคราม

สถิติการค้าอาวุธสงครามที่มีจำนวนมากสามารถเห็นได้จากแผนภูมินำเสนอสถิติเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของไทยเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ และแอฟริกาใต้

2.3.3.1 สถิติการนำเข้าอาวุธสงครามเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์และแอฟริกาใต้⁷⁵

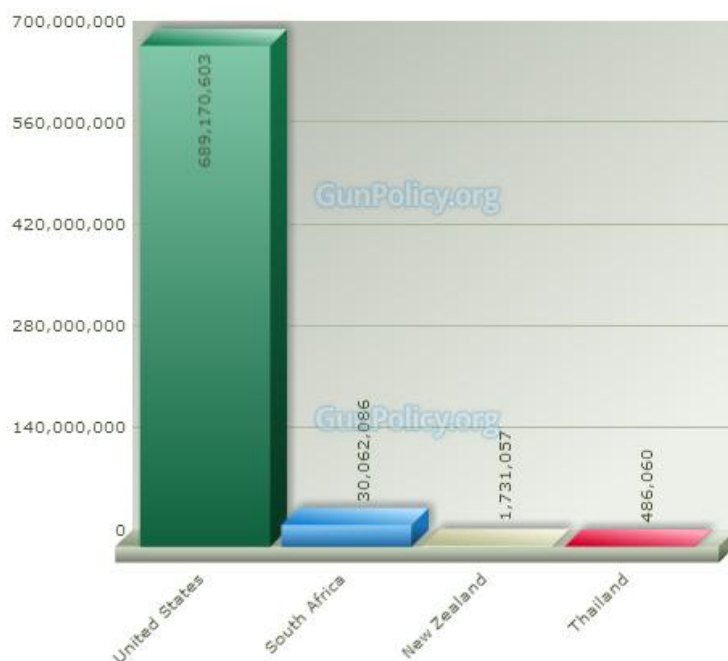

ภาพที่ 4: สถิติการนำเข้าอาวุธสงครามเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์และแอฟริกาใต้

แผนภูมิดังกล่าวแสดงถึงสถิติการนำเข้าอาวุธสงครามของไทยนั้นมีมากเป็นลำดับที่สอง เมื่อเปรียบเทียบกับทั้งสามประเทศ จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยเป็นทั้งทางผ่าน ที่พัก ที่ฝังถ่าย และเป็นผู้ซื้ออาวุธสงครามในจำนวนมาก

⁷⁵ Alpers, Philip and Marcus Wilson, 2012. Guns in Thailand: Facts, Figures and Firearm Law. Sydney School of Public Health, The University of Sydney. GunPolicy.org, 20 December [online], 18 February 2013. source http://www.gunpolicy.org/firearms/compare/183/small_arms_imports/194,166,128

2.3.3.2 สถิติการส่งออกอาวุธสงครามเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์และแอฟริกาใต้⁷⁶

ภาพที่ 5: สถิติการส่งออกอาวุธสงครามเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์และแอฟริกาใต้

แผนภูมิดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นอันดับสุดท้ายของการส่งออกอาวุธสงคราม แสดงให้เห็นในอีกทางหนึ่งว่า ประเทศไทยมีผู้ใช้ขาย แต่เป็นผู้ซื้อเสียมากกว่า

เมื่อนำข้อมูลสถิติการนำเข้าและส่งออกอาวุธจากแผนภูมิด้านบนของแต่ละประเทศมาทำเป็นตารางเปรียบเทียบกัน จะเป็นดังต่อไปนี้

⁷⁶ Ibid.

ประเทศ	สถิติการนำเข้า อาวุธ	สถิติการส่งออก อาวุธ	สถานะการนำเข้า อาวุธ	
			มากกว่า	น้อยกว่า
สหรัฐอเมริกา	1,585,242,738	689,170,603	✓	
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	11,212,967	30,062,086		✓
นิวซีแลนด์	18,024,798	1,731,057	✓	
ไทย	73,845,002	486,060	✓	

ภาพที่ 6: ตารางแสดงสถิติการนำเข้าและส่งออกอาวุธสงครามเปรียบเทียบแต่ละประเทศ

จากข้อมูลในตารางข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการนำเข้าและส่งออกอาวุธของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น มีการนำเข้าอาวุธมาจากภายนอกประเทศมากกว่าเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนการผลิตและส่งออกอาวุธไปยังประเทศอื่น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับประเทศนิวซีแลนด์และประเทศไทย แต่ประเทศไทยมีสัดส่วนการนำเข้าอาวุธมากกว่าการส่งออกอาวุธอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความต้องการใช้อาวุธของประเทศไทยมีมาก และยิ่งมากกว่าความต้องการของประเทศนิวซีแลนด์และแอฟริกาใต้เสียด้วย ส่วนแอฟริกาใต้มีสัดส่วนการส่งออกอาวุธไปยังต่างประเทศมากกว่าการนำเข้าอาวุธ นั่นก็แสดงให้เห็นว่าแอฟริกาใต้เป็นแหล่งผลิตอาวุธใหญ่แห่งหนึ่งเลยทีเดียว สถิติการนำเข้าและส่งออกอาวุธนี้สามารถนำไปอธิบายเกี่ยวโยงถึงอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในประเทศนั้น ๆ ได้ว่าประเทศที่นำเข้าอาวุธสงครามไปเป็นจำนวนมากนั้น วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้เพื่ออะไร และมีความควบคุมของกฎหมายกับอาวุธดังกล่าวรัดกุมเพียงพอหรือไม่ และถ้าไม่ อาวุธเหล่านั้นตกอยู่ในความครอบครองของใคร มีข้อมูลเพิ่มเติมที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีการค้าอาวุธสงคราม

โดยผิดกฎหมายอยู่ในระดับสูง ซึ่งประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางของตลาดมืดแห่งเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ของการค้าอาวุธ โดยถูกใช้เป็นทางผ่านในการค้าและขนถ่ายอาวุธจาก ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา ไปประเทศกัมพูชาที่ต่อต้านชาวเวียดนามในปี 1970 ซึ่งเมื่อสงคราม กัมพูชานี้ได้สงบลง ประเทศไทยก็กลายเป็นศูนย์กลางหลักให้กลุ่มกบฏแถบอินเดียน ตะวันออกเฉียงเหนือ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และศรีลังกา ซึ่งในปัจจุบันนี้ ร้อยละ 80 ของอาวุธที่ ผิดกฎหมายนั้นได้ถูกขนส่งจากประเทศกัมพูชาผ่านมาทางประเทศไทย ซึ่งมีหลายเหตุผลที่ทำให้ การแลกเปลี่ยนหรือการค้าอาวุธสงครามนั้นเกิดขึ้นในไทย เพราะการก่อตั้งเครือข่ายในการ ติดต่อดำขายอาวุธอย่างมีประสิทธิภาพและการขนส่งที่ดี รวมทั้งโครงสร้างทางการเมืองและ ทางสังคมของไทยที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือในการค้าและขนถ่ายอาวุธ อีกทั้งความเจ็บหรือการ หนีภัยก็ยังมีส่วนช่วยให้การค้าอาวุธสงครามอย่างผิดกฎหมายนั้นง่ายขึ้นด้วย⁷⁷

⁷⁷ Oxford University, "Small Arms Survey 2002 'Black Market Transfers, Small Arms Survey 2002: Counting the Human Cost," Oxford University Press 14 (July 2002): 142-3.

บทที่ 3

การฟอกเงินกับการค้าอาวุธสงคราม

3.1 หลักเกณฑ์และแนวคิดในการกำหนดให้การค้าอาวุธสงครามเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายฟอกเงิน

เมื่อได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม และกฎหมายที่เข้ามาควบคุมการค้าอาวุธสงครามแล้ว ต่อไปนี้จะเป็นการอธิบายหลักเกณฑ์ในการกำหนดให้การค้าอาวุธสงครามเป็นความผิดมูลฐาน เพื่อที่จะได้ทราบว่าเหตุจำเป็นใดที่ทำให้ต้องมีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม

สาเหตุที่นำความผิดฐานค้าอาวุธสงครามมาบัญญัติเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายฟอกเงิน เพราะการกระทำความผิดฐานค้าอาวุธสงครามนั้นมีลักษณะตามที่หลักเกณฑ์ของการบัญญัติความผิดมูลฐานกำหนดไว้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 4 ประการดังต่อไปนี้⁷⁸

(1) ความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมหรือเครือข่ายข้ามชาติ ซึ่งการค้าอาวุธสงครามนั้นมีการทำเป็นองค์กร ขบวนการ ทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน และมีการค้าอาวุธข้ามแนวชายแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะข้ามชาติ การค้าอาวุธสงครามจึงมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น

(2) ความผิดนั้นมีผลตอบแทนสูงมาก จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าผลตอบแทนของการค้าอาวุธสงครามนั้นมากมายมหาศาลจนอาชญากรนั้นยอมที่จะเสี่ยงที่จะทำผิดกฎหมายเพื่อแลกกับผลตอบแทนจำนวนมหาศาลที่จะได้รับ

⁷⁸ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ, ถาม-ตอบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กองนิติการสำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2542). หน้า 68.

(3) ความผิดนั้นมึลักษณะที่เป็นเรื่องยากมากที่จะนำกฎหมายทั่วไปมาดำเนินการลงโทษได้ แม้ว่าการค้าอาวุธสงครามจะมีกฎหมายคอยควบคุมอยู่แล้ว แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่สามารถติดตามบริบทภัยสินที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามได้หมดทุกบาททุกสตางค์ จึงต้องนำเสนยานุภาพของกฎหมายฟอกเงินเข้ามาเพื่อเพิ่มความรุนแรงของผลเสียที่อาชญากรจะได้รับหากถูกจับได้ เป็นมาตรการเพิ่มความเสี่ยงให้แก่อาชญากรมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความไม่คุ้มค่าในเงินที่จะได้มาหากอาชญากรคิดจะเสี่ยงกระทำผิด นอกจากนี้ความผิดฐานค้าอาวุธสงครามนั้นมิใช่อาชญากรรมทั่วไปที่มีความรุนแรงในระดับธรรมดา หรือที่เรียกว่า Street Crime แต่เป็นอาชญากรรมที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมาก

(4) ความผิดนั้นมึลักษณะกระทบต่อความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศชาติ โดยส่วนรวม การค้าอาวุธสงครามที่รัฐไม่สามารถปราบปรามได้ สาเหตุเล็ก ๆ แล้วมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลในกองทัพหรือทางการเมือง หรือจะเรียกว่ามีการคอร์รัปชันนั่นเอง เมื่อประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงเรื่องการคอร์รัปชันแล้ว แน่อนว่าต่างชาติที่จะเข้ามาทำการค้ากับประเทศไทยคงเกิดความลังเล เพราะคงไม่มีใครอยากทำการค้ากับคนที่ไม่มีวามซื่อสัตย์ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย

การค้าอาวุธสงครามมีลักษณะของความผิดมูลฐานโดยมีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ประการ ดังนั้น การที่นำลักษณะวิธีของกฎหมายฟอกเงินมาใช้กับความผิดฐานค้าอาวุธสงคราม จะทำให้เป็นการยับยั้งและตัดวงจรได้ในอีกทางหนึ่ง ซึ่งผลกระทบของอาชญากรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังกระทบไปยังประเทศอื่น ๆ อีกด้วย ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นเมื่อผลร้ายของอาชญากรรมมีมากมายเพียงนี้ ประเทศไทยจึงได้รับคำแนะนำจาก FATF ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญของครหนึ่ง ในวงการปราบปรามการฟอกเงิน ให้เพิ่มความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธ เป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีกทางหนึ่ง

กฎหมายฟอกเงินของแต่ละประเทศนั้นมีหลักเกณฑ์ร่วมกัน⁷⁹ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

องค์กรที่รับผิดชอบ	หน้าที่
ภาคประชาชน/ ผู้ประกอบการธุรกิจ	หน้าที่รายงานให้รัฐบาลทราบหากบุคคลหรือนิติบุคคลหรือตัวแทนนำเอกสารการเงินเข้าหรือออกนอกประเทศเกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนด
	หน้าที่รายงานกระแสการเงิน หรือความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ
	หน้าที่ในการไม่ยกย้าย ซ่อนเร้น หรือทำลายทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด รวมทั้งทรัพย์สินของนิติบุคคลที่ถูกรัฐสั่งให้หยุดประกอบกิจการ
ธนาคาร/ สถาบันการเงิน	รายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแลการฟอกเงินของรัฐถึงการรับจ่ายเงินเกินกว่าจำนวนที่กำหนด หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย
รัฐ	ริบทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดหรือที่ไม่สามารถแสดงแหล่งที่มาได้
	สั่งให้นิติบุคคลหยุดประกอบกิจการชั่วคราวได้ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย
กฎหมาย	กำหนดโทษเกี่ยวกับความผิดฟอกเงินไว้ในอัตราสูง รวมไปถึงความผิดฐานพยายาม และฐานสมคบด้วย

⁷⁹ ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, “การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” เอกสารเผยแพร่ 2537.

3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินและการควบคุมการซื้อขายอาวุธของประเทศสหรัฐอเมริกา

สถานการณ์เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น มีการค้าอาวุธที่ผิดกฎหมายในอเมริกา โดยมักจะทำผ่านช่องทางการค้าที่ถูกกฎหมายโดยการขนส่งอาวุธที่ผิดกฎหมายปะปนมากับอาวุธที่ถูกกฎหมาย อาศัยช่องว่างทางกฎหมายและของระบบ อีกวิธีการหนึ่งคือ การจัดตั้งบริษัทที่ถูกกฎหมายขึ้นบังหน้า เพื่อดำเนินการค้าอาวุธ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การค้าอาวุธ โดยอาจจะต้องมีการปลอมเอกสารราชการเพื่อตบตาเจ้าหน้าที่ในบางครั้งด้วย⁸⁰ โดยวิธีการฟอกเงินที่ง่ายที่สุดในอเมริกาคือการเคลื่อนย้ายเงินสดจำนวนมากข้ามชายแดน (Wire Transfer) รวมทั้งการทำธุรกรรมอย่างลับ ๆ ประเภทต่างๆ มากมาย⁸¹

อาชญากรนิยมใช้ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นแหล่งฟอกเงินจำนวนมาก ทำให้เป็นปัญหาต่อสหรัฐอเมริกาอย่างมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว สหรัฐจึงเห็นความสำคัญของการตรากฎหมายฟอกเงินขึ้นเพื่อกำจัดอาชญากรเหล่านี้ อันได้แก่ Money Laundering Control Act of 1986 ซึ่งกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดของสหพันธรัฐ (Federal Crime) ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่ควบคุมทุกมลรัฐของสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 2006 ทางรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ประกาศใช้กฎหมายที่ชื่อว่า U.S. Money Laundering Threat Assessment ขึ้นเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านคุณภาพของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายในสหรัฐ โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐทั้ง 16 หน่วยงาน ซึ่งจะประเมินเพื่อหาจุดบกพร่องของภาครัฐ ซึ่งรวมไปถึงการประเมินสถาบันการเงิน ธุรกิจที่ให้บริการทางการเงิน บริษัทประกัน บ่อนกาสิโน บริษัทที่สร้างขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงภาษี และบริษัทหลักทรัพย์ต่าง ๆ⁸² การค้ายาเสพติดนั้นเป็นจุดกำเนิดแหล่งที่มาของเงินจำนวนมาก ซึ่งถือว่าถือเป็นอันดับ 1 ของรายได้ที่ผิดกฎหมายของสหรัฐอเมริกา โดยจะเห็นได้จากอัตราการจับกุมคดียาเสพติดที่เพิ่ม

⁸⁰ ตามร คำไตรย์, ปัญหาและแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมอาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบา, หน้า 34.

⁸¹ มิศรา สามารถ, การฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาธรรม, 2540). หน้า 27.

⁸² Third mutual evaluation report on anti-money laundering and combating the financing of terrorism

มากขึ้น ทั้งรัฐยังสามารถติดตามยึดทรัพย์สินที่ได้จากการค้ายาเสพติดมากขึ้นอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐนิวยอร์ก ไมอามี และลอสแอนเจลิส ส่วนการค้าอาวุธสงครามก็ติด 1 ใน 4 อันดับคดีที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์สูงสุดเช่นกัน⁸³ ซึ่งในอดีตนั้น วิธีที่ทำให้สามารถติดตามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด คือวิธีการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสด และการโอนเงินข้ามประเทศด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่เมื่อสหรัฐได้มีการริเริ่มนำวิธีการทำความรู้จักและตรวจสอบลูกค้ามาใช้ (Customer due diligence) ทำให้อัตราการฟอกเงินโดยผ่านสถาบันการเงินนั้นลดน้อยลง⁸⁴ ส่วนการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายนั้น ก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุการณ์ผู้ก่อการร้าย 9/11 นั้นมีจำนวนธุรกรรมที่น่าสงสัยมากที่สุด และมีแนวโน้มลดลงหลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว หลังจากนั้นก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีก โดยรัฐบาลสหรัฐเชื่อว่าการโอนเงินด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์และผ่านกองทุนขององค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรนั้นเป็นช่องทางที่ขบวนการก่อการร้ายใช้กัน ซึ่งหลังจากที่มีการตราพระราชบัญญัติเพื่อป้องกันการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ขบวนการก่อการร้ายค่อนข้างสับสนเกี่ยวกับช่องทางทางการเงินว่าสามารถฟอกเงินผ่านกองทุนใดได้บ้าง แต่ต่อมาผู้จัดตั้งกองทุนต่าง ๆ ก็ให้ความกระจ่างแก่ผู้ก่อการร้าย โดยการประกาศแก่ผู้บริจาคเงินให้กองทุนว่า กองทุนของตนนั้นมุ่งประสงค์เพื่อสนับสนุนการเงินแก่การก่อการร้าย⁸⁵ สหรัฐมียุทธวิธีในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมุ่งเน้นจุดมุ่งหมาย 3 ประการ อันได้แก่ การตัดช่องทาง การเข้าถึงระบบการเงินระหว่างประเทศของนักฟอกเงินและผู้ก่อการร้าย การเพิ่มความสามารถของรัฐภายในต่าง ๆ เพื่อต่อต้านการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนการเงินแก่การก่อการร้าย และการทำให้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับสถาบันทางการเงินมีความแข็งแกร่งและรัดกุมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น⁸⁶

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid, page 8.

⁸⁶ Ibid, page 14.

สหรัฐเชื่อว่าหากสามารถควบคุมให้ระบบทางการเงินของรัฐมีความมั่นคงปลอดภัยจนไม่มีผู้ใดสามารถลักลอบเข้ามาในระบบได้ ก็จะสามารถป้องกันการฟอกเงินได้เป็นอย่างดี ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพ และมีวิธีการสืบสวนสอบสวนที่มีขั้นตอนที่ดี โดยมีการดำเนินการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายด้วย

3.2.1 กฎหมายเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม ดังต่อไปนี้

ก) Gun Control Act of 1968

พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน ค.ศ. 1968 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่ควบคุมอุตสาหกรรมการผลิตอาวุธและผู้เป็นเจ้าของอาวุธนั้น ๆ โดยเน้นถึงการค้าอาวุธระหว่างรัฐที่ต้องกระทำโดยมีใบอนุญาตเท่านั้น ได้แก่ใบอนุญาตให้ผลิต ค้าขาย และส่งออก เพื่อเป็นการป้องกันความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในรัฐตน แต่มีข้อยกเว้นสำหรับผู้ที่ซื้ออาวุธนั้น คือเมื่อซื้อเสร็จแล้วสามารถส่งคืนโดยตรงให้กับเจ้าของอาวุธนั้นได้เลย โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตสามแบบดังกล่าวข้างต้น ส่วนการค้าอาวุธระหว่างผู้ที่ไม่ใช่ใบอนุญาต โดยบุคคลทั้งสองเป็นผู้ที่อยู่ในรัฐเดียวกันนั้นสามารถทำได้เท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายของรัฐนั้น⁸⁷ สำหรับผู้ที่ไม่ใช่ “ใบอนุญาตเกี่ยวกับอาวุธของรัฐบาลกลาง” (Federal Firearms License) นั้นจะไม่สามารถทำธุรกิจซื้อขายอาวุธได้เลย นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดให้ผู้ผลิตอาวุธขึ้นมาใหม่นั้นจะต้องกำหนดหมายเลขหรือเครื่องหมายลงบนอาวุธดังกล่าวด้วย หากผู้ใดกระทำการเพื่อลบ ทำลาย หรือทำให้หายไปซึ่งหมายเลขดังกล่าวจะมีความผิดร้ายแรง ส่วนการนำเข้าอาวุธนั้นกฎหมายกำหนดว่าสามารถทำได้เพื่อความมุ่งหมายทางการกีฬาเท่านั้น ซึ่งหมายถึงอาวุธดังกล่าวนั้นจะนำเข้าเพื่อมาใช้ในกีฬาการล่า หรือ Hunting และการแข่งขันยิงปืนเท่านั้น โดยไม่รวมถึงการนำเข้าเพื่อให้ผู้ซื้อนำไปฝึกซ้อมยิง

⁸⁷ Section 992 in Gun Control Act 1968.

ข) National Firearms Act

พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืนที่ใช้ในการสงครามแห่งชาติฉบับนี้มีจุดประสงค์ในการตราขึ้น⁸⁸ เพื่อควบคุมปืนกลและปืนลูกซองลำกล้องสั้น⁸⁹ (Gangster Weapon) รวมไปถึงปืนพกและที่เก็บเสียงปืนด้วย โดยใช้วิธีการเก็บภาษีอย่างเคร่งครัด และกำหนดประเภทของอาวุธที่ควบคุม เป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับการผลิตและค้าขายแลกเปลี่ยนอาวุธสงคราม รวมไปถึงค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนอาวุธดังกล่าวด้วย การโอนกรรมสิทธิ์ในอาวุธดังกล่าวนั้นจะต้องทำการจดทะเบียนกับนายทะเบียนของรัฐบาลกลางเท่านั้น (Federal NFA Registry) รวมทั้งการขนย้ายอาวุธข้ามระหว่างรัฐโดยเจ้าของอาวุธนั้นจะต้องรายงานสำนักงานแอลกอฮอล์ ยาสูบ อาวุธและเครื่องระเบิด (Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives) ทราบด้วย

ประเภทของอาวุธที่กฎหมายฉบับนี้ควบคุมอยู่ในปัจจุบัน⁹⁰ ได้แก่

- (1) ปืนกล ที่รวมไปถึงอาวุธปืนที่สามารถยิงได้มากกว่า 1 นัดต่อการขึ้นลำ 1 ครั้ง และปืนอัตโนมัติที่สามารถยิงติดต่อกันได้หลายนัด
- (2) ปืนไรเฟิลลำกล้องสั้น ที่รวมไปถึงปืนที่มีที่บรรจุกระสุนท้ายปืน และมีลำกล้องไรเฟิลยาวน้อยกว่า 16 นิ้ว หรือความยาวโดยรวมของอาวุธปืนนั้นไม่เกิน 26 นิ้ว

⁸⁸ Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives, Federal Firearms Regulations Reference Guide (U.S. Department of Justice, 2005). Page 74-77.

⁸⁹ Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives, History of the National Firearms Act [online], source <http://www.atf.gov/firearms/nfa/>

⁹⁰ National Firearms Act (NFA) , TITLE 2 WEAPONS - MACHINEGUNS, SHORT BARRELED RIFLES (SBR), SHORT BARRELED SHOTGUNS (SBS), SILENCERS (SUPPRESSORS), AOW (ANY OTHER WEAPONS) AND DESTRUCTIVE DEVICES.

(3) ปืนสั้นลำกล้องสั้น รวมไปถึงสิ่งที่คล้ายคลึงกันด้วย แต่ลำกล้อง ต้องมีความยาวอย่างน้อย 18 นิ้ว โดยลำกล้องจะต้องมีร่องเกลียว ความยาวโดยรวมทั้งหมด อย่างน้อยคือ 26 นิ้ว

(4) เครื่องเก็บเสียง รวมไปถึงอุปกรณ์อื่นที่มีลักษณะปิดบังซ่อนเสียงการยิง โดยจะต้องเป็นอุปกรณ์ที่สามารถพกพาได้เท่านั้น ไม่รวมถึงที่เก็บเสียงที่ช่างซ่อมอาวุธปืนมีเพื่อใช้ในกิจการ ซึ่งจะมีขนาดใหญ่และติดตั้งอยู่กับพื้น

(5) อุปกรณ์ทำลายล้าง มี 2 ลักษณะ ได้แก่ อาวุธที่เป็นระเบิด จรวด ระเบิดแก๊สพิษ และอาวุธที่มีเกลียวมากกว่า 0.50 ยกเว้นปืนสั้น หรือเปลือกปืนลูกซองที่มีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการกีฬา (ปืนที่มีขนาดมากกว่า 0.50 นั้นจะได้รับการยกเว้นภาษีจากกฎหมายฉบับนี้เพราะมีไว้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการกีฬา)

ค) Brady Handgun Violence Prevention Act

พระราชบัญญัติควบคุมผลร้ายที่เกิดจากปืนพกฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการตรวจสอบที่มาของบุคคลที่มีใบอนุญาตให้ค้า ผลิต และนำเข้าอาวุธจากรัฐบาลกลางก่อนที่จะมีการขายอาวุธให้ แต่หากไม่มีข้อกำหนดอื่นใดของรัฐเกี่ยวกับเรื่องนี้ การที่จะโอนอาวุธให้กับบุคคลใดนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากระบบการตรวจสอบอาชญากรรมแห่งชาติ หรือ National Instant Criminal Background Check System (NICS) ที่ FBI เป็นผู้ดูแลอยู่เสียก่อน และมีข้อกำหนดห้ามบุคคลใดขนส่งอาวุธระหว่างรัฐ หรือเพื่อค้าขายให้กับชาวต่างชาติ หรือรับอาวุธที่ขนส่งมาจากรัฐอื่นหรือจากชาวต่างชาติ หรือครอบครองอาวุธเพื่อการพาณิชย์ โดยกฎหมายฉบับนี้จะนำมาบังคับใช้กับบุคคลดังต่อไปนี้⁹¹

- (1) บุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาและได้รับการลงโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี

⁹¹ Section 922(g) of Brady Handgun Violence Prevention Act.

- (2) ผู้หลบหนีคำพิพากษาของศาล
- (3) ผู้ติดยาเสพติด
- (4) ผู้มีอาการทางจิต หรือผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาอาการทางจิตกับสถาบันของรัฐ
- (5) ผู้หลบหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายในสหรัฐอเมริกา
- (6) ผู้ที่เคยถูกจับในความผิดเกี่ยวกับอาวุธ
- (7) ผู้ที่เป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกาแต่ขอสถานะความเป็นพลเมือง
- (8) ผู้ที่ถูกฟ้องต่อศาลในข้อหาล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น สะกดรอยตาม ช่มชู้บุคคลใกล้ชิด หรือบุตรของบุคคลใกล้ชิดดังกล่าว
- (9) ผู้ที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดในคดีอาชญากรรม ความผิดทางอาญาจากความรุนแรงในครอบครัว
- (10) มีประวัติเกี่ยวกับความรุนแรง

3.2.2 กฎหมายฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา⁹²

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง เช่นในด้านของการตรวจสอบลูกค้าหรือ Customer due diligence นั้นไม่มีการกำหนดหน้าที่ตามกฎหมายในการระบุตัวเจ้าของผลประโยชน์ คือผู้รับเงินปลายทาง เว้นแต่กรณีพิเศษ เช่น ธนาคารผู้รับซื้อตั๋ว และธนาคารพาณิชย์สำหรับผู้ที่มีได้มีสัญชาติอเมริกัน⁹³ นอกจากนี้ยังไม่มีกำหนดหน้าที่ที่ชัดเจนในการจัดการเพื่อให้รู้จักตัวตนของลูกค้า ดังนั้นหากอาชญากรจะ

⁹² จัตรชัย ตริพิพัฒน์กุล, “ผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551: ศึกษากรณีการรายงานการดำเนินการตามหมวดสี่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554).

⁹³ Ibid.

โอนเงินเพื่อชำระค่าอาวุธที่ซื้ออย่างผิดกฎหมาย ธนาคารจะไม่ทราบเพราะธนาคารตรวจสอบลูกค้าเฉพาะต้นทาง โดยไม่สนใจปลายทาง ทำให้เกิดช่องว่างในการตรวจสอบได้

ประเทศสหรัฐอเมริกาแต่เดิมนั้น มีองค์การอาชญากรรม คือ “แก๊งมาเฟีย” ที่ดำเนินกิจการที่ผิดกฎหมายต่าง ๆ มากมายและนำเงินที่ได้นั้นมาฟอกให้กลายเป็นเงินถูกกฎหมาย ต่อมาก็ได้มีการพัฒนารูปแบบวิธีการฟอกเงินให้มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นจนทางการสหรัฐไม่สามารถติดตามแกะรอยเงินเหล่านั้น และไม่สามารถเอาผิดมาเฟียแก๊งนั้นได้ แก๊งมาเฟียก็นำเงินที่ได้มาไปขยายกิจการและต่อยอดเป็นอาชญากรรมอื่นขึ้นเรื่อย ๆ จนทางการสหรัฐตระหนักได้ว่าการฟอกเงินเป็นการสนับสนุนให้เกิดอาชญากรรมอื่นขึ้นต่อมากอีกมากมาย จึงหาวิธีตัดวงจรการฟอกเงินการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ จึงได้ออกมาตรการดังต่อไปนี้ขึ้นมา⁹⁴

ก) Federal Crime and Criminal Procedure

กฎหมายอาญาและวิจิตรคดีความอาญาฉบับนี้ เป็นกฎหมายฉบับแรกที่กำหนดมาตรการทางอาญาเพื่อเอาผิดกับการฟอกเงิน โดยกำหนดรวมไปถึงการพยายามหรือให้ความช่วยในการฟอกเงินนั้นเป็นความผิด ซึ่งกำหนดให้เป็นความผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา⁹⁵

ข) The Bank Secrecy Act of 1970 (the BSA)

พระราชบัญญัติความลับทางธนาคาร ค.ศ. 1970 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่ใช้ในการติดตามแหล่งที่มาของเงิน รวมถึงปริมาณและความเคลื่อนไหวของเงินที่เข้าและออกนอกประเทศ เนื่องจากคนอเมริกันบางส่วนมีการเปิดบัญชีลับเพื่อใช้ทำธุรกิจผิดกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้จึงถูกออกแบบมาเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ที่สถาบันการเงินต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจะ

⁹⁴ วีระพงษ์ บุญญากาศ, กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษากรณี “ความผิดมูลฐาน” ของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย, *วารสารกฎหมาย* ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม, 2544), หน้า 68-77.

⁹⁵ เรื่องเดียวกัน.

สามารถใช้ติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดได้ โดยให้ธนาคารเปิดเผยความลับของลูกค้าโดยการรายงานธุรกรรมต่อรัฐบาล ผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาเช่นกัน⁹⁶

ค) Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)

พระราชบัญญัติการควบคุมการฟอกเงิน ค.ศ. 1986 ฉบับนี้เป็นกฎหมายควบคุมการฟอกเงิน โดยกำหนดความผิดมูลฐานว่าการกระทำในลักษณะใดที่เข้าข่ายเป็นการฟอกเงิน เช่นการกระทำเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงิน โดยใช้บังคับกับคนทั่วไปและสถาบันการเงินสำหรับการโอนรายได้ที่มีขอบด้วยกฎหมาย และกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดอาญา โดยมีจุดเด่นในด้านของความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกอาวุธ โดยกำหนดไว้ใน 18 U.S.C. มาตรา 1956 (1996) ซึ่งกำหนดว่าการโอนเงินทั้งหมดหรือบางส่วนภายในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นเงินที่ได้มาจากการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกอาวุธ ในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกอาวุธ (22 U.S.C. 2778 มาตรา)⁹⁷ เป็นความผิดตามกฎหมาย⁹⁸

ง) USA Patriot Act 2001

พระราชบัญญัติปราบปรามการก่อการร้ายของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 2001 ฉบับนี้เป็นกฎหมายปราบปรามแหล่งเงินทุนของการก่อการร้ายข้ามชาติ โดยเพิ่มอำนาจหน้าที่ของรัฐในการติดตามการกระทำผิดผ่านเครื่องมือสื่อสารทั้งในและนอกประเทศ และให้

⁹⁶ เรืองเดียวกัน.

⁹⁷ กมลศักดิ์ หมั่นภักดิ์, “การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงตามอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552).

⁹⁸ วีระพงษ์ บุญญภาส, กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษากรณี “ความผิดมูลฐาน” ของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย, หน้า 68-77.

อำนาจเจ้าหน้าที่กระทรวงการคลังในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินว่ามีความเกี่ยวข้องกับ การก่อการร้ายหรือไม่⁹⁹

เมื่อได้ศึกษากฎหมายควบคุมการค้าอาวุธสงครามและกฎหมายฟอกเงินของ สหรัฐอเมริกาแล้ว ต่อไปนี้จะได้นำเสนอกรณีตัวอย่างของการฟอกเงินที่ได้มาจากความผิดฐานค้าอาวุธสงครามซึ่งเป็นคดีเกี่ยวกับนายวิกเตอร์ บุต (Viktor Bout)¹⁰⁰ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงมากทางด้านฟอกเงินที่ได้มาจากการค้าอาวุธสงคราม โดยนายบุตเป็นอดีตทหารของกองทัพโซเวียตซึ่งได้รับฉายานามว่าพ่อค้าแห่งความตาย ถูกจับตัวได้ในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งตกเป็นผู้ต้องโทษในข้อหาลักลอบค้าอาวุธสงครามให้กับกลุ่มกบฏไบโคล์มเบีย (Farc) เพื่อใช้สังหารชาวอเมริกันในโคลัมเบีย โดยใช้เครื่องบินในการขนย้ายอาวุธสงครามรวมทั้งยุทธภัณฑ์ไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก เช่นแอฟริกา อเมริกาใต้ และตะวันออกกลางนอกจากนี้นายบุตยังฟอกเงินโดยใช้บริษัทที่ทำธุรกิจการบินของตนอีกด้วยโดยนายบุตได้ร่วมมือกับนายชิชาคลิ (Chichakli) ขนย้ายเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2543 United Nations Security Council (UNSC) ได้ทำการยึดและอายัดเงินในเครือข่ายบริษัทของนายบุตและนายชิชาคลิ เพื่อป้องกันมิให้เงินจำนวนดังกล่าวถูกนำไปใช้หรือแสวงหากำไรหรือสนับสนุนการก่อการร้ายได้อีก ต่อมานายบุตและนายชิชาคลิ ได้พยายามก่อตั้งบริษัทขึ้นมาใหม่ และจดทะเบียนเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าบริษัทดังกล่าวไม่มีความเกี่ยวข้องกับเครือข่ายบริษัทเดิมของพวกเขา ซึ่งได้แก่บริษัท ซามาร์ แอร์ไลน์ ถูกตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2547 ได้ทำการสั่งซื้อเครื่องบินโบอิงจำนวน 2 ลำจากบริษัทหนึ่งในสหรัฐอเมริกา และโอนเงินจำนวน 1.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากบัญชีธนาคารในนิวยอร์กซึ่งเป็นบัญชีที่นายบุตมีอำนาจบริหารจัดการ ไปยังบัญชีธนาคารของบริษัท

⁹⁹ Title V of USA Patriot Act 2001.

¹⁰⁰ United State Attorney Southern District of New York, U.S. announces new indictment against international arms dealer Viktor Bout and American co-conspirator for money laundering, wire fraud, and conspiracy [online], 17 February 2010, source http://www.fas.org/programs/ssp/asmp/externalresources/2010/Boutindictment_Feb10.pdf

ในสหรัฐอเมริกา เพื่อที่จะหลบเลี่ยงการตรวจสอบจากทางการ และหนึ่งในเก้าข้อหาที่นายบูทและนายชิซาคิลิถูกดำเนินคดีนั้นคือ สมคบกันฟอกเงิน ทั้งนี้ บูทถูกจับกุมตัวที่กรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2551 จากความร่วมมือระหว่างตำรวจไทยกับเจ้าหน้าที่หน่วยปราบปรามยาเสพติดสหรัฐอเมริกา (U.S. Drug Enforcement Administration: DEA) ก่อนถูกส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนไปยังมหานครนิวยอร์กของสหรัฐอเมริกาเมื่อปลายปี 2553 จากกรณีศึกษาของนายบูทนั้น จะเห็นได้ว่าหากลงทุนนายบูทโดยไม่นำกฎหมายฟอกเงินเข้ามาใช้บังคับ อาจทำให้ไม่สามารถริบเงินที่นายบูทได้มาจากการค้าอาวุธสงครามนี้ได้หมด คือริบได้เพียงบางส่วนซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนเงินทั้งหมดที่นายบูทได้รับมา แต่เมื่อนำกฎหมายฟอกเงินเข้ามาใช้บังคับกับกรณีนี้ ไม่ว่านายบูทจะนำเงินไปซุกซ่อนไว้ที่ใด หรือได้นำเงินเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นทรัพย์สินชนิดอื่นไม่ว่าอีกกี่ทอด กฎหมายฟอกเงินก็สามารถติดตามไปริบมาได้ทั้งหมด ทำให้เมื่อนายบูทและนายชิซาคิลิถูกทางการจับตัวได้ ทางการจึงสามารถริบเงินทั้งหมดที่ได้มาจากการค้าอาวุธสงครามให้ตกเป็นของแผ่นดินได้อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการตัดวงจรทางการเงินของนายบูทและนายชิซาคิลิในอีกทางหนึ่ง

กรณีตัวอย่างต่อมาเป็นคดีที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1985 เมื่อที่ปรึกษาคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติคือนายโรเบิร์ต แมคฟาร์เลน ได้ทำการขายขีปนาวุธต่อสู้อากาศและเครื่องบินให้แก่อิหร่านตามคำยินยอมของประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน เพื่อหวังว่าจะเป็นการฟื้นฟูสัมพันธภาพอันดีกับอิหร่านที่ยอมปล่อยตัวประกันชาวอเมริกันที่ถูกจับโดยพวกสนับสนุนอิหร่านในเลบานอน ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดนโยบายการต่อรองเรื่องดินแดนและความช่วยเหลืออิหร่านในสงครามกับอิรัก เงินที่ได้มาจากการค้าอาวุธให้อิหร่านส่วนหนึ่งจำนวน 48 ล้านดอลลาร์สหรัฐถูกพันโทโอลิเวอร์ นอร์ท นายทหารคนดังของสหรัฐนำไปช่วยเหลือฝ่ายกบฏคอนทราในนิการากัวทั้งที่มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าห้ามให้ความช่วยเหลือแก่กบฏกลุ่มดังกล่าวเพราะเป็นกลุ่มกองโจรต่อต้านคอมมิวนิสต์ พันโทโอลิเวอร์ใช้วิธีการนำเงิน 48 ล้านดอลลาร์สหรัฐไปเป็นทุนในการก่อตั้งบริษัทบังหน้าในเคย์แมน โดยใช้ธนาคาร BCCI เป็นสถานที่

ฟอกเงินทุนในการซื้ออาวุธส่งไปช่วยกบฏคอนทราสเพื่อโค่นรัฐบาลนิการาแก้วอีกทอดหนึ่ง¹⁰¹ ซึ่งผลการสอบสวนอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1992 ปรากฏว่าประธานาธิบดีเรแกนก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนี้ด้วยเช่นกัน¹⁰² จากกรณีดังกล่าวนี้หากไม่มีกฎหมายฟอกเงินเข้ามาใช้บังคับก็จะสามารถเอาผิดพันโทโอลิเวอร์และประธานาธิบดีเรแกนได้ในความผิดลักลอบค้าอาวุธสงครามเท่านั้น ซึ่งมีโทษจำคุกและยึดทรัพย์ได้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่เมื่อนักกฎหมายฟอกเงินเข้ามาร่วมใช้บังคับกับคดีนี้ด้วย ทำให้สามารถริบทรัพย์ทั้งหมดที่อยู่ในธนาคาร BCCI พร้อมทั้งเงินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ ส่วนประเด็นที่พันโทโอลิเวอร์เลือกที่จะไปตั้งบริษัทบังหน้าในหมู่เกาะเคย์แมนเพราะ หมู่เกาะนี้เป็นสถานที่ที่สนับสนุนการฟอกเงินเป็นอย่างมาก เพราะไม่มีกฎในการตรวจสอบผู้เข้ามาตั้งบริษัท หรือแม้แต่ธนาคารต่าง ๆ ในหมู่เกาะแห่งนี้ก็รับฝากเงินจากลูกค้าทุกประเภทโดยไม่สนใจว่าเงินที่นำมาฝากนั้นเป็นที่ผิดกฎหมายหรือไม่ จึงทำให้เกิดความสะอึกแก่นักฟอกเงินเป็นอย่างมาก แต่หลังจากนั้นมีการทำข้อตกลงระหว่างประเทศโดยบีบีให้หมู่เกาะต่าง ๆ รวมทั้งประเทศต่าง ๆ ที่เปิดเสรีทางการเงินให้แก่ทุกคน รวมทั้งธนาคารที่มีนโยบายรักษาความลับของลูกค้าให้ต้องเปิดเผยความลับของลูกค้าหากได้รับการร้องขอ เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามร่องรอยทางการเงินของนักฟอกเงินนั่นเอง ยังมีกรณีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินผ่านธนาคาร BCCI เช่น ซาดีอาหรับบางชาติสามารถจัดหาอาวุธได้ เนื่องจากได้รับการช่วยเหลือจากธนาคาร BCCI ซึ่งเป็นตัวกลางในการโอนเงินเพื่อซื้อจรวดสกัด-ปี จากเกาหลีเหนือไปให้กับรัสเซีย¹⁰³ นอกจากนี้ธนาคาร BCCI ยังเป็นนายหน้าและจัดหาเงินให้ซาอูดิอาราเบียในการซื้อจรวดซิลค์เวิร์มจากจีน และซื้อขีปนาวุธจากอิสราเอล¹⁰⁴ ซึ่งกรณีนี้เข้าข่ายเป็นการให้ความสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอีกด้วย

¹⁰¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 47 และ 106.

¹⁰² พจนานุกรมประวัติศาสตร์, Iran-Contra Scandal [online], ม.ป.ป. แหล่งที่มา

http://www.myfirstbrain.com/student_view.aspx?ID=25701

¹⁰³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 107.

¹⁰⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 107.

3.3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินและการควบคุมการซื้อขายอาวุธของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

การหาซื้ออาวุธในแอฟริกาใต้นั้นสามารถทำได้ง่ายและมีราคาถูกลงมาก ทำให้ประชาชนสามารถครอบครองอาวุธได้โดยไม่ยาก ซึ่งผลการประเมินการปฏิบัติการตามมาตรฐานสากลของ FATF ในปี ค.ศ. 2009 ภาพรวมของแอฟริกาใต้ได้พัฒนาระบบการต่อสู้กับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้ดีขึ้นจากปี ค.ศ. 2003 และได้มีการกำหนดความผิดอันเกี่ยวกับการฟอกเงินให้เป็นไปตามอนุสัญญากรุงเวียนนาแล้ว แต่ในส่วนของมาตรการการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายนั้นยังไม่เคยทดลองใช้จริงในทางปฏิบัติ ซึ่งในปี ค.ศ. 2003 แอฟริกาใต้มีกลวิธีที่จะริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการก่อการร้ายทั้งหมด นอกจากนั้นยังมีการประกาศใช้ FIC Act (Financial Intelligence Centre Act No. 38 of 2001) เพื่อใช้ในการตรวจสอบลูกค้าสถาบันการเงินที่มาใช้บริการ และเป็นแรงผลักดันให้แอฟริกาใต้หันมาตรวจสอบลูกค้าของตนเองใหม่ทั้งหมดรวมถึงลูกค้าเก่าของตนเองด้วย แต่ยังไม่มีการตรวจสอบบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมือง (Politically Exposed Persons; PEPs) และธนาकारตัวแทนต่าง ๆ ซึ่งควรจะมีการปรับปรุงต่อไปในส่วนนี้ นอกจากนี้ FATF ยังแนะนำให้แอฟริกาใต้ตรากฎหมายฟอกเงินให้ครอบคลุมธุรกิจการค้าเหล็กและหิน เพื่อให้ครอบคลุมมากขึ้นอีกด้วย และจากการสำรวจการปฏิบัติงานจริงของแอฟริกาใต้นั้น พบว่ายังขาดอำนาจที่เพียงพอในการบังคับควบคุมให้เป็นไปตามบทบัญญัติของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน¹⁰⁵

แอฟริกาใต้นั้นมีปัญหาคารลบนีเข้าเมือง และการขโมยอาวุธของพลเมืองเพื่อนำไปขายต่อ โดยผู้อพยพเหล่านี้จะใช้วิธีการขนเงินสดโดยใช้การขนส่งสาธารณะเช่นแท็กซี่ในการขนส่งเงินข้ามเขตแดนมากกว่าที่จะทำธุรกรรมผ่านสถาบันการเงิน¹⁰⁶

¹⁰⁵ Mutual Evaluation Report Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism in South Africa, 26 February 2009.

¹⁰⁶ Ibid, page 16.

3.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

สถานการณ์ของปัญหาการค้าอาวุธของประเทศแอฟริกาใต้เห็นได้จากความง่ายในการหาซื้ออาวุธ และราคาซื้อขายอาวุธที่มีราคาต่ำมาก เช่น หากจะซื้ออาวุธสามารถนำไป 1 ตัวมาแลกก็ได้¹⁰⁷ ซึ่งสาธารณรัฐแอฟริกาใต้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามดังต่อไปนี้

ก) พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน ฉบับที่ 2000 (Firearms Control Act No. 2000)

พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืนฉบับที่ 2000 ฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ควบคุมและจัดการอาวุธ โดยช่วยเหลือรัฐในการกำจัดการครอบครองอาวุธที่ผิดกฎหมายออกไปจากสังคม และลงโทษผู้ที่ใช้อาวุธอย่างไม่มีความรับผิดชอบและใช้อาวุธในการกระทำผิดกฎหมายอาญา โดยกฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญว่าห้ามบุคคลใดครอบครองหรือมีอาวุธปืนเว้นแต่จะมีใบอนุญาตและได้รับอนุญาตให้ครอบครองหรือมีไว้ซึ่งอาวุธปืนนั้นได้ แต่อาวุธปืนบางประเภทนั้นไม่มีบุคคลใดสามารถครอบครองได้โดยถูกกฎหมายและมีใบอนุญาตได้เลย ซึ่งหมายรวมถึงปืนอัตโนมัติ หรือปืนชนิดอื่น ๆ เช่น ปืนใหญ่ ปืนครกที่ออกแบบมาเพื่อยิงจรวด หรืออาวุธระเบิด แต่ปืนบางประเภท เช่น ปืนลม หรือปืนโบราณที่ไม่ได้มีไว้เพื่อจุดประสงค์ในการใช้ดังเช่นที่ปืนสามารถทำได้นั้น กฎหมายไม่กำหนดให้การครอบครองปืนประเภทนี้จะต้องมีใบอนุญาต

กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติเกี่ยวกับการครอบครองกระสุนปืนไว้ว่าห้ามบุคคลใดครอบครองกระสุนปืนเว้นแต่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) บุคคลที่มีใบอนุญาตสำหรับอาวุธปืนที่มีเครื่องกระสุนปืน
- (2) บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองหรือมีไว้ซึ่งกระสุนปืน

¹⁰⁷ ตามร คำไตรย์, ปัญหาและแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมอาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบา, หน้า 41.

(3) บุคคลที่มีใบอนุญาตค้า ผลิต ซ่อม นำเข้าหรือส่งออกซึ่งอาวุธปืน

กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจตำรวจในการเป็นผู้กำกับกับดูแลให้การเป็นไปตามกฎหมาย โดยมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน รวมทั้งยึดอาวุธปืนที่เชื่อว่าเป็นอาวุธที่ผิดกฎหมายได้อีกด้วย และยังสามารถเก็บลายนิ้วมือหรือตรวจค้นร่างกายได้โดยไม่จำเป็นต้องมีหมายค้น หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนคดี แต่หากในภายหลังพบว่าอาวุธดังกล่าวที่ยึดมานั้นไม่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดก็จะคืนให้กับเจ้าของ¹⁰⁸

การบังคับใช้พระราชบัญญัติการควบคุมอาวุธ (Firearms Control Act 2004) ของแอฟริกาใต้มีปัญหามาก เพราะพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เจ้าของอาวุธที่มีใบอนุญาตภายในประเทศต้องต่ออายุใบอนุญาตใหม่ทุก ๆ 5 ปี เนื่องจากรัฐบาลเห็นว่าอาชญากรรมและความรุนแรงในประเทศยังไม่ลดลง และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายนี้มีความยากลำบากในการที่จะบังคับไปในทิศทางที่มุ่งประสงค์ได้ และยังเป็นภาระสร้างภาระให้แก่รัฐอย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันมีสถิติของบุคคลผู้ครอบครองและเป็นเจ้าของปืนอยู่เป็นจำนวน 3,000,000 คน และจำนวนอาวุธในสารบบมีถึง 4.5 ล้านกระบอก นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังถูกร่างเนื้อหาขึ้นโดยอิงจากความน่าจะเป็นมากกว่าเหตุผลตามความเป็นจริง โดยมองว่าบุคคลหรือประชาชนทั่วไปนั้นเป็นสาเหตุที่ "ก่อให้เกิด" อาชญากรรม หรือการก่อการร้ายและควรจะต้องถูกปลดอาวุธ ซึ่งความจริงแล้วในหลาย ๆ ประเทศมีอัตราการเกิดอาชญากรรมที่ต่ำมากในขณะที่อาวุธจำนวนมากอยู่ในความครอบครองของประชาชนเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้บริหารขององค์กรผู้ครอบครองปืนในแอฟริกาใต้ (Gun Owners of South Africa: GOSA) กล่าวว่า "รัฐต้องการที่จะควบคุมปืน ซึ่งจะต้องใช้เวลาและ

¹⁰⁸ Kylerhoover, Summary of the Firearms Control Act, no. 60 of 2000 (With Amendments) [online], 11 July 2011. source [http://ossafrica.com/esst/index.php?title=Summary_of_the_Firearms_Control_Act%2C_no._60_of_2000_\(With_Amendments\)](http://ossafrica.com/esst/index.php?title=Summary_of_the_Firearms_Control_Act%2C_no._60_of_2000_(With_Amendments))

เงินจำนวนมากในการที่จะได้มาซึ่งใบอนุญาต แต่ถึงอย่างไรก็ตามประชาชนก็สามารถซื้ออาวุธปืนหรืออาวุธอื่นได้ตามท้องถนนอย่างง่ายดาย ซึ่งเป็นปัญหาที่แท้จริงของการควบคุมอาวุธ เพราะเป็นการควบคุมเฉพาะบุคคลที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการหาคำตอบว่าปืนที่ผิดกฎหมายนั้นได้มาจากที่ใด” การควบคุมอาวุธเป็นสิ่งที่ยาก ทำให้การบังคับใช้กฎหมายจึงยากตามไปด้วย เพราะกฎหมายยังไม่สามารถควบคุมการค้าอาวุธที่ผิดกฎหมายได้อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอาชญากรรมและการก่อการร้ายได้¹⁰⁹

3.3.2 กฎหมายฟอกเงินของสาธารณรัฐแอฟริกาใต้

ในสาธารณรัฐแอฟริกาใต้มีปัญหาหลาย ๆ ด้าน ทั้งปัญหาการค้ายาเสพติด ปัญหาการพนันภายในประเทศ และปัญหาการคอร์รัปชันต่าง ๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นแหล่งที่มาของเงินจำนวนมาก ที่อาชญากรใช้เป็นช่องทางในการแสวงหารายได้ที่ผิดกฎหมาย การฟอกเงินจึงเป็นหนทางยอดนิยมที่อาชญากรนำมาใช้เพื่อตบตากฎหมายว่าตนได้เงินจำนวนมากมาอย่างถูกต้อง ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของแอฟริกาใต้ยังมีจุดบกพร่องอยู่ในเรื่องของบทลงโทษที่เกี่ยวกับอาวุธสงครามที่มีอำนาจร้ายแรง ในข้อแนะนำของ FATF ข้อที่ 21 จึงกำหนดไว้เพื่อแนะนำสถาบันการเงินให้ตระหนักเกี่ยวกับข้อด้อยดังกล่าว โดยออกหนังสือเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถาบันการเงินให้ตื่นตัวกับการควบคุมธุรกรรมที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกรรมที่เกี่ยวกับอาวุธสงครามที่มีอำนาจร้ายแรง โดยกำหนดให้สถาบันการเงินไม่ละเลยที่จะตรวจสอบลูกค้าประเภทนี้ โดยเฉพาะธุรกรรมที่ทำกับไซปรัส ออสเตรเลีย และอิหร่าน¹¹⁰ โดยลักษณะของกฎหมายที่ควบคุมการฟอกเงินของแอฟริกาใต้เป็นดังต่อไปนี้

¹⁰⁹ สัมภาษณ์ พัทธนันท์ ธัญญสิริ, ข้าราชการกรลาใหม่พลเรือน ช่วยราชการกองกฎหมาย ส่วนนิติกร สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 10 กันยายน 2556.

¹¹⁰ Ibid, page 122.

ก) Prevention and Combating of Corrupt Activities Act No. 12 of 2004

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันฉบับที่ 12 ค.ศ. 2004 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันการคอร์รัปชัน และกำหนดอำนาจในการสืบสวนสอบสวนหากมีกรณีสงสัยเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของสถาบันต่าง ๆ ในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย โดยกำหนดให้อัยการสูงสุดมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีความเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน¹¹¹ กำหนดหน้าที่ที่จะต้องรายงานธุรกรรมที่มีจำนวนเงินเกินกว่า 100,000 แรนต์¹¹² ซึ่งโดยรวมแล้วพระราชบัญญัติฉบับนี้มีส่วนคล้ายบททั่วไปของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย

ข) Bank Act No.94 of 1990

พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการธนาคารฉบับที่ 94 ค.ศ. 1990 ฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดกฎเกณฑ์และควบคุมดูแลเกี่ยวกับธุรกิจของสถาบันการเงิน ซึ่งโดยหลักของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจในการสั่งให้ธนาคารหรือบริษัทที่อยู่ภายใต้การควบคุม ให้มีหน้าที่ให้ข้อมูลแก่นายทะเบียนเพื่อใช้ในการตรวจสอบและกำกับดูแลสถาบันการเงินต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติฉบับนี้¹¹³ พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของธนาคารและสถาบันการเงิน หรือบริษัทที่อยู่ภายใต้การควบคุมในการเปิดเผยข้อมูลของดอกเบี้ยของบริษัทลูก บริษัทซื้อขายหลักทรัพย์และจัดการทรัพย์สิน และบริษัทที่ถูกซื้อ¹¹⁴ และมีอำนาจในการเรียกเงินผิดกฎหมาย จากบุคคลที่ประกอบธุรกิจสถาบันการเงินโดยมิได้จดทะเบียน¹¹⁵

¹¹¹ Section 22 of Prevention and Combating of Corrupt Activities Act No. 12 of 2004.

¹¹² Ibid, Section 34.

¹¹³ Section 7 of Bank Act No.94 of 1990.

¹¹⁴ Ibid, Section 23.

¹¹⁵ Ibid, Section 83.

ค) Financial Intelligence Centre Act No. 38 of 2001

พระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบเส้นทางการเงินฉบับที่ 38 ค.ศ. 2001 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่ก่อตั้งองค์ที่ชื่อว่า Financial Intelligence Centre หรือ FIC ภายใต้สภาที่ปรึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อที่จะต่อสู้กับการฟอกเงินทุกรูปแบบ โดย FIC จะเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนคดีฟอกเงิน¹¹⁶ มีการกำหนดหน้าที่ในการเก็บรักษาข้อมูลในการทำธุรกรรมทั้งหมดไว้เพื่อประโยชน์ในการติดตามเส้นทางการเงิน¹¹⁷ โดยเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี¹¹⁸ และจะต้องรายงานมายัง FIC หากมีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินสดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้¹¹⁹ รวมทั้งธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยด้วย¹²⁰ โดย FIC มีอำนาจในการแทรกแซงสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อที่จะสืบสวนเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้อีกด้วย¹²¹ และห้ามหน่วยงานใดอ้างว่าจำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลบางอย่างเป็นความลับกับ FIC และมีหน้าที่ที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลหาก FIC ร้องขอ¹²² และกำหนดบทลงโทษสำหรับองค์กรที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมตามกฎหมายฉบับนี้

ง) International Co-Operation In Crime Matters Act No. 75 of 1996

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนของคดีอาญาฉบับที่ 25 ค.ศ. 1996 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับคดีในคำพิพากษาคดีอาญา การริบทรัพย์สิน และการโอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดจากสาธารณรัฐ

¹¹⁶ Section 3 of Financial Intelligence Centre Act No. 38 of 2001.

¹¹⁷ Ibid, Section 22.

¹¹⁸ Ibid, Section 23.

¹¹⁹ Ibid, Section 28.

¹²⁰ Ibid, Section 29.

¹²¹ Ibid, Section 34.

¹²² Ibid, Section 37.

แอฟริกาได้ไปยังประเทศอื่น โดยมีบทบัญญัติที่สำคัญได้แก่ การที่สาธารณรัฐแอฟริกาใต้มีสิทธิเรียกร้องให้รัฐอื่น ๆ ให้ความร่วมมือในการดำเนินการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาของศาล¹²³

จ) Prevention of Organized Crime Act No.121 of 1998

พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำที่เกิดจากองค์การอาชญากรรมฉบับที่ 121 ค.ศ. 1998 ฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่แนะนำโครงสร้างของบทบัญญัติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมการฟอกเงินและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมาย โดยกำหนดโทษคือปรับสูงสุดหนึ่งพันล้านบาทหรือจำคุกตลอดชีวิต¹²⁴ กำหนดหน้าที่ในการรายงานธุรกรรมที่สงสัยว่ามีความเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด¹²⁵ รวมทั้งกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ให้ความช่วยเหลือในการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ในทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด¹²⁶ ยิ่งไปกว่านั้น การได้มาหรือมีไว้ในครอบครองหรือใช้ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดก็ถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เช่นกัน¹²⁷ ส่วนการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดนั้นให้ตกเป็นของแผ่นดิน¹²⁸

3.4 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินและการควบคุมการซื้อขายอาวุธของประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์มีกฎหมายที่ควบคุมการฟอกเงิน ได้แก่ The Anti-Money Laundering and Countering Financing of Terrorism Act 2009 (AML/CFT) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ป้องกันการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ประเทศและทำให้เป็นประเทศที่มีมาตรฐานทัดเทียมสากลตามคำแนะนำของ

¹²³ Chapter 4 of International Co-Operation In Crime Matters Act No. 75 of 1996.

¹²⁴ Section 3 of Prevention of Organised Crime Act 121 of 1998.

¹²⁵ Ibid, Section 4.

¹²⁶ Ibid, Section 5.

¹²⁷ Ibid, Section 6.

¹²⁸ Ibid, Section 48.

FATF โดยองค์กรผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้ได้แก่ ธนาคารและสถาบันการเงินที่กฎหมายกำหนด ตลาดเงิน และกรมกิจการระหว่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่รายงานธุรกรรมตามที่กำหนดและธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของนิวซีแลนด์ ตราขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม ค.ศ. 2009 ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการฟอกเงินอันดับ 1 ได้แก่การทำธุรกรรมการเงินทางอินเทอร์เน็ต อันดับที่สองคือการค้ายาเสพติด นอกนั้นเป็นการลักทรัพย์และการแบล็คเมลล์ โดยช่องทางที่ใช้ในการฟอกเงินอันดับ 1 คือการทำธุรกรรมผ่านสถาบันการเงิน ซึ่งต่อมาความซับซ้อนของวิธีการฟอกเงินมีมากขึ้น เช่นการฟอกเงินโดยการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ การใช้บริการผ่านผู้มีวิชาชีพต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ส่วนการสนับสนุนการเงินแก่การก่อการร้ายนั้น รัฐบาลนิวซีแลนด์เห็นว่ามีความเสี่ยงต่ำ ทำให้ ณ ปัจจุบันยังไม่มี การฟ้องร้องดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในนิวซีแลนด์ แต่ในส่วนของ การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของนิวซีแลนด์นั้นเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งวิธีการริบทรัพย์ทางแพ่งโดยมีค่างัดสินของศาลว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดจริงหรือไม่นั้นก็ถูกนำมาใช้ในนิวซีแลนด์แล้ว แต่จำกัดอยู่ในความผิดที่ระบุไว้ใน Criminal Proceeds (Recovery) Act ที่ตราขึ้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม ค.ศ. 2009 เท่านั้น ซึ่งกลไกการประสานงานภายในประเทศของนิวซีแลนด์มีประสิทธิภาพมาก แต่เมื่อประเมินการปฏิบัติการตามมาตรฐานของ FATF พบว่านิวซีแลนด์ยังมีข้อด้อยในส่วนของมาตรการป้องกันการฟอกเงินทั้งในส่วนของธุรกิจที่เป็นสถาบันการเงินและไม่เป็นสถาบันการเงินซึ่งควรจะถูกรับปรุงให้เร็วที่สุด¹²⁹

3.4.1 กฎหมายเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของประเทศนิวซีแลนด์

กฎหมายเรื่องอาวุธของประเทศนิวซีแลนด์ในเรื่องการขาย ครอบครอง และการใช้อาวุธปืนนั้น รัฐบาลจะควบคุมด้านการค้าระหว่างอาณาเขต ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายการค้า

¹²⁹ Mutual Evaluation Report Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism of New Zealand, 16 October 2009.

อาวุธของนิวซีแลนด์จะเป็นการบังคับใช้ใน 2 ลักษณะคือ การบังคับใช้กฎหมายด้านอาวุธกับประชาชน และการบังคับใช้กฎหมายการค้าอาวุธเพื่อนำไปสนับสนุนการก่อการร้าย การบังคับใช้กฎหมายใน 2 ลักษณะนี้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะอาชญากรรมในประเทศจากการใช้อาวุธปืนและการก่อการร้ายยังเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ

นอกจากนี้ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสนับสนุนการก่อการร้ายระหว่างประเทศ เช่น การบังคับใช้ Arms Trade Treaty ซึ่งเป็นสนธิสัญญาการค้าอาวุธระหว่างประเทศที่ป้องกันมิให้อาวุธไปอยู่ในมือของผู้ก่อการร้าย แต่ยังมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในบางเรื่อง เช่น ปัญหาด้านการลักลอบค้าอาวุธ การผลิต การใช้ และการกักเก็บอาวุธ เป็นต้น และยังมีผลกระทบเรื่องอื่น ๆ อีกด้วย¹³⁰ ซึ่งประเทศนิวซีแลนด์มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามดังต่อไปนี้

ก) พระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1983 (Arms Act 1983) และกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1983 เป็นกฎหมายที่ควบคุมการครอบครองและการใช้อาวุธในประเทศนิวซีแลนด์ โดยให้ความสำคัญกับใบอนุญาตของบุคคลที่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะครอบครองอาวุธ โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องนำอาวุธมาจดทะเบียนแต่ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้ครอบครองอาวุธนั้นมากกว่า เว้นแต่ปืนพก อาวุธที่กฎหมายควบคุม และอาวุธปืนแบบทหารกึ่งอัตโนมัติ ความมุ่งหมายของกฎหมายฉบับนี้¹³¹ ถูกประกาศโดยสมาชิกของผู้ได้รับอนุญาตให้ครอบครองอาวุธปืนแห่งประเทศนิวซีแลนด์ (The New Zealand Council of Licensed Firearms Owners) ว่าเป็นการกำหนดพื้นฐานหรือหลักการเบื้องต้นสำหรับการครอบครองอาวุธปืนของบุคคลในประเทศนิวซีแลนด์ โดยเฉพาะ

¹³⁰ เรื่องเดียวกัน.

¹³¹ วันชัย รุจนวงศ์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2), หน้า58-59.

บุคคลที่ผ่านการตรวจสอบอย่างละเอียดจากเจ้าหน้าที่ว่ามีคุณสมบัติเหมาะสม (fit and proper) เท่านั้นที่จะสามารถครอบครองอาวุธปืนได้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมให้เกิดความปลอดภัยในการใช้ ครอบครอง เก็บรักษาอาวุธปืนอย่างมีความรับผิดชอบ โดยให้ตำรวจเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลตามกฎหมายฉบับนี้ กฎหมายฉบับนี้ไม่ครอบคลุมไปถึงข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือพนักงานของหน่วยราชการที่อยู่ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพ ตำรวจ และรถเกราะของตำรวจ, บุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยผู้มีอำนาจให้สามารถพกพาหรือครอบครองอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดที่เป็นของรัฐ และไม่ครอบคลุมถึงการนำเข้าอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดโดยรัฐ

3.4.2 กฎหมายฟอกเงินของประเทศนิวซีแลนด์

อาชญากรในปัจจุบันของประเทศนิวซีแลนด์ได้ใช้เทคนิควิธีในการหลีกเลี่ยงการตรวจจับการฟอกเงินของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการปกปิดตัวผู้ส่งและผู้รับเงินที่จะทำการฟอก ซึ่งประเทศนิวซีแลนด์ได้ใช้บังคับกฎหมายที่ชื่อว่า Anti-Money Laundering and Countering Financial of Terrorism Act 2009 (AML/CFT Act) ซึ่งกฎหมายของนิวซีแลนด์ยังมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ที่กฎหมายกำหนดให้รวมไปถึงแค่การริบทรัพย์สินในความผิดที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธชีวภาพ อาวุธเคมีและอาวุธนิวเคลียร์เท่านั้น ไม่รวมไปถึงความผิดในส่วนของการค้าอาวุธนอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นโดยผิดกฎหมาย ด้วยเหตุผลที่ว่าโทษของการค้าอาวุธอื่นนอกเหนือจากอาวุธ 3 ชนิดนั้นมีโทษทางอาญาที่ต่ำ¹³² ซึ่งไม่ควรจะมองว่าความผิดมีโทษต่ำแล้วจะไม่นำมารวมเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน เพราะอาจจะนำมาซึ่งความเป็น “ช่องโหว่” ของกฎหมายให้อาชญากรสามารถหลีกเลี่ยงการตรวจสอบได้ โดยลักษณะของกฎหมายที่ควบคุมการฟอกเงินของนิวซีแลนด์มีดังต่อไปนี้

¹³² Mutual Evaluation Report Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism of New Zealand, 16 October 2009, page 53.

ก) Anti-Money Laundering and Countering Financial of Terrorism Act 2009 (AML/CFT Act)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของสถาบันการเงินและบ่อนกาสิโน เพื่อปราบปรามและป้องกันการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เพื่อเป็นหลักประกันว่าหน่วยธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ จะสร้างหลักเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงิน เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศนิวซีแลนด์ว่าเป็นประเทศที่ปลอดภัยสำหรับการประกอบธุรกิจ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับอย่างเต็มรูปแบบเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2556¹³³ ซึ่งเนื้อหาของกฎหมายส่วนใหญ่จะพูดถึงการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าที่มาทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินจะต้องทราบว่าลูกค้ามาทำธุรกรรมอะไร โอนเงินไปที่ไหน รวมทั้งจะต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยด้วย ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มิได้กำหนดว่าความผิดใดเป็นความผิดมูลฐานไว้ เพียงแต่กำหนดเกี่ยวกับความผิดของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น การไม่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย¹³⁴, การให้ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมอันเป็นเท็จ¹³⁵, ไม่จัดเก็บข้อมูลการทำธุรกรรมของลูกค้า¹³⁶, การจัดโครงสร้างของธุรกรรมเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์การตรวจจับของกฎหมายนอกเหนือจากการขนเงินสดข้ามประเทศ¹³⁷ เป็นต้น นอกจากนี้ยังกำหนดหน้าที่ของหน่วยธุรกิจและอุตสาหกรรม

¹³³ The Department of Internal Affairs, Anti-Money Laundering and Countering Financing of Terrorism [online], 2013. Source <http://www.dia.govt.nz/Services-Anti-Money-Laundering-Index#one>

¹³⁴ Section 92 of Anti-Money Laundering and Countering Financial of Terrorism Act 2009 (AML/CFT Act).

¹³⁵ Section 93 of Anti-Money Laundering and Countering Financial of Terrorism Act 2009 (AML/CFT Act).

¹³⁶ Section 95 of Anti-Money Laundering and Countering Financial of Terrorism Act 2009 (AML/CFT Act).

¹³⁷ Section 101 of *Anti-Money Laundering and Countering Financial of Terrorism Act 2009 (AML/CFT Act)*.

ต่างๆ ที่จะต้องรายงานข้อมูลทางการเงิน ซึ่งได้แก่ สถาบันการเงิน กาลิโน บริษัทที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับสินเชื่อ บริษัทที่ให้บริการให้คำปรึกษาทางการเงิน เป็นต้น โดยจะต้องรายงานธุรกรรมต่อ 3 องค์การของรัฐ ได้แก่ หน่วยตลาดการเงิน ธนาคารกลาง และฝ่ายการจ้ดการภายใน¹³⁸ และในส่วนของกฎหมายฟอกเงินฉบับนี้จะไปบังคับใช้กับวิชาชีพธุรกิจ ได้แก่ นักกฎหมาย นักบัญชี นายหน้าค้าที่ดิน และธุรกิจที่มีการติดต่อกับสินค้าที่มีราคาสูงมาก เช่น ผู้ขายทอดตลาด และผู้ค้าทอง เป็นต้น¹³⁹

3.5 สาเหตุที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินไม่ประสบความสำเร็จ

สาเหตุที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินไม่ประสบความสำเร็จได้อย่างเต็มประสิทธิภาพของกฎหมายนั้น เกิดจากหลายสาเหตุ ซึ่งเปลี่ยนผันไปตามกลไก เทคนิคหรือวิธีการที่เหล่าอาชญากรจะสรรหามาใช้ เพื่อให้ตนรอดพ้นจากการจับกุม หรือการดำเนินคดีด้านทรัพย์สิน ซึ่งสาเหตุต่าง ๆ มีดังนี้

(1) เหล่าอาชญากรใช้เงินในการติดสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนและอุดหนุนนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อซื้อความสะดวกในการประกอบธุรกิจนอกกฎหมายให้เป็นไปอย่างราบรื่น

(2) มีอุปสรรคทางการดำเนินคดี เพราะหากสมาชิกในองค์กรอาชญากรรมถูกจับกุมไปดำเนินคดี ทางองค์กรจะมีการให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดี เช่นมีการก่้างพยานเท็จ จัดหาทนายผู้คดีให้ เป็นเหตุให้สามารถหลุดพ้นจากคดีและไม่สามารถที่จะสืบหาไปถึงตัวบุคคลผู้เป็นหัวหน้าที่อยู่เบื้องหลังได้

(3) ผู้มีอิทธิพลในสังคมก็เป็นอุปสรรคหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน เพราะเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่มีความเกรงกลัวกฎหมาย หากผู้มีอิทธิพลถูกจับ ก็จะมีพรรคพวก

¹³⁸ Ibid.

¹³⁹ Ibid.

มากมายคอยให้ความช่วยเหลือให้หลุดพ้นคดี โดยผู้ช่วยเหลือที่มีอิทธิพลมากคือบุคคลในองค์กรของรัฐนั่นเอง

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายมีสาเหตุมาจาก “เงิน” ทั้งสิ้น กล่าวคือ เมื่ออาชญากรได้เงินมาแล้ว ก็จะนำไปใช้ในการปูทางสู่อำนาจธุรกิจหรืออำนาจทางการเมือง ที่สามารถบงการหรือครอบงำเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติตามที่ตนต้องการได้ นำไปสู่การไม่สัมฤทธิ์ผลทางกฎหมายในทางปฏิบัติ เงินจำนวนดังกล่าวยังสามารถนำไปสร้างความแข็งแกร่งให้กับองค์กรอาชญากรรมของตนได้อีกด้วย ทำให้สามารถปราบปรามได้ยากยิ่งขึ้น และสุดท้ายเงินที่ได้มาสามารถนำไปเป็นต้นทุน เพื่อต่อยอดการประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ ต่อไปได้อีก ซึ่งวงจรจะเป็นไปเช่นนี้ไม่มีที่สิ้นสุด หากภาครัฐไม่สามารถริบ “เงิน” เพื่อตัดวงจรนี้ได้ การปราบปรามการฟอกเงินก็จะมีอุปสรรคเช่นนี้ต่อไป¹⁴⁰

3.6 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินในความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของไทย

การบังคับใช้กฎหมายในส่วนของ การควบคุมการใช้อาวุธนั้น จากข้อมูลของกองทุนการเงินระหว่างประเทศประเมินว่าประเทศไทยมีการปฏิบัติตามแผนในการออกกฎหมายและการปฏิบัติมีผลค่อนข้างดี แต่มาตรการทางกฎหมายบางส่วนยังไม่สามารถจัดการกับต้นเหตุของปัญหาได้ เนื่องจากไม่สามารถระบุสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาได้¹⁴¹ โดยประเทศไทยเป็นประเทศอันดับต้น ๆ ที่รัฐบาลสหรัฐมีความกังวลใจ¹⁴² เนื่องจากมีข้อมูลปรากฏว่ารัฐบาลไทย

¹⁴⁰ Ibid, page 24.

¹⁴¹ International Monetary Fund, 2007. IMF Country Report No. 07/376 Thailand: Detailed Assessment Report on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism. Washington, D.C.: International Monetary Fund.

¹⁴² The Bureau for International Narcotics and Law Enforcement Affairs, US Department of State, 2006. International Narcotics Control Strategy Report (INCSR). United State of America: The Bureau for International Narcotics and Law Enforcement Affairs.

สามารถจับผู้ก่อการร้ายชาวต่างชาติที่ใช้ประเทศไทยเป็นสถานที่ขนถ่ายอาวุธ โดยผู้ก่อการร้ายเหล่านี้มองว่าประเทศไทยเป็นแหล่งหลบภัยชั้นดี¹⁴³ และมีการลักลอบค้าอาวุธสงครามที่มีส่วนไปสนับสนุนการเงินแก่การก่อการร้ายอีกด้วย¹⁴⁴ ซึ่งปัญหาการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินในกรณีนี้ได้แก่

(1) ปัญหาเกี่ยวกับขอบข่ายของการริบทรัพย์สิน

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของทุกประเทศมีหลักการเดียวกันว่าให้สามารถริบทรัพย์สินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะถูกแปรสภาพไปเป็นสิ่งใด และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโอนไปให้บุคคลใดก็ตาม แต่มีบางประเทศที่ใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีอำนาจรุนแรงไปกว่านั้นคือให้สามารถริบรายได้ของอาชญากร ในกรณีที่ทราบจำนวนที่แน่นอนของเงินหรือทรัพย์สินที่อาชญากรได้มาจากการค้าอาวุธสงคราม¹⁴⁵

(2) ปัญหาของถ้อยคำในกฎหมาย¹⁴⁶

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 มิได้ให้คำจำกัดความของการจำหน่ายอาวุธไว้ จึงต้องศึกษาเทียบเคียงจากกฎหมายอื่น เพื่อให้ได้ค่านิยมศัพท์และความชัดเจนครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยคำว่า “จำหน่าย” อาจหมายถึงการจ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จึงพอสรุปได้ว่า การจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเพื่อการค้านั้น เป็นการดำเนินกระบวนการขาย แจก จ่าย แลกเปลี่ยน ให้ ซึ่งอาวุธปืน

¹⁴³ International Monetary Fund, IMF Country Report No. 07/376 Thailand: Detailed Assessment Report on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, page 22.

¹⁴⁴ Ibid, page 23.

¹⁴⁵ วันชัย รุจนวงศ์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2), หน้า 99.

¹⁴⁶ ประธาน วัฒนวาณิชย์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2), หน้า 99.

หรือเครื่องกระสุนปืน เพื่อเป็นการแสวงหาผลกำไร ไม่ว่าจะเงิน หรือผลประโยชน์ตอบแทน
ในลักษณะต่าง ๆ นั้นเอง¹⁴⁷

(3) ปัญหาเรื่องความชัดเจนของกฎหมาย¹⁴⁸

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยนั้น กำหนดความผิด
มูลฐานที่เกี่ยวกับอาชญากรรมว่า คือ “ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธที่
ใช้หรืออาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์” ซึ่ง
กฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์มีขอบเขตเพียงใดนั้นยังไม่ชัดเจน คือความหมายของคำ
ว่า “ยุทธภัณฑ์” ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นครอบคลุมนิยาม
ทั้งหมดของคำว่ายุทธภัณฑ์ในพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 หรือไม่ ซึ่งใน
มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ ให้ความหมายของยุทธภัณฑ์ไว้ว่า

มาตรา 4 “ยุทธภัณฑ์” หมายความว่า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี
สารชีววะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้ ทั้งนี้ ตามที่
รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7

มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษากำหนดว่า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีววะ สารรังสี หรือ
เครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้ชนิดใดเป็นยุทธภัณฑ์

เมื่อพิจารณานิยามที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ จะเห็นได้ว่า
ยุทธภัณฑ์ในที่นี้รวมไปถึงสารเคมี รังสี ชีวะอื่น ๆ ด้วย แต่ในพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินเจตนาที่จะนิยามถึงสิ่งเหล่านี้หรือไม่ คำถามนี้อาจทำให้เกิดความ

¹⁴⁷ วันชัย รุจนวงศ์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม
ข้ามชาติ (ระยะที่ 2), หน้า 41.

¹⁴⁸ คามร คำไตรย์, ปัญหาและแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมอาวุธขนาดเล็ก
และอาวุธเบา, หน้า 62.

สืบสนธิ์นในการใช้กฎหมายว่าความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามอยู่ในขอบข่ายเพียงใดที่จะถือว่าเป็นความผิดมูลฐานอันทำให้มีความผิดฐานฟอกเงิน หรือควรกำหนดให้ชัดในกฎหมายว่าการที่จะเป็นความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามจะต้องเป็นการกระทำผิดตามกฎหมายดังต่อไปนี้ เพื่อเพิ่มความชัดเจนว่ากฎหมายใดบ้างที่อยู่ในขอบข่ายความหมายนี้ เช่น พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490, พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 รวมทั้ง พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป่นนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม เป็นต้น

(4) ปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ

ปัญหานี้เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามนี้ ยอมให้ผู้กระทำผิดใช้ช่องว่างทางกฎหมายเพื่อลักลอบค้าอาวุธ หรือตัวเจ้าหน้าที่เองนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรืออำนวยความสะดวกให้แก่อาชญากรเพื่อให้ลักลอบค้าอาวุธได้เป็นผลสำเร็จ โดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการดังกล่าว¹⁴⁹ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกล้าที่จะกระทำการผิดกฎหมายนั้น สืบเนื่องมาจากกฎหมายที่บังคับใช้ไม่มีช่องว่างให้สามารถกระทำผิดได้ ตามที่เคยมีผู้กล่าวไว้ว่า “ไม่ได้ทำผิดกฎหมาย แต่ทำในสิ่งที่กฎหมายห้าม” ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ไม่มีทฤษฎีใดทางกฎหมายมารองรับ เพื่อกำจัดแนวความคิดนี้ออกไป การบัญญัติกฎหมายที่มีความรัดกุม ชัดเจน และลงโทษอย่างสาสมก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหานี้ อีกทางหนึ่งคือการส่งเสริมจริยธรรมของเจ้าพนักงานของรัฐให้ไม่ไขว่เขวไปกับผลประโยชน์ที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ยิ่งไปกว่านั้นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยอมตกเป็นเครื่องมือของขบวนการฟอกเงิน ยิ่งทำให้การแพร่ขยายของขบวนการฟอกเงินนั้นเป็นไปได้ง่ายขึ้นและรวดเร็ว เพราะผู้ที่คอยรักษาผลประโยชน์ของรัฐกลายเป็นพวกเดียวกับอาชญากรไปแล้ว นำมาซึ่งผลร้ายที่มากขึ้นกว่าเดิมอย่างไม่รู้จบ

¹⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 63-65.

(5) ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการขึ้นทะเบียนของผู้ที่ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ทำการฟอกเงิน หรือที่เรียกว่า Blacklist ซึ่งเป็นมาตรการตามคำแนะนำของ FATF 7 ที่ไทยควรปฏิบัติตาม

(6) ความเหมาะสมของระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมและระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยับยั้งธุรกรรมไว้ว่าหากมีเหตุอันควรสงสัยพร้อมหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรมสามารถสั่งระงับธุรกรรมนั้นได้เป็นเวลาไม่เกิน 3 วัน แต่หากมีหลักฐานพอเชื่อได้ว่าธุรกรรมนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินจริงก็สามารถยับยั้งธุรกรรมนั้นไว้ได้ไม่เกิน 10 วัน แต่หากดำเนินการยับยั้งธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเพื่อตรวจสอบแล้ว หากพบว่ากรณี มีมูล สามารถสั่งอายัดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ได้ไม่เกิน 90 วัน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าระยะเวลาดังกล่าวนั้นสั้นเกินไป

(7) อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมในการวินิจฉัยประเด็นข้อกฎหมายซึ่งคณะกรรมการธุรกรรมนั้นมิได้เป็นนักกฎหมายทุกคน จึงเกิดคำถามขึ้นว่าการวินิจฉัยข้อกฎหมายของคณะกรรมการธุรกรรมควรมีที่ปรึกษาทางกฎหมายคอยให้คำแนะนำอีกทางหนึ่งหรือไม่¹⁵⁰ รวมทั้งคดีที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามนี้เป็นเรื่องเฉพาะที่ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และตัวแทนจากหน่วยทหารเข้าร่วมให้ความเห็นด้วยอีกทางหนึ่ง เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับอาวุธ ทราบวิธีการใช้และความจำเป็นในการกำหนดคุณสมบัติของอาวุธว่าในสถานการณ์บ้านเมืองเช่นนี้ การซื้อขายอาวุธในลักษณะใดหนึ่งถือว่าเหมาะสมและไม่ผิดปกติหรือมีความน่าสงสัย รวมทั้งอาจมีข้อมูลลับที่คณะกรรมการธุรกรรมอาจไม่ทราบถึงเบื้องหลังของการค้าอาวุธสงครามแต่ละครั้ง การค้าอาวุธสงครามที่ผิดกฎหมายอาจอยู่ในรูปแบบของการค้าอาวุธที่ดูเหมือนถูกกฎหมายทุกประการ แต่ความจริงแล้วอาจจะมีความผิดปกติบางอย่างที่คนนอกอาจไม่สามารถสังเกตหรือรับรู้ได้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าคณะกรรมการธุรกรรมที่จะ

¹⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-8.

พิจารณาการฟอกเงินในความผิดมูลฐานที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามนี้ควรเป็นคณะกรรมการที่มีความร่วมมือกันระหว่างคณะกรรมการเดิม ที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ รวมทั้งตัวแทนจากหน่วยงานด้านทหารด้วย

บทที่ 4

วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน: กรณีการค้าอาวุธสงคราม

จากบทที่แล้วที่ได้ทราบว่าปัญหาการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินในส่วนของการค้าอาวุธสงครามนั้นมีประเด็นพอที่จะสรุปได้ดังนี้

ประเทศ	ปัญหา	
	ความบกพร่องของกฎหมาย	ไม่เป็นไปตามมาตรฐานและคำแนะนำของ FATF
ไทย	ยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดอำนาจในการ “ริบรายได้” อื่นที่มีมูลค่าเท่ากับทรัพย์สินที่อาชญากรได้ไปจากการค้าอาวุธสงคราม ในกรณีที่ทราบมูลค่าของเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ไปจากการค้าอาวุธสงคราม ตามที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติบัญญัติไว้	ไม่มีการขึ้นทะเบียนบัญชีผู้รายชื่อของบุคคลผู้มีให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จะนำไปใช้ในการฟอกเงินได้ ตามที่ข้อแนะนำของ FATF ข้อที่ 7 กำหนดไว้
สหรัฐอเมริกา	เหมือนประเทศไทย	การตรวจสอบลูกค้าของสถาบันการเงิน ทำเฉพาะลูกค้าต้นทาง โดยไม่ตรวจสอบว่าลูกค้าปลายทางผู้รับเงินหรือผลประโยชน์นั้นเป็นใคร เป็นอาชญากรหรือไม่

ประเทศ	ปัญหา	
	ความบกพร่องของกฎหมาย	ไม่เป็นไปตามมาตรฐานและคำแนะนำของ FATF
แอฟริกาใต้	<p>ความผิดเกี่ยวกับการครอบครอง ใช้ หรือเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิด ไม่ครอบคลุมไปถึงบุคคลผู้เตรียมการในการประกอบอาชญากรรมอันเป็นความผิดมูลฐาน</p>	<p>สถาบันการเงินไม่ตื่นตัวในการตรวจสอบลูกค้า FATF จึงออกแนวทางการปฏิบัติงานให้กับสถาบันการเงินในการตรวจสอบธุรกรรมที่ทำกับไซปรัส, ออสเตรเลีย และอิหร่าน</p>
	<p>กฎหมายการตรวจสอบลูกค้าของสถาบันการเงิน ไม่ครอบคลุมไปถึงการตรวจสอบบุคคลผู้มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมือง ซึ่งสามารถเป็นช่องว่างในการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบเส้นทางการเงินได้</p>	
นิวซีแลนด์	<p>กฎหมายครอบคลุมเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธชีวภาพ อาวุธเคมี และอาวุธนิวเคลียร์ โดยไม่สนใจอาวุธและชิ้นส่วนอุปกรณ์ของอาวุธอื่นนอกจาก 3 ประเภทดังกล่าว</p>	<p>สืบเนื่องจากกฎหมายไม่ครอบคลุมไปถึงการค้าอาวุธอื่นนอกจากอาวุธชีวภาพ อาวุธเคมีและอาวุธนิวเคลียร์ ทำให้ไม่สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้าอาวุธอื่น ๆ นั้น</p>

ต่อไปนี้ผู้เขียนจะนำปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวมาวิเคราะห์และหาแนวทางในการแก้ไขจุดบกพร่องนั้น

4.1 วิเคราะห์ปัญหาด้านขอบข่ายของการริบทรัพย์สิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้การริบทรัพย์สินทำได้นอกเหนือจากที่กฎหมายอาญากำหนด คือ สามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รวมถึงทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงสภาพไป รวมถึงสิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์และดอกผลจากทรัพย์สินดังกล่าว หน้าที่บุคคลภายนอกถึงกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหาในคดีลักลอบค้าอาวุธ แต่สามารถริบทรัพย์สินได้ในขอบข่ายที่แคบกว่าสิ่งที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติกำหนดไว้ คือให้สามารถริบทรัพย์สินที่เป็น “รายได้” ของอาชญากรได้ ในกรณีที่ทราบจำนวนทรัพย์สินที่อาชญากรได้ไปจากการกระทำความผิด แต่ไม่สามารถดำเนินการติดตามริบทรัพย์สินนั้นได้ จึงให้ไปริบรายได้ของอาชญากรที่มีอยู่เดิมที่ถึงแม้จะมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในจำนวนที่มีมูลค่าเท่ากัน จุดนี้เป็นสิ่งที่แตกต่างจากกฎหมายฟอกเงินของประเทศไทย ซึ่งสหรัฐอเมริกาไม่มีบทบัญญัติให้สามารถริบรายได้แทนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่มีมูลค่าเท่ากับเงินที่อาชญากรจะต้องถูกริบ (เฉพาะกรณีที่ทราบจำนวนเงินหรือทรัพย์สินที่อาชญากรได้ไปจากการค้าอาวุธสงคราม)¹⁵¹ ในปัจจุบันจึงทำได้เพียงการริบทรัพย์สินอันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดได้เท่านั้น¹⁵² แต่การริบรายได้นั้นถือเป็นจุดแข็งที่ประเทศไทยควรที่จะนำมาบังคับใช้กับกฎหมายไทยด้วยเพราะจะเกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างมาก ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มบทบัญญัติที่ให้อำนาจรัฐในการริบทรัพย์สินในส่วนที่เป็นเงินที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ในกรณีที่ทราบมูลค่าของจำนวนเงินหรือทรัพย์สินที่จะทำการยึดอย่างแน่นอน โดยเพิ่มหลักเกณฑ์นี้ในมาตรา 49 วรรค 1 ซึ่งเดิมบัญญัติว่า

“ภายใต้บังคับ มาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่ เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงาน อัยการพิจารณา

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² วันชัย รุจนวงศ์, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2), หน้า 99-104.

เพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอ ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการ รีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุชื่อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราว เดียวกัน”

ผู้เขียนเห็นควรแก้ไขบทบัญญัติเป็นดังนี้

“ภายใต้บังคับ มาตรา 48 วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่ เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงาน อัยการพิจารณา เพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว **ในกรณีที่ทราบมูลค่าที่แน่นอนของทรัพย์สินที่จะริบ อาจพิจารณาให้ริบรายได้อื่นในมูลค่าเทียบเท่ากับทรัพย์สินที่จะริบเสียก็ได้** ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอ ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการ รีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุชื่อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน”

การเพิ่มข้อความดังกล่าวในบทบัญญัติมาตรา 49 นั้นจะเป็นมาตรการทางเลือกที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้มากขึ้น เพราะจะสามารถติดตามริบทรัพย์สินได้ง่ายขึ้นหากทราบมูลค่าทรัพย์สินที่จะริบอย่างแน่นอน โดยมีต้องไปตามหาทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาได้โอนให้กับบุคคลอื่นเพื่อนำมาขายทอดตลาดหรือไม่ต้องติดตามเงินที่ได้นำไปแปรสภาพเป็นทรัพย์สินอื่น ทำให้ไม่เกิดการเสียเวลาแก่เจ้าหน้าที่และประหยัดงบประมาณในการติดตามริบทรัพย์สินด้วย

4.2 ประเด็นเรื่องความชัดเจนของกฎหมาย

ประเด็นความชัดเจนของกฎหมายเนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3(21) ได้บัญญัติความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามว่า

“ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธที่ใช้หรืออาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์”

ขอบเขตของบทบัญญัติดังกล่าวนั้นเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงครามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เท่านั้น ซึ่งผู้เขียนมองว่ามีความหมายครอบคลุมอาวุธที่แคบเกินไป เพราะกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมยุทธภัณฑ์นั้นได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการส่งออกยุทธภัณฑ์ มีเพียงมาตรการเกี่ยวกับการนำเข้ายุทธภัณฑ์เท่านั้น ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งออกยุทธภัณฑ์เลย ซึ่งหมายความว่าหากกฎหมายฟอกเงินอิงตามความผิดเกี่ยวกับอาวุธว่าด้วยพระราชบัญญัตินี้เท่านั้นก็จะทำให้การขายอาวุธให้แก่ต่างประเทศจะไม่ใช่ความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน ซึ่งถือว่าเป็นจุดอ่อนสำคัญของมาตรการฟอกเงิน ณ ขณะนี้ สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาและแอฟริกาใต้¹⁵³ ได้บัญญัติว่าความผิดใดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินไว้โดยเฉพาะเจาะจงเพียงแต่กำหนดว่าหากความผิดใดที่มีลักษณะเป็นความผิดอาญาร้ายแรง จะนำกฎหมายฟอกเงินเข้ามาใช้บังคับด้วย ข้อดีของการบัญญัติเช่นนี้คือสามารถนำกฎหมายฟอกเงินมาใช้บังคับได้อย่างกว้างขวาง แต่ข้อเสียคือกฎหมายมีความไม่ชัดเจนเช่นกัน แต่ของไทยจะเป็นความไม่ชัดเจนในเรื่องขอบเขตของกฎหมายที่ถือว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติตามที่กำหนดเท่านั้น แต่ในส่วนของสหรัฐอเมริกาเป็นความไม่ชัดเจนในเรื่องการของระบุนความผิดมูลฐานในสถานการณ์จริง ใครจะเป็นผู้ตัดสินว่าความผิดที่เกิดขึ้นนั้นตกอยู่ในข่ายของความผิดมูลฐานหรือไม่อย่างแน่นอน ซึ่งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ ส่วนการบัญญัติกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ในส่วนของความผิดที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของนิวซีแลนด์นั้นยังไม่เพียงพอ เพราะครอบคลุมแต่เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธชีวภาพ อาวุธเคมี และอาวุธนิวเคลียร์อย่างผิดกฎหมายเท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมไปถึงอาวุธอื่นที่ผิดกฎหมาย แม้ว่าจะมีกฎหมายอาญาที่คอยควบคุมอาวุธดังกล่าวอยู่แล้ว แต่โทษสูงสุดที่จะลงได้แก่ความผิดเหล่านี้คือโทษจำคุก 1 ปีเท่านั้น¹⁵³ ซึ่ง

¹⁵³ Section 16 of Arms Act 1988.

ควรจะนำกฎหมายฟอกเงินมาบังคับใช้ด้วยเพื่อประโยชน์ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของ อาชญากร ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรบัญญัติข้อความในมาตรา 3(21) เสียใหม่ โดยรวมความผิดฐาน คำอาวุธสงครามตามพระราชบัญญัติอื่นเข้าไปด้วย เพื่อที่จะสามารถนำกฎหมายฟอกเงินไป บังคับใช้ในความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งหากจะแก้ไขบทบัญญัติ โดยระบุมกฎหมายทุกฉบับลงไปในบทนิยาม ผู้เขียนเห็นว่าจะทำให้เนื้อความมีความไม่สละสลวย และยืดเยื้อมากเกินไป จึงเห็นว่าควรบัญญัติข้อความไว้สั้น ๆ โดยตัดคำว่า “ตามกฎหมายว่า ด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์” ออกเพราะเป็นคำที่ทำให้มาตรานี้มีความหมายแคบ เมื่อตัดออก แล้วความหมายเกี่ยวกับความผิดอาวุธสงครามจะกว้างขึ้น ไม่ถูกจำกัดแค่ความผิดตาม พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ และเพื่อเพิ่มความชัดเจนให้กับกฎหมายผู้เขียนเห็นว่าควร กำหนดรายชื่อกฎหมายที่เข้าข่ายเป็นความผิดในมาตรา 3(21) นี้ด้วย โดยการตรากฎหมาย ลำดับรองเพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่าให้ความผิดตามกฎหมายฉบับใดบ้างที่เป็นความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายฟอกเงิน ส่วนคำว่า “อาวุธหรือชิ้นส่วนของอาวุธ” ก็เป็นอีกคำหนึ่งที่จำกัดขอบเขต ของบทบัญญัตินี้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มสิ่งอื่นนอกจากสิ่งที่เป็นอาวุธหรือชิ้นส่วนของอาวุธนั้น ให้รวมไปถึงสารเคมี สารชีวะ สารรังสี และสารอื่นที่อาจนำไปใช้เป็นอาวุธได้ เพื่อเป็นการ บัญญัติกฎหมายให้ครอบคลุมให้มากที่สุด ซึ่งตัวอย่างการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 3(21) ใน ความเห็นของผู้เขียนเป็นดังนี้

“ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธ สารชีวะ สารเคมี สารรังสี หรือสารอื่นที่ใช้หรืออาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม ยุทธภัณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง” เป็นต้น

4.3 วิเคราะห์ประเด็นเรื่องถ้อยคำของกฎหมาย

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 นั้นมิได้บัญญัตินิยามของคำว่าคำอาวุธไว้ ทำให้ต้อง เทียบเคียงใช้ค่านิยามของคำว่าจำหน่าย (ยาเสพติด) ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด

คดีให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งถือเป็นข้อเสียของกฎหมายฉบับอย่างมาก ซึ่งในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายควบคุมการค้าอาวุธเช่นกันคือ Gun Control Act of 1968 ถึงแม้จะมีได้กำหนดค่านิยามของคำว่าค้าอาวุธสงครามไว้แต่มีนิยามของคำว่าผู้นำเข้า ผู้ผลิตอาวุธสงครามและนายหน้าค้าอาวุธสงครามไว้ ซึ่งจะสามารถตีความคำว่าค้าอาวุธสงครามได้จากความหมายของค่านิยามเหล่านี้ ส่วนกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของแอฟริกาใต้คือ Fire Arm Control Act No. 2000 ได้กำหนดนิยามของคำว่าค้าอาวุธไว้ในมาตรา 1(35) โดยกำหนดเป็นนิยามของคำว่า “Transfer” ว่าเป็นการขาย ให้เช่า บริจาค หรือให้ยืม หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะของการให้การครอบครอง ถือว่ามีความชัดเจนมากกว่าของไทย ส่วนกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของนิวซีแลนด์คือ Arm Act 1983 ได้กำหนดค่านิยามของคำว่าค้าอาวุธไว้ในมาตรา 2 ในส่วนของคำว่า “ค้า” หมายความว่า การเสนอหรือพยายามขายไม่ว่าจะด้วยวิธีใดซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่นิยามคำว่าค้าอาวุธเอาไว้ได้ชัดเจนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับไทย สหรัฐอเมริกาและแอฟริกาใต้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเพื่อความชัดเจนจึงควรแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยเพิ่มค่านิยามของคำว่า “ค้าอาวุธ” ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย ซึ่งถ้อยคำของคำว่าค้าอาวุธควรเป็นเช่นไรนั้น ผู้เขียนได้นำค่านิยามในกฎหมายควบคุมอาวุธปืนของสหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้ และนิวซีแลนด์มาศึกษา เห็นว่าควรกำหนดนิยามของคำว่า “ค้าอาวุธ” เป็นดังนี้

“ในพระราชบัญญัตินี้ คำอาวุธ หมายความว่า การกระทำใด ๆ เกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในลักษณะของการจำหน่ายไม่ว่าจะเป็นการขาย ให้เช่า บริจาค ให้ยืม หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะให้การครอบครอง เพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด รวมไปถึงการนำเข้า การส่งออก การผลิต รวมถึงการกระทำในลักษณะนายหน้าด้วย” เป็นต้น

4.4 ประเด็นของการบัญญัติความผิดมูลฐาน

กฎหมายฟอกเงินของไทยกำหนดให้มีความผิดมูลฐานทั้งสิ้น 23 ความผิดมูลฐาน แต่สำหรับสหรัฐอเมริกาพบว่าไม่มีการกำหนดว่าความผิดบ้างที่เป็นความผิดมูลฐาน แต่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ ว่าถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดประเภทอาชญากรรมร้ายแรงแล้ว ก็ตกเป็นความผิดมูลฐานที่จะสามารถนำกฎหมายฟอกเงินเข้ามาใช้บังคับได้ด้วย ซึ่งปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกามีความผิดมูลฐานทั้งสิ้น 250 มูลฐานความผิด โดยเมื่อพิจารณามูลฐานความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขายอาวุธตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการส่งออกอาวุธ (Arms Export Control Act) ซึ่งได้กำหนดให้การลักลอบนำเข้าและส่งออกสิ่งของที่ถูกระบุควบคุมตามประเภทรายการอาวุธเป็นความผิดตามกฎหมาย และความผิดตามกฎหมายดังกล่าวเป็นมูลฐานความผิดภายใต้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการฟอกเงิน 1986 (Money Laundering Control Act 1986) ด้วย ฉะนั้น การลักลอบการค้าอาวุธจึงถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือเป็นข้อดีของการบัญญัติความผิดแบบนี้เพราะทำให้สามารถตีความได้อย่างกว้างและสามารถนำกฎหมายฟอกเงินมาใช้กับความผิดได้หลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนด เพราะหากต้องบัญญัติความผิดใหม่ ๆ ให้เป็นความผิดมูลฐาน อาจทำให้ล่าช้าและไม่ทันการในการลงโทษอาชญากร เพราะอาชญากรในปัจจุบันมีความเฉลียวฉลาดสามารถคิดหาวิธีแปลกใหม่มาใช้กระทำความผิดจนกฎหมายไม่สามารถตามได้ทัน ส่วนของประเทศนิวซีแลนด์มีลักษณะการบัญญัติความผิดมูลฐานคล้ายของไทย เป็นการนำมาซึ่งความชัดเจนของการระบุว่าการกระทำใดเป็นความผิดมูลฐาน ซึ่งในความเห็นของผู้เขียนนั้นเห็นด้วยกับวิธีการบัญญัติความผิดมูลฐานของสหรัฐอเมริกา เพราะเป็นการทำให้กฎหมายฟอกเงินสามารถนำไปใช้ได้ครอบคลุมในทุกการกระทำความผิดที่เข้าข่ายเป็นอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งหากประเทศไทยสามารถปรับเปลี่ยนกฎหมายฟอกเงินของไทยให้เป็นอย่างสหรัฐได้ จะทำให้กฎหมายฟอกเงินสามารถนำไปบังคับใช้ได้กว้างขวางมากกว่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่ก่อนที่จะไปถึงจุดของการแก้ตัวบทกฎหมายนั้น ผู้เขียนเห็นว่าความพร้อมของบุคลากรผู้ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายฟอกเงินนั้นยังไม่เพียงพอ จึงต้องพัฒนาความสามารถและทักษะของเจ้าหน้าที่ให้มีความเชี่ยวชาญในสาขาการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้

มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เมื่อมีศักยภาพพร้อมแล้ว ก็สามารถปรับเปลี่ยนความผิดมูลฐานให้ เป็นอย่างสหรัฐอเมริกาได้ และจะเกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

4.5 วิเคราะห์ประเด็นการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ

ประเด็นเกี่ยวกับการเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่อาชญากรในการนำเข้าหรือส่งออกอาวุธสงครามนั้น ผู้เขียนได้สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลอาวุธยุทธภัณฑ์ของกองทัพโดยตรง ได้ความว่าประเทศไทยมีโรงงานวัตถุระเบิดทหาร อยู่ที่อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ โดยทำหน้าที่ผลิตอาวุธต่าง ๆ เท่าที่สามารถผลิตได้ในประเทศไทย ให้กับเหล่าทัพและกระทรวงกลาโหม ซึ่งหากเหล่าทัพใดต้องการซื้ออาวุธ ก็จะต้องไปตั้งงบประมาณของเหล่าทัพตนเพื่อนำเงินมาซื้ออาวุธกับกระทรวงกลาโหมนี้ สำหรับอาวุธที่ประเทศไทย ไม่สามารถผลิตเองได้ แต่ละเหล่าทัพคือกองทัพบก กองทัพอากาศ กองทัพเรือจะมีหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้างเป็นของตัวเอง ซึ่งการจะจัดซื้อจัดจ้างนั้นจะต้องมีการนำ รายชื่อของผู้เสนอราคาแต่ละรายมาเปรียบเทียบกัน โดยรายไหนให้ราคาถูกและเหมาะสมที่สุด ก็จะเลือกซื้ออาวุธจากผู้ขายรายนั้น หรืออีกกรณีหนึ่งจะเป็นการซื้อขายอาวุธระหว่างรัฐกับรัฐ หรือเรียกว่า G2G ซึ่งผู้กำหนดว่าจะต้องใช้อาวุธที่มีคุณสมบัติแบบใดนั้น เป็นหน้าที่ของเหล่า ทัพที่ต้องการจะใช้อาวุธนั้น ยกตัวอย่างเช่นหากกองทัพบกต้องการซื้อรถถังเพื่อมาใช้ในการรบ กองทัพบกก็จะมีหน่วยงานเชี่ยวชาญด้านรถถัง เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของรถถังว่าต้องการ แบบใด ซึ่งในจุดนี้ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่มีหลักเกณฑ์ที่มากำหนดการกำหนดคุณสมบัติในการซื้อ อาวุธ เสมือนหนึ่งทำได้อิสระดั่งใจคิด ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนและช่องว่างในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่สุจริต จะอาศัยช่องว่างในจุดนี้กำหนดคุณสมบัติของอาวุธโดยเอินเอียงเพื่อผลประโยชน์ของคนบาง กลุ่ม ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ผ่านมาคือการซื้อเครื่อง CT200 เพื่อตรวจหาวัตถุระเบิด ที่ซื้อมาใน ราคาที่แพงกว่าราคาตลาดอย่างมาก และเมื่อได้มีการพิสูจน์คุณสมบัติของอาวุธอย่างจริงจังยัง พบว่าอุปกรณ์ดังกล่าวไม่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวอ้างและไม่สมราคา ทำให้ประชาชนได้ทราบว่ เกิดการทุจริตในการกำหนดคุณสมบัติของเครื่อง CT200 นี้เสียแล้ว ถึงแม้ว่าเครื่อง CT200 นี้จะ

ไม่อยู่ในนิยามของอาวุธที่ถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติฟอกเงินฉบับใหม่ แต่ก็สามารถเทียบเคียงได้ เพื่อแสดงให้เห็นช่องว่างของกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่ยังให้อิสระกับเจ้าหน้าที่มากเกินไป จนนำไปสู่การทุจริต หรือเปิดช่องให้ผู้ที่จะลักลอบค้าอาวุธสงครามหรือแสวงหากำไรโดยมิชอบจากการค้าอาวุธสงครามกระทำการได้โดยง่าย ด้วยการรู้เห็นกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและผู้กระทำความผิด ในส่วนของสหรัฐอเมริกาเน้นพบการทุจริตคอร์รัปชันน้อยมาก เพราะเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายนั้นมีความเชื่อว่าวิธีการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงพอครอบคลุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งยังให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนพิเศษอีกด้วย นอกจากนี้หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายยังมีแนวปฏิบัติในการควบคุมการลักลอบค้าอาวุธสงคราม โดยกำหนดว่าจะไม่มีอาวุธชิ้นใดที่จะถูกส่งออกไปโดยปราศจากการควบคุมของหน่วยงานของรัฐ มิฉะนั้นทรัพย์สินทุกอย่างที่เกี่ยวข้องจะถูกริบโดยไม่มีข้อแก้ตัวใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายนี้ยังสามารถใช้วิธีการดักฟังได้อีกด้วย ตามแนวทางการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย¹⁵⁴ ซึ่งแนวคิดและหลักปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สหรัฐนั้นเหนือกว่าประเทศไทยมากส่วนประเด็นการทุจริตคอร์รัปชันของแอฟริกาใต้และนิวซีแลนด์นั้นผู้เขียนไม่มีข้อมูลในส่วนนี้จึงไม่สามารถวิเคราะห์ได้ แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ตามประเทศไทยควรปลูกจิตสำนึกให้กับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อมิให้ตกเป็นเครื่องมือของขบวนการฟอกเงิน

ประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นว่าแม้กฎหมายฟอกเงินของไทยจะได้กำหนดโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยกำหนดโทษที่หนักกว่าคนธรรมดาอยู่แล้ว แต่บทบัญญัติข้อนี้จะไม่ถูกนำออกมาใช้เพราะไม่มีผู้ใดออกมาบอกว่าเจ้าหน้าที่คนใดทำผิด สืบเนื่องจากการที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ว่าการทุจริตเหล่านี้มีการทำเป็นขบวนการ ผู้ที่รู้เห็นถึงการกระทำดังกล่าวคือผู้ร่วมขบวนการทุจริตร่วมกัน กระทำการช่วยกันปกปิดสิ่งที่เกิดขึ้นเพราะได้รับผลประโยชน์เช่นเดียวกัน ไม่มีผู้ใดเปิดเผยเรื่องดังกล่าว

¹⁵⁴ Ibid, page 71.

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการจะตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันนี้จึงเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ ซึ่งข้อเสนอแนะของผู้เขียนเห็นว่าหนทางที่สามารถเป็นไปได้คือการปลูกจิตสำนึกกับเจ้าหน้าที่ของไทย รวมทั้งข้าราชการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมให้มีความซื่อตรง สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพของเขาเหล่านั้น ซึ่งเป็นแนวทางที่สหรัฐอเมริกานำมาใช้และได้ผล เจ้าหน้าที่ของสหรัฐอเมริกามีความเชื่อมั่นว่ากฎหมายของเขามีประสิทธิภาพมาก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องล้วนมั่นใจว่าไม่มีการขนส่งอาวุธออกแนวเขตแดนใดของสหรัฐอเมริกาที่สามารถผ่านสายตาพวกเขาไปได้ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่เขียนอยู่ในรายงานประเมินผลการปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF อีกด้วย¹⁵⁵

4.6 วิเคราะห์ประเด็นความเหมาะสมของระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมและระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยับยั้งธุรกรรมไว้ว่าหากมีเหตุอันควรสงสัยพร้อมหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรมสามารถสั่งระงับธุรกรรมนั้นได้เป็นเวลาไม่เกิน 3 วัน แต่หากมีหลักฐานพอเชื่อได้ว่าธุรกรรมนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินจริงก็สามารถยับยั้งธุรกรรมนั้นไว้ได้ไม่เกิน 10 วัน ตามที่บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 35 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการ

¹⁵⁵ Third mutual evaluation report on anti-money laundering and combating the financing of terrorism

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขานุการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนก็ได้แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

มาตรา 36 ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ

เมื่อดำเนินการยับยั้งธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเพื่อตรวจสอบแล้ว หากพบว่ากรณี มีมูล สามารถสั่งอายัดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ได้ไม่เกิน 90 วัน ดังที่บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 48 ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขานุการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

การตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินจะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขานุการ แล้วแต่กรณี สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ

เมื่อวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้า
 อาวุธแล้วทกรณีทีคณะกรรมการธุรกรรมเห็นว่าธุรกรรมนั้นมีเหตุอันควรสงสัย ก็ให้มีอำนาจ
 ยับยั้งธุรกรรมนั้นไว้ได้ไม่เกิน 3 วัน และหากมีหลักฐานพอเชื่อได้ว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรม
 ที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธ อันเป็นความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรม
 สามารถยับยั้งธุรกรรมดังกล่าวได้ไม่เกิน 10 วัน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าระยะเวลาดังกล่าวนั้นสั้นเกินไป
 เป็นการให้เวลาแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบเสาะหาข้อมูลได้น้อยมาก ซึ่งในความเป็นจริงการสืบ
 เสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามเป็นไปได้โดยลำบาก ในเวลา 3 วันหรือ 10 วันนั้น
 แทบจะเป็นไปไม่ได้ที่เจ้าหน้าที่จะสามารถหาเบาะแสมาพิสูจน์ธุรกรรมได้ ซึ่งมีนักวิชาการบาง
 ท่านเคยทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นเรื่องระยะเวลาการยับยั้งธุรกรรมโดยทั่วไปว่ามีความ
 เหมาะสมแล้ว โดยให้เหตุผลว่าหากยับยั้งธุรกรรมไว้นานกว่านี้จะส่งผลเสียต่อเจ้าของธุรกรรม
 หากเป็นผู้สุจริต แต่ในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่าหากเกรงว่าการยับยั้งธุรกรรมที่เนิ่นนานออกไป
 จะส่งผลเสียแก่ผู้สุจริต คณะกรรมการธุรกรรมสามารถกำหนดวันให้น้อยกว่าระยะเวลาที่
 กฎหมายระบุได้อยู่แล้ว เพราะกฎหมายกำหนดว่าให้ยับยั้งได้ไม่เกิน 3 หรือ 10 วันแล้วแต่กรณี
 คือหากสืบเสาะข้อมูลแล้วพบว่าธุรกรรมดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้เร็วกว่า
 กำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนดก็สามารถยับยั้งธุรกรรมในระยะเวลาที่สั้นกว่านั้นได้ แต่ใน
 อีกทางหนึ่ง หากธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยนั้นมีมูลจริง เจ้าหน้าที่คงต้องการเวลาในการสืบ
 เสาะหาข้อมูลมากกว่า 3 หรือ 10 วันเป็นแน่แท้ ซึ่งหากกฎหมายกำหนดวันไว้เพียงเท่านี้ แล้ว
 เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถหาข้อมูลได้ครบ แล้วจำต้องปล่อยให้ธุรกรรมดังกล่าวดำเนินต่อไป ก็
 จะสร้างความเสียหายอย่างมาก ความเสียหายที่ว่านี้อาจจะทำให้การลักลอบค้าอาวุธสงคราม
 สามารถเล็ดรอดสายตาของเจ้าหน้าที่ไปได้ นำมาซึ่งความเสียหายทางเศรษฐกิจ การปกครอง
 และความน่าเชื่อถือของกฎหมายไทย ซึ่งหากเจ้าหน้าที่สืบเสาะข้อมูลมาแล้วพบว่าธุรกรรม
 ดังกล่าวไม่ได้มีมูลตามที่สงสัย เจ้าหน้าที่จะต้องทำความเข้าใจและรายงานให้คณะกรรมการ
 ธุรกรรมทราบเพื่อดำเนินการยกเลิกคำสั่งยับยั้งธุรกรรมนั้นภายในเวลาอันเหมาะสมอยู่แล้ว
 ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าระยะเวลาดังกล่าวนั้นสั้นเกินไปสำหรับเจ้าหน้าที่ในการสืบหาข้อมูลเพื่อ
 มาพิสูจน์ธุรกรรม ส่วนระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวในกรณีทีหลังจาก

ตรวจสอบธุรกรรมแล้วพบว่าเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินที่สงสัยว่า ได้มาจากการค้าอาวุธสงคราม คณะกรรมการธุรกรรมสามารถสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวได้ไม่เกิน 90 วัน ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาถึงแนวความเห็นของนักวิชาการกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเห็นว่า ระยะเวลาดังกล่าวไม่เร็วหรือช้าจนเกินไป แต่ควรจะกำหนดทางออกเอาไว้ให้เจ้าหน้าที่หากว่า จะต้องใช้เวลาในการสืบเสาะแหล่งที่มาของทรัพย์สินมากกว่านี้ คือกำหนดแนวทางในการยื่นขอ ต่อศาลเพื่อขอขยายระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว โดยต้องมีเหตุผลอัน สมควรเพียงพอที่ทำให้ศาลเห็นควรอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ออกไปได้ จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน¹⁵⁶ ส่วนข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมของ แอฟริกาใต้กำหนดว่าหากพบธุรกรรมใดที่มีเหตุอันควรสงสัยนั้นสามารถยับยั้งธุรกรรมเพื่อทำ การตรวจสอบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือไม่ ได้ในระยะเวลาไม่เกิน 5 วันทำการ¹⁵⁷ ซึ่งมีระยะเวลาสั้นกว่าของไทย ส่วนนิวซีแลนด์ไม่ได้กล่าวถึงในประเด็นนี้ ผู้เขียนจึงเห็นควรแก้ไข บทบัญญัติในเรื่องของระยะเวลาการยับยั้งธุรกรรมและระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ชั่วคราวเป็นดังต่อไปนี้

มาตรา 35 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใด เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้ คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่ กำหนดแต่ไม่เกินสามห้าวันทำการ

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขานุการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

¹⁵⁶ วีรพงษ์ บุญโญภาสแลคณะ, โครงการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายใต้กรอบกฎหมายที่มีการบังคับใช้ในปัจจุบัน (รายงานฉบับสมบูรณ์), หน้า 4-6.

¹⁵⁷ Section 34(1) of Financial Intelligence Centre Act No. 38 of 2001.

มาตรา 36 ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบสี่วันทำการ

การที่ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรขยายระยะเวลายับยั้งธุรกรรมจาก 3 วันเป็น 5 วันนั้น เนื่องจากระยะเวลา 3 วันนั้นสั้นเกินไปในกรณีที่ธุรกรรมนั้นมีความซับซ้อนและตามสืบเสาะได้ยาก นอกจากนี้หากคณะกรรมการธุรกรรมเห็นว่าธุรกรรมบางรายการสามารถใช้เวลาตรวจสอบได้ในระยะเวลาอันสั้นก็สามารถกำหนดระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมนั้นได้สั้นกว่า 5 วันได้ และเป็นการตัดประเด็นโต้แย้งว่าระยะเวลาดังกล่าวยาวนานเกินไปหากเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าธุรกรรมดังกล่าวไม่มีความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและจะส่งผลเสียให้แก่ผู้ทำธุรกรรมอันบริสุทธิ์นั่นเอง ส่วนระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมไว้ชั่วคราวในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าธุรกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินผู้เขียนเห็นควรขยายระยะเวลาจากเดิม 10 วัน เป็น 15 วันทำการเพื่อเพิ่มเวลาการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่และด้วยเหตุผลเดียวกันข้างต้น

มาตรการต่อไปคือระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 48 ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้เป็นดังต่อไปนี้

มาตรา 48 ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการธุรกรรมอาจขออนุญาตศาลให้มีความเห็นอนุมัติการขยายระยะเวลาการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว ออกไปอีกได้ตามความเหมาะสม

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไปก่อนแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

การตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินจะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ

ผู้เขียนได้แก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 48 นี้โดยขยายระยะเวลาการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวจากไม่เกิน 90 วันเป็น 120 วันและหากต้องการเวลาในการสืบหาข้อมูลมากกว่านี้ให้คณะกรรมการธุรกรรมยื่นขอศาลเพื่ออนุมัติให้ขยายระยะเวลาออกไปจาก 120 วันนี้ได้อีกโดยจะต้องแสดงเหตุจำเป็นและเหตุผลที่ทำให้ไม่สามารถสืบหาข้อมูลได้ทันภายในระยะเวลา 120 วัน ซึ่งเป็นดุลยพินิจของศาลในการที่จะอนุมัติให้ขยายระยะเวลาหรือไม่ก็ได้

4.7 วิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับมาตรการการขึ้นทะเบียนผู้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการฟอกเงิน

FATF ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการเผยแพร่อาวูธร้ายแรงไว้ในข้อแนะนำของ FATF ข้อที่ 7 ที่กำหนดเกี่ยวกับบทลงโทษทางการเงินที่มีการกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับการแพร่ขยายอาวูธมีเนื้อหาว่า

“แต่ละประเทศควรใช้บทลงโทษทางการเงินที่มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อปฏิบัติตามมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปรามและสกัดกั้นการแพร่ขยายอาวูธที่มีพลังทำลายล้างสูง และให้การสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวูธมติดังกล่าวกำหนดให้แต่ละประเทศดำเนินการโดยมีซ้กข์เข้าในการอายัดเงินหรือทรัพย์สินอย่าง

อื่นของบุคคลหนึ่งบุคคลใด และให้ดำเนินการให้มั่นใจว่าไม่มีการจัดให้มีเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมให้แก่ หรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดที่ถูกกำหนดโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือภายใต้อำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติตามหมวด 7 ของกฎบัตรแห่งสหประชาชาติ”¹⁵⁸

ข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการกำหนดให้นำมาตรการลงโทษทางการเงิน (Financial sanction) มาใช้ดำเนินการกับบุคคลซึ่งถูกระบุรายชื่อโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ หรือภายใต้อำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ อันเป็นมาตรการเชิงป้องกันไม่ให้ผู้ที่ถูกกำหนดรายชื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินหรือทุนที่อาจนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเผยแพร่อาวุธร้ายแรงได้ หลักการของข้อแนะนำที่ 7 นี้จึงมีความแตกต่างไปจากการดำเนินการทางทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด (Proceeds of crime) ตามกฎหมายฟอกเงินของไทยอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อแนะนำที่ 7 ของ FATF ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องออกมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การเผยแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง แต่สำหรับสหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้และนิวซีแลนด์มีการขึ้นทะเบียนรายชื่อผู้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อฟอกเงินแล้ว ซึ่งเป็นการสร้างอุปสรรคแก่อาชญากรให้สามารถดำเนินการฟอกเงินได้ลำบากมากขึ้น ถึงกระนั้นอาชญากรก็สามารถใช้ชื่ออื่นเพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการฟอกเงินได้ โดยอาจใช้ชื่อของบุคคลใกล้ชิดหรือผู้ร่วมขบวนการที่ยังไม่ถูกขึ้นบัญชีมาทำธุรกรรมแทนได้ แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับอาวุธดังกล่าวน้อย แต่ในอนาคตนั้นประเทศอาจมีโอกาสดำเนินการใช้หรือเกี่ยวข้องกับอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรงนี้มากขึ้นก็เป็นได้ ซึ่งการบัญญัติกฎหมายที่ดีต้องบัญญัติเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่ง ณ เวลานี้หากสามารถตระหนักได้ว่าในอนาคตหากประเทศไทยจะต้องเข้าไปข้องเกี่ยวกับอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรง ที่มีได้กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุม

¹⁵⁸ The FATF Recommendations, February 2012.

ยุทธภัณฑ์ ก็ควรจะนำมาบัญญัติเพิ่มเติมเสียให้สมบูรณ์ตั้งแต่เนิ่น ๆ เพื่อที่เมื่อถึงเวลานั้นจริง ๆ จะสามารถใช้กฎหมายที่มีอยู่ไปใช้บังคับได้เลยโดยมิต้องรอกะบวนการอันยาวนานของการบัญญัติกฎหมาย ทำให้กฎหมายที่มีอยู่มีประสิทธิภาพเพราะมีใช้ได้อย่างทันการนั่นเอง ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดในประเด็นนี้ จึงเห็นควรจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธ ให้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการฟอกเงิน หรือที่เรียกว่า Thailandlist โดยนำข้อมูลอาชญากรจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ในการอ้างอิงรายชื่อว่าบุคคลใดสมควรถูกขึ้นบัญชีนี้บ้าง ซึ่งหน่วยงานที่ควรเป็นหลักใหญ่ในการจัดทำบัญชีรายชื่อนี้คือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั่นเอง หลังจากทำบัญชีรายชื่อจนครบถ้วนแล้วจึงส่งบัญชีรายชื่อนั้นไปยังธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ พร้อมกำหนดหน้าที่ให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ทำรายงานมาถึงสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหากมีผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีนี้นมาขอทำธุรกรรมโดยด่วน เพื่อที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะได้ใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นเบาะแสในการดำเนินการจับตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษต่อไป รวมทั้งส่งข้อมูลบัญชีรายชื่อดังกล่าวไปให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อนำไปเก็บเป็นฐานข้อมูลกลางให้ประเทศต่าง ๆ สามารถเข้ามาตรวจสอบรายชื่อได้ และจะต้องส่งรายชื่อใหม่ทุกครั้งที่มีการเพิ่มรายชื่อของบุคคลใดเข้าไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

กฎหมายฟอกเงินฉบับที่ประกาศใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นยังมีจุดบกพร่องอยู่ ทั้งในส่วนของขอบข่ายของการริบทรัพย์สินที่ยังไม่สามารถริบทรัพย์สินส่วนที่เป็นรายได้ ความไม่ชัดเจนของกฎหมาย ถ้อยคำที่ยังคลุมเครือของกฎหมาย การบัญญัติความผิดมูลฐานที่ยังแคบอยู่ การที่กฎหมายไม่สามารถควบคุมมิให้มีการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐ ความไม่เหมาะสมของระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมและระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราว และยังขาดมาตรการการขึ้นทะเบียนผู้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการฟอกเงิน ปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมานี้ล้วนแล้วแต่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับกฎหมายฟอกเงินของไทย ให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับต่างประเทศได้ ด้วยการติดตามอุดช่องว่างของกฎหมายที่พบ และเมื่อศึกษาปัญหาและตัวอย่างการแก้ไขปัญหาของต่างประเทศแล้วเห็นว่าดี ก็ควรนะวิธีการของเขามาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ของประเทศไทย ซึ่งผู้เขียนขอสรุปปัญหาที่ได้จากการศึกษากฎหมายฟอกเงินในความผิดที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงครามของ 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา, แอฟริกาใต้และนิวซีแลนด์ ในส่วนที่แต่ละประเทศยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่เพียงพอ สรุปได้ว่าดังนี้

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคารบับคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม

แนวทางที่จะทำให้การควบคุมการค้าอาวุธสงครามในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีดังต่อไปนี้

(1) แก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สามารถริบ “รายได้” ในมูลค่าที่เท่ากับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการฟอกเงินหากทราบมูลค่าของจำนวนเงินหรือทรัพย์สินที่จะทำการยึดอย่างแน่นอน โดยเพิ่มหลักเกณฑ์นี้เพิ่มในมาตรา 49 วรรค 1 ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวจะทำให้สามารถติดตามริบทรัพย์สินได้ง่ายขึ้นหากทราบมูลค่าทรัพย์สินที่จะริบอย่างแน่นอน โดยมีต้องไปตามหาทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาได้โอนให้บุคคลอื่นเพื่อนำมาขายทอดตลาดหรือไม่ต้องติดตามเงินที่ได้นำไปแปรสภาพเป็นทรัพย์สินอื่น ทำให้ไม่เกิดการเสียเวลาแก่เจ้าหน้าที่และประหยัดงบประมาณในการติดตามริบทรัพย์สินด้วย

(2) แก้ไขบทบัญญัติมาตรา 3(21) เป็นดังนี้ “ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธ สารชีวะ สารเคมี สารรังสีหรือสารอื่นที่ใช้หรืออาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง” เป็นต้น

(3) แก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ โดยกำหนดนิยามของคำว่า “คำอาวุธ” เป็นดังนี้ “ในพระราชบัญญัตินี้ คำอาวุธ หมายความว่า การกระทำใด ๆ เกี่ยวกับอาวุธ ปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในลักษณะของการจำหน่าย ไม่ว่าจะเป็นการขาย ให้เช่า บริจาค ให้ยืม หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะให้การครอบครอง เพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด รวมไปถึงการนำเข้า การส่งออก การผลิต รวมถึงการกระทำในลักษณะนายหน้าด้วย”

(4) แก้ไขลักษณะของการบัญญัติความผิดมูลฐานให้มีลักษณะกว้างอย่างสหรัฐอเมริกาแต่ต้องพัฒนาความสามารถและทักษะของเจ้าหน้าที่ให้มีความเชี่ยวชาญในสาขาการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เมื่อมีศักยภาพพร้อมแล้วก็สามารถปรับเปลี่ยนความผิดมูลฐานให้เป็นอย่างสหรัฐอเมริกาได้ และจะเกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

(5) ผู้เขียนเห็นว่าหนทางที่สามารถเป็นไปได้คือการปลูกจิตสำนึกกับเจ้าหน้าที่ของไทย รวมทั้งข้าราชการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาวุธยุทธโปกรณ์ให้มีความซื่อตรง สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพของเขาเหล่านั้น ซึ่งเป็นแนวทางที่สหรัฐอเมริกานำมาใช้และได้ผล เจ้าหน้าที่

ของสหรัฐอเมริกาที่มีความเชื่อมั่นว่ากฎหมายของเขามีประสิทธิภาพมาก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องล้วนมั่นใจว่าไม่มีการขนส่งอาวุธออกนอกเขตแดนใดของสหรัฐอเมริกาที่สามารถผ่านสายตาพวกเขาไปได้

(6) แก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในเรื่องของระยะเวลาในการยับยั้งธุรกรรมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยในมาตรา 36 จาก 3 วันเป็น 5 วัน และกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินให้ขยายระยะเวลาจากเดิม 10 วันเป็น 15 วัน แต่หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้ขยายระยะเวลาจากเดิม 90 วันเป็น 120 วันและในกรณีจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการธุรกรรมอาจขออนุญาตศาลให้มีความเห็นอนุมัติการขอขยายระยะเวลาการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว ออกไปอีกได้ตามความเหมาะสมด้วย

(7) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธ ให้ถูกกีดกันมิให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการฟอกเงิน หรือที่เรียกว่า Thailandlist โดยนำข้อมูลอาชญากรจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ในการอ้างอิงรายชื่อว่าบุคคลใดสมควรถูกขึ้นบัญชีนี้บ้าง ซึ่งหน่วยงานที่ควรเป็นหลักใหญ่ในการจัดทำบัญชีรายชื่อนี้คือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั่นเอง หลังจากทำบัญชีรายชื่อจนครบถ้วนแล้วจึงส่งบัญชีรายชื่อนั้นไปยังธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ พร้อมกำหนดหน้าที่ให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ทำรายงานมาถึงสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหากมีผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีนี้นั้นมาขอทำธุรกรรมโดยด่วน เพื่อที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะได้ใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นเบาะแสในการดำเนินการจับตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษต่อไป รวมทั้งส่งข้อมูลบัญชีรายชื่อดังกล่าวไปให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อนำไปเก็บเป็นฐานข้อมูลกลางให้ประเทศต่าง ๆ สามารถเข้ามาตรวจสอบรายชื่อได้ และจะต้องส่งรายชื่อใหม่ทุกครั้งที่มีการเพิ่มรายชื่อของบุคคลใดเข้าไป

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้นำเสนอนี้เป็นแนวทางที่ผู้เขียนเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาของกฎหมายอย่างจริงจัง และเพิ่มควมมีประสิทธิภาพของกฎหมายฟอกเงินของไทยให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ FATF กำหนด นำมาซึ่งความสงบสุขของบ้านเมือง และที่สำคัญคือจะได้รับการยอมรับจากนานาชาติอารยประเทศ ที่ประเทศไทยสามารถควบคุมความสงบวราบรื่นของสังคมไว้ได้ด้วยการบัญญัติกฎหมายที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและยังสามารถนำมาบังคับใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลศักดิ์ หมิ่นศักดิ์. การกำหนดให้ความผิดอาญาร้ายแรงตามอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

คมกริช ดุลยพิทักษ์. ปัญหาการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย. [ออนไลน์]. ม.ป.ป. แหล่งที่มา:

http://www.chaibadancrime.com/images/sub_1353041547/11080811829.doc

จินดาวรรณ สิ่งคงสิน. ดีแต่เส้นทาง'อาวุธสงคราม'ในยุคที่ 'ใคร ๆ ก็มีได้' [ออนไลน์]. 8 พฤษภาคม 2552. แหล่งที่มา:

[#Comment](http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9520000051669&CommentReferID=12456012&CommentReferNo=6)

ฉัตรชัย ตีรพิพัฒน์กุล, ผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551: ศึกษากรณีการรายงานการดำเนินการตามหมวดสี่ของคณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ไชยยศ เหมะรัชตะ, 2555. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.

กรุงเทพมหานคร: หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ดามร คำไตรย์. ปัญหาและแนวทางของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธขนาดเล็กและอาวุธเบา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

นันทชัย คำกิ่ง. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา 13

- ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ.2542 : ศึกษาเฉพาะกรณีการควบคุมการฟอกเงินในการทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2551.
- นิกร เกร์กุล, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางการปฏิบัติ , (กรุงเทพมหานคร : Translators-at-Law.com,2543), หน้า 59-60.
- แนวหน้า. จับผู้ต้องหาผลิตค้ายาเสพติดออนไลน์. [ออนไลน์]. 26 กุมภาพันธ์ 2556. แหล่งที่มา: <http://www.naewna.com/local/42900>
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปราม องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2). 2548.
- พัทธนันท์ ธัญญศิริ. ข้าราชการกลาโหมพลเรือน ช่วยราชการกองกฎหมาย ส่วนนิติกร สำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2556.
- พิเชียร คุระทอง. 108 วิธีฟอกเงินใจเสื่ออก. 2538.
- พจนานุกรมประวัติศาสตร์. Iran-Contra Scandal [ออนไลน์]. ม.ป.ป. แหล่งที่มา: http://www.myfirstbrain.com/student_view.aspx?ID=25701
- มิศรา สามารถ. การฟอกเงิน. 2540.
- รัฐสภา. คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา. 2540. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- เรณู สุหทัยกุล. ประเทศไทยกับการเข้าเป็นภาคีของพิธีสารต่อต้านการผลิตและลักลอบค้าอาวุธปืน ขึ้นส่วนอุปกรณ์ และเครื่องกระสุนโดยผิดกฎหมาย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.
- วันชัย รุจนวงศ์. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การ อาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2). 2548.
- วิทยา นิตธรรม. ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายแห่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2556.
- วีระพงษ์ บุญโยภาส. จำเป็นเพียงใดที่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องประเทศไทยได้อะไรจากกฎหมายป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน. 2541.
- วีระพงษ์ บุญโยภาส. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษากรณี “ความผิดมูลฐาน”

- ของประเทศสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลีย.วารสารกฎหมาย. 2544
- วีระพงษ์ บุญโญภาสและคณะ. โครงการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายใต้กรอบกฎหมายที่มีการบังคับใช้ในปัจจุบัน (รายงานฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. 2537.
- สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา สำนักงานกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รายงานของคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่...) พ.ศ. กรุงเทพมหานคร: สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา สำนักงานกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2556. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. รายงานสรุปสถานการณ์การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2536.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ข้อมูลสถิติคดีอาญา. [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา:
<http://www.royalthaipolice.go.th/index01.php>
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. ข้อกำหนดของ FATF รายงานสำหรับสื่อมวลชน.
 วารสารสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ม.ป.ป.).
- สีหนาท ประยูรรัตน์. คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.
 กรุงเทพมหานคร, 2542.
- สุนีย์ แสงผล. การดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน. เอกสารในการประกอบการบรรยาย เสนอที่สำนักตรวจสอบและวิเคราะห์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. ม.ป.ป. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- อรรถนพ ลิขิตจิตถะ. ถาม-ตอบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ป.ป.ส.สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2542.
- เอกรินทร์ ต่วนศิริ. การลดอาชญาในกรอบสหประชาชาติ. [ออนไลน์]. 24 สิงหาคม 2552. แหล่งที่มา:
http://www.peace.mahidol.ac.th/th/index.php?option=com_content&task=view&id=530&Itemid=155

ภาษาอังกฤษ

- Alpers, Philip and Marcus Wilson. 2012. Guns in Thailand: Facts, Figures and Firearm. [online]. 18 February 2013. Available from: [http://www.gunpolicy.org/firearms/compare/183/small_arms_imports/194,166,128Law.Sydney School of Public Health, The University of Sydney. GunPolicy.org](http://www.gunpolicy.org/firearms/compare/183/small_arms_imports/194,166,128Law.Sydney%20School%20of%20Public%20Health,%20The%20University%20of%20Sydney.GunPolicy.org)
- Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives. Federal Firearms Regulations Reference Guide. (2005).
- Bureau of Alcohol, Tobacco, Firearms and Explosives. History of the National Firearms Act [online]. Available from: <http://www.atf.gov/firearms/nfa/>
- FATF. Mutual Evaluation Report Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism in South Africa. (2009).
- FATF. Mutual Evaluation Report Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism of New Zealand. (2009).
- FATF. Third mutual evaluation report on anti-money laundering and combating the financing of terrorism United States of America. (2006).
- Financial Intelligence Centre Act No. 38 of 2001.
- International Co-Operation In Crime Matters Act No. 75 of 1996.
- International Monetary Fund. IMF Country Report No. 07/376 Thailand: Detailed Assessment Report on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism.(2007).
- Kylerhoover. Summary of the Firearms Control Act, no. 60 of 2000 (With Amendments) [online]. 11 July 2011. Available at: [http://ossafrica.com/esst/index.php?title=Summary_of_the_Firearms_Control_Act%2C_no._60_of_2000_\(With_Amendments\)](http://ossafrica.com/esst/index.php?title=Summary_of_the_Firearms_Control_Act%2C_no._60_of_2000_(With_Amendments))
- Oxford University. Small Arms Survey 2002 'Black Market Transfers, Small Arms Survey

2002: Counting the Human Cost. (2002).

Pankaj, Concept of money laundering [online]. 18 January 2011. Available from:
<http://stockhouse-pankaj.blogspot.com/2011/01/concept-of-money-laundering.html>

The Bureau for International Narcotics and Law Enforcement Affairs, US Department of State. International Narcotics Control Strategy Report (INCSR). (2006).

The Department of Internal Affairs. Anti-Money Laundering and Countering Financing of Terrorism [online]. 2013. Available at: <http://www.dia.govt.nz/Services-Anti-Money-Laundering-Index#one>

The Department of Internal Affairs. Anti-Money Laundering and Countering Financing of Terrorism. [online]. 2013. Available from: <http://www.dia.govt.nz/Services-Anti-Money-Laundering-Index#one>

The FATF Recommendations. (2012).

United State Attorney Southern District of New York. U.S. announces new indictment against international arms dealer Viktor Bout and American co-conspirator for money laundering, wire fraud, and conspiracy. [online]. 17 February 2010.

Available from:

http://www.fas.org/programs/ssp/asmp/externalresources/2010/Boutindictment_Feb10.pdf

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางสาวภาสินี แฝงสภา
วัน เดือน ปีเกิด	11 กุมภาพันธ์ 2529
การศึกษา	ปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชินี
การอบรมเพิ่มเติม	หลักสูตรใบอนุญาตว่าความ สถาปนาคความ หลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย การสืบสวนสอบสวนด้วยวิธีนิติจิตอล
ประวัติการทำงาน	ฝึกงาน สำนักงานสิทธิโชค ศรีเจริญ ทนายความ นิติกร กฎหมายอาญา บริษัททรูคอร์ปเปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน) นิติกร บริษัทแคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด นิติกร บริษัทโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกร บริษัทโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)